

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 grupp

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 154 (13.687)

Trst, četrtek, 5. julija 1990

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

primorski dnevnik

28. kongres KPSZ noče dokončno razčistiti odnosov

Strah pred razkolom sovjetskih komunistov

*Taktiziranje bo verjetno preprečilo razkol, a ne razpada partije
Gorbačovovi ljudje se že odpovedujejo vodilnim partijskim funkcijam*

MIHA LAMPREHT

MOSKVA — Delegati 28. kongresa KP Sovjetske zveze nadaljujejo razpravo o prvih štirih točkah dnevnega reda. Predsednik vrhovnega sovjeta Anatolij Lukjanov meni, da bodo razočarani vsi, ki na kongresu pričakujejo razkol. Kot kaže, je bil referat Mihaila Gorbačova namenoma »okroglo« zastavljen, da ne bi spodbudil širše polarizacije razpravljalcev.

Kar 4657 delegatov razpravlja o Gorbačovovem uvodnem referatu, poročilu članov politbiroja, poročilu centralne revizijske komisije in proračunu KPSZ ter o partijski lastnini. Včeraj je nastopilo tudi pet prvih sekretarjev republiških partij iz Ukrajine, Belorusije, Gruzije, Kazahstana in Uzbekistana. Prvi sekretar KP Ukrajine Gurenko je opozoril na kampanjo protikomunizma, hkrati pa je pozval k razmejevanju s tistimi, ki da širijo klevetniško politiko, naperjeno zoper KPSZ. Islam Karimov, prvi sekretar KP Uzbekistana, je menil, da bi KPSZ morala odrejati zlasti strateške cilje, njihova konkretizacija pa naj bo prepuščena republiškim partijam.

Ivan Polozkov, šef nedavno ustanovljene KP Rusije, je v odmoru med zasедanjem dejal, da na 28. kongresu ne bi smelo biti razkola, skratka, da udeleženci razprav ne bi smeli dati povoda za konfliktno razmere. Uravnotežen referat generalnega sekretarja Gorbačova pa, kot kaže, ne bo spodbudil razprave o bistvenih problemih. Nekateri delegati opozarjajo, da enostranska zaklinjanja v slogu »v parti-

jo verjamem ali od partije se veliko pričakuje« ne bodo spodbudila razkola, temveč preprosto razpad sovjetske partije.

Ideolog in strateg perestrojke in glasnosti Aleksander Jakovljevič je v dopadljivem nastopu opozoril, da lahko državo h globalnim spremembam popelje samo prenovljena, pomlajena in levo usmerjena partija. Dejal je med drugim, da se bo gibanje (perestrojka) nadaljevalo s partijo ali brez nje. Po njegovih besedah je KPSZ v veliki meri še vedno ujetnik sistema družbenega zastoja, ki ga je porodil režim osebnosti oblasti. Vprašal se je ali je zato prav soditi perestrojki, ki sicer ni brezhibna, a vendarle poskuša zlomiti hrbet avtoritarnega organizma. Opozoril je na licemernost in zahrbtnost partijskega članstva, objektivna nujna radikalna modernizacija pa je po Jakovljevičevih besedah naletela na visok prag konservatizma. Dejal je, da je vse v veliki meri odvisno od hrabrosti in vesti, perestrojke pa po njegovih besedah niso spodbudile samo prazne police temveč tudi duhovna praznina.

Pravo nasprotje je sledilo z nastopom Jegorja Ligačova, sekretarja CK KPSZ. Njegov (za)govor je malone v celoti izžvenel kot napad na radikalne sile, svaril pa je tudi pred protisocialističnimi silami, ki so se po njegovem že tudi polastile dela sredstev javnega obveščanja. Gorbačovu je zameril, da je v referatu izpustil razredni pristop KPSZ. Hkrati je zavrnil politično etiketiranje in dejal, da ni ne konservativcev ne radikal, temveč realist, temu pa je še

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pismo SKGZ predsedniku Andreottiju

Zaščita Slovencev naj bo v sozvočju z evropskimi načeli

Ob prevzemu predsedstva Evropske gospodarske skupnosti s strani Italije, je Slovenska kulturno gospodarska zveza naslovila na ministrskega predsednika Andreottija ter na ministra De Michelisa in Maccanica (ter v vednost predsedniku evropskega parlamenta, predsednikom nekaterih evropskih parlamentarnih komisij, italijanskim in evropskim parlamentarcem iz naše dežele ter tudi vladnemu predsedniku zunanjemu ministru in ministru za Slovence po svetu Republike Slovenije) sledečo resolucijo:

»Italija je s prvim julijem prevzela predsedstvo Evropske gospodarske skupnosti, ki ga bo obdržala do 31. decembra 1990. V teh časih izjemnega pomena za usodo Evrope, bo italijansko šestmesečje odločujoče za reševanje cele vrste problemov, ki so povezani z letom '93 ter s potrebo po oblikovanju nove komunitarne strukture, ki bi sprejela tudi druge države evropskega kontinenta. To razdobje bo odločilnega pomena tudi za gradnjo takšne Evrope, v kateri bodo

narodi in države lahko živeli skupaj in v miru in se vzajemno oplajali s svojimi specifičnostmi. Hkrati bo v bližnji prihodnosti eden glavnih ciljev določitev Listine manjšinskih pravic, ki jih bo treba zagotoviti narodom, skupnostim in posameznikom,« kot je izjavil minister za zunanje zadeve posl. Giannini De Michelis v svojem posegu na Konferenci o človeških razsežnostih v Kopenhagnu.

»Italija bo lahko dala svoj dragocen in tvoren prispevek k zaščiti in ovrednotenju manjšinskih jezikov in kultur v Evropi tudi na ta način, da bo čim hitreje in zadovoljivo rešila številna še vedno odprta vprašanja v odnosih med italijansko državo in narodnostnimi ter jezikovnimi manjšinami.

Med te manjšine sodi tudi slovenska narodnostna manjšina. Medtem ko je italijanska država že zdavnaj rešila večino vprašanj, ki zadevajo nemško narodnostno manjšino na Južnem Tirolskem ter francosko v Dolini Aoste, čaka slo-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Za svetovni naslov ZRN-Argentina

Za svetovni naslov se bosta pomerili Zahodna Nemčija in Argentina. V drugem polfinalu so namreč Nemci po streljanju 11-metrovk sinoči premagali Anglijo in se bodo tako v nedeljo na rimskem stadionu srečali z Maradono in tovariši. Dan prej se bosta za 3. mesto, ki naj bi bilo tolažilno, a ne tolaži nikogar, v Bariju borili Anglija in Italija. V italijanskem taboru so se že začele prve polemike in iskanje krivcev, kar je razumljivo posledica velikega razočaranja po spodleteli uvrstitvi v veliki finale.

Na sliki AP: Anglež Gascoigne (levo) in Zahodni Nemec Kohler med sinočnjim polfinalom.

Parlamentarni uradi pripravili gradivo o zaščitnih osnutkih Prihodnji teden spet zaseda ožji odbor ustavne komisije

RIM — Za minuli torek napovedana seja ožjega odbora senatne komisije, ki bi morala obravnavati zaščitni zakonski osnutek ministra Maccanica, je bila preložena na prihodnji teden. Razlog za odložitev je zgolj tehničnega značaja, kajti pogoji za temeljito razpravo so vsekakor vzpostavljeni. O tem priča tudi gradivo, ki so ga za člane komisije pripravili parlamentarni uradi in dejansko vključuje precej široka izhodišča, poleg stališč in pozivov, ki so jih na člane senatne komisije naslovile slovenske organizacije in ustanove.

Iz razgovora s senatorjem Spetičem, ki nam je posredoval najnovejše informacije, je mogoče sklepati, da ni nikakršnih formalnih ovir za to, da bi se razprava nadaljevala, kar pomeni, da bo komisija aktivna tudi v poletnem času. Člani komisije so v preteklih dneh dobili na vpogled tudi pismo Andreottija predsedniku komisije za ustavna vprašanja Leopoldu Eliu, s katerim predsednik vlade podčrtnje, da predstavlja zaščitni zakon za Slovence v Italiji prioritarno izbiro vlade, zaradi česar je treba z razpravo o osnutku pohiteti.

Veliko skrb, da se parlamentarni postopek ne bi ponovno zataknil, izražajo prav tako na komisijo naslovljena stališča slovenskih občin in organizacij s Tržaškega, Goriškega in videmske pokrajine. Pozivom se je pridružila tudi občinska uprava iz Krmina, ki je senatni komisiji poslala dokument, v katerem našteva prisotnost Slovencev v treh naseljih krminske občine, navaja pa tudi prisotnost sloven-

skega vrtca, osnovne šole, prosvetnega društva in slovenskih verskih obredov na ozemlju občine Krmin. Občinska uprava vsled navedenih podatkov zahteva, naj se ta prisotnost pri izdelavi zakona, upošteva.

O zakonski zaščiti Slovencev je bil govor tudi ob razpravi o programu, ki je predviden za obdobje predsednikovanja Italije v Evropski skupnosti. Sen. Spetič je tudi ob tej priložnosti pozval vlado, naj dosledno s svojimi prizadevanji na zasedanju KEVS v Kjopenhavnu razreši odprte probleme Slovencev v Italiji. Ob isti priložnosti se je za to zavzel tudi demokrščanski senator Giulio Orlando, ki je celo predlagal, naj bi se v okviru KEVS umestil stalen organ, ki bi nadzoroval dejansko izvajanje nedavno sprejetih principov o varstvu narodnostnih manjšin v Evropi.

Kompromisna rešitev za »paket za Trst«

NA 7. STRANI

Z »jurišem« na diplomatska predstavništva izbruh nezadovoljstva v albanski prestolnici

TIRANA — Albanska prestolnica je od ponedeljka dalje prizorišče novih izbruhov nezadovoljstva prebivalstva, česar pa uradne oblasti, zaradi številnih tujih prič, ne morejo več zanikati. Zahodnoevropska veleposlaništva so cilj mnogih »beguncev«, ki skušajo tudi za ceno življenja na ta način po najkrajši poti priti v tujino.

Doslej je 214 osebam uspelo najti zatočišče v desetih tujih diplomatskih predstavništvih v Tirani. Naval na ambasade, ki ga povsem še nihče ne more pojasniti, se je začel v ponedeljek zvečer, ko se je po skopih vesteh iz albanske prestolnice nekaj sto Albancev prebilo v diplomatsko četrt. Mnogi so poskušali preplezati zidove okrog stavb, drugi so s tovarnjaki skušali podreti vhodna vrata,

vse to pa je potekalo pod plazom krogel albanske tajne policije. Pred tujimi predstavništvimi naj bi obležalo tudi nekaj mrtvih, bilo precej ranjenih, mnogi Albanci pa naj bi končali v zaporih.

Kaj se je v resnici dogajalo, še ni povsem jasno. Razširile so se tudi govorice o morebitnem državnem udaru, uradna albanska tiskovna agencija ATA pa je poročala, »da je 400 huliganov in kriminalcev poskušalo prodreti v tuja diplomatska predstavništva, kar naj bi okrnilo ugled Albanije v svetu.«

Predstavniki tujih misij v Tirani so včeraj začeli pogajanja z albanskimi oblastmi, da osebami, ki so se zateleke na tuja veleposlaništva, dovolijo takojšen odhod iz države. Po-

zivi prihajajo iz vseh držav in pod takim pritiskom se je v Tirani včeraj sestal državni vrh, ki naj bi razpravljal o zamenjajah na čelu nekaterih ključnih resorjev v notranjem ministertvu in tajni policiji.

Vse bolj glasno se govori, da bo ena od posledic pogumnega »juriša« na ambasade tudi pospešeno izdajanje izhodnih vizumov albanskim državljanom. Že včeraj so namreč govorili, da naj bi že v kratkem 10 do 15 tisoč Albancev dobilo potne liste za odhod v tujino. Če bo do tega res prišlo, pa je težko napovedovati, kaj vse se bo zgodilo in do kakšnih sprememb v Albaniji lahko že v kratkem pride. Dovolj je, če se spomnimo na lanskoletno juriše Vzhodnih Nemcev proti Zahodu in na posledice, ki so jih ti dogodki imeli....

Parlament bo danes volil laične člane VSS

RIM — Senat in poslanska zbornica bi morala danes na skupnem zasedanju izvoliti osem laičnih članov Višjega sodnega sveta. Volitve so že nekajkrat spodletele zaradi pomanjkanja zadostnega števila upravičencev. Predsednica poslanske zbornice Iottjeva in predsednik senata Spadolini sta včeraj pozvala parlamentarce, naj se današnje seje polnoštevno udeležijo in tako omogočijo reden potek volitev, saj je popolna sestava VSS predpogoj za njegovo delovanje.

Komunisti pa so včeraj zamenjali kandidata Guida Neppija Modono z Alessandrom Pizzorusso. Pizzorusso, ki je docent ustavnega prava v Pizi, je izvedenec za manjšinsko upravo in se je v FJK udeležil številnih seminarjev o manjšinah.

Tudi jugoslovanski zunanji minister na srečanju 24 držav o programu Phare SFRJ pričakuje pomoč Evropske skupnosti pri posojilih za ekonomsko obnovo države

BRUSELJ — Na ministrskem sestanku skupine 24 zahodnih držav, zadolženih za finančno in tehnično pomoč državam srednje in vzhodne Evrope (Phare) v Bruslju, je govoril tudi zvezni sekretar za zunanje zadeve Budimir Lončar. Poudaril je, da Jugoslavija in to skupino povezuje skupen cilj — ustvarjanje evropske skupnosti.

Na srečanju, kjer sodelujejo tudi voditelji diplomacij držav srednje in vzhodne Evrope, ki so na reformni poti, proučujejo pogoje za finančno in tehnično pomoč s stališča konkretnih potreb teh držav, o čemer so govorili njihovi predstavniki.

Lončar je spomnil, da je mednarodna praksa potrdila, da je mir možen, da so počile ideološke in blokove vezi in da je novi politični duh zrušil dosedanje miselne monopole. V zvezi s tem mora skupina 24 prispevati k temu, da bodo strukturni premiki pripravili teren za prihodnjo evropsko arhitekturo, ne glede na to, ali govorimo o novi Evropi kot o celoviti in svobodni konfederaciji ali skupnem

domu. »Zato je navzočnost Jugoslavije na sestanku skupine 24 logična, nujna in koristna,« je dejal Lončar.

V zvezi s tem je treba povedati, da so v Bruslju Jugoslavijo že vključili med države, ki bodo deležne pomoči v okviru programa Phare, in da je bila Italija tista, ki je najbolj odločno podprla jugoslovanske prošnje za posojila pri mednarodnih finančnih institucijah, ES in skupini 24 držav, ki sodelujejo pri programu Phare. Italijanska vlada je podprla tudi ukrepe jugoslovanske vlade in gospodarsko reformo, ki naj bi privedla do kompetitivnosti jugoslovanskega gospodarstva.

Jugoslavija poleg finančne pomoči prosi tudi za strokovno pomoč pri usposabljanju kadrov, ki bi bili sposobni upravljati vse strukture v gospodarskem sistemu, ki naj bi temeljil na tržnih zakonih. V memorandumu, ki ga je jugoslovanski premier Marković predstavil evropski komisiji, so navedene najnujnejše potrebe in pa prošnja za podporo držav ES pri

dodelitvi »stand by« posojila v višini 500 milijonov dolarjev pri Mednarodnem denarnem skladu, 800 milijonov dolarjev pri Svetovni investicijski banki, 700 milijonov dolarjev pri sedmerici najrazvitejših držav in 900 milijonov dolarjev pri »pariškem klubu za obnovo«.

Jugoslavija je zaprosila za milijardo dolarjev posojila tudi Evropsko investicijsko banko. Del tega posojila bi Jugoslavija po vestih iz Bruslja lahko dobila z novim dvostranskim dogovorom med ES in SFRJ v okviru sporazumov z mediteranskimi državami. Pogovori za obnovo tega dogovora se bodo začeli še letos.

Med ES in Jugoslavijo je v veljavi dogovor o sodelovanju na industrijskem, trgovinskem, znanstvenem, energetskem in kmetijskem področju, v trgovinski menjavi med ES in SFRJ pa je po podatkih za prvih šest mesecev lani Jugoslavija izvozila za 4 milijarde dolarjev blaga, iz držav dvanajsterice pa uvozila za 3,9 milijarde dolarjev izdelkov.

Zahodni tisk po slovenski proglasitvi suverenosti in pobudi Albancev Jugoslavija se bliža vrhuncu krize

BONN, PARIZ, LONDON — Jugoslovanska federacija se približuje vrhuncu svoje eksistencialne krize. Tisto, kar se dogaja v Sloveniji in na Kosovu, je le vrh ledene gore, je med drugim zapisal bonški dnevnik Die Welt. Francoska agencija France Press ocenjuje, da bo slovenski sindrom v kratkem odmeval tudi po drugih jugoslovanskih republikah. Rimska Republika in londonski BBC pa poročata, da je Jugoslavija v ustavnem kolapsu, predsedstvo države in zvezni organi pa še kar naprej molčijo.

Reuter poroča, da deklaracija, ki so jo sprejeli v Pristini, pomeni izziv za prizadevanje Srbije, da bi okrepila nadzor nad pokrajino ter dodaja, da zakonski status tega dokumenta ni jasen, saj je bil sprejet po tem, ko delegatam niso dovolili vstopiti v zgradbo pokrajinske skupščine. Iranska tiskovna agencija trdi, da je bila deklaracija o suverenosti Kosova pripravljena v Beogradu v nedeljo na seji demokratičnega foruma in da je bila pokrajinska skupščina prisiljena, da jo sprejme. Agencija Associated Press največ pozornosti posveča britanski aktivistki za človekove pravice, ki so jo oblasti izgnale iz Jugoslavije. O pregonu britanske aktivistke poročajo tudi druge svetovne agencije. Tanjug pa objavlja tudi mnenje zahodnonemškega poznavalca razmer v Jugoslaviji, Münchenskega znanstvenika dr. Jensa Reuterja. Menda je dejal, da je že dolgočasno ponavljati, da na Zahodu nihče ne želi razpada Jugoslavije.

Veliko je tudi jugoslovanskih odmevov. Tako armijsko glasilo Front piše, da Kosovo ne more postati republika, saj je na teh tleh nastala srbska državnost, se razvijala srbska kultura in da spreminjanje meja ni mogoče tudi po helsinkiških dokumentih. Jedinstvo, časopis, ki na Kosovu izhaja v srbohrvaščini, piše, da so sredstva informiranja v albanski že ves čas na strani albanskega alternativnega gibanja, ki kaže odkrito sovraštvo do Srbije. Izraz tega sovraš-

tva je tudi deklaracija. Rilindja, časnik, ki izhaja v albanski, pa deklaracijo ocenjuje kot dokument naroda, ki ga je sprejel za zagotovitev enakopravnosti in popolne subjektivitete Kosova in Albancev v jugoslovanski federaciji ali konfederaciji. Za Rilindjo je ta dokument zmaga in zgodovinsko dejanje ter izražanje demokratične vsenarodne volje, hkrati pa tudi začetek konca neenakopravnosti in krivic, ki jih doživlja na Kosovu albanski človek.

Tuja sredstva javnega obveščanja tudi obširno poročajo o dogodkih v Ljubljani. Veliko pozornost temu pripisujejo predvsem v italijanskem tisku. Rimska La Repubblica med drugim piše, da je jugoslovanska federacija pred razpadom. Sklep slovenskega parlamenta je dejanje, s katerim je Jugoslavija tudi formalno prenehala obstajati kot federacija. Reuter je poudaril, da je Slovenija korak bliže k odcepitvi. Po njegovem mnenju so tako vodilne slovenske stranke združene v koaliciji Demosa izrazile pravzaprav nezadovoljstvo s svojim položajem v jugoslovanski federaciji. Agencija tudi objavlja izjavo predsednika republike vlade Lojzeta Peterleta in drugih slovenskih voditeljev, ki menijo, da mora Slovenija čimprej postati članica Evropske skupnosti in sicer neglede na to, kaj o tem mislijo komunistično urejene južne države.

Veliko pozornosti so omenjeni deklaraciji namenili tudi v včerajšnjem španskem tisku. Posamezni komentatorji pravijo, da je to predzadnji korak k odcepitvi Slovenije, nekateri pa se sprašujejo, kaj bo zdaj z Jugoslavijo.

Član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek, ki v Španiji sodeluje na mednarodnem seminarju Demokratična izgradnja velike Evrope, ni presenečen nad slovensko deklaracijo o razglasitvi suverenosti. Nekaj takega je bilo mogoče pričakovati, je dejal Drnovšek španskim novinarjem, ki so ga zasuli z

vprašanji o nadaljnji usodi Jugoslavije kot enotne države. Zanimalo jih je tudi, ali bi lahko razglasitev republike na Kosovu in slovenska deklaracija potisnili državo v državljansko vojno.

Gre vendar le za deklaracijo, je dejal Drnovšek, ki je poskusil pojasniti, da je položaj še mogoče nadzorovati in priti do rešitve s pogajanjem o novem konceptu jugoslovanske države.

Po njegovem mnenju je sprejem slovenske deklaracije taktična poteza. V Sloveniji so se namreč že več mesecev pripravljali in napovedovali tako dejanje. O razglasitvi slovenske suverenosti je bilo govora pred in po volitvah. Mnenja so bila deljena le glede tega, kdaj proglasiti suverenost. Drnovšek meni, da je prevladalo mnenje, da je treba najprej razglasiti suverenost, nato pa se šele pogajati o novem konceptu jugoslovanske države.

Drnovšek je novinarjem povedal, da na Kosovu nobena skrajna rešitev nima možnosti za uspeh, torej tudi ne razglasitev republike. Ta enostranski akt iz Pristine pravzaprav pomeni le zapiranje poti za kakršnokoli rešitev. Tisto, kar se je zdaj zgodilo Kosovu, ne vodi k pomiritvi, je dejal Drnovšek in dodal, da upa, da se na Kosovu ne bo zgodilo nič dramatičnega.

Glede obstanka ali razpada Jugoslavije pa je ponovil, da bi bilo absurdno, če bi Jugoslavija razpadla, medtem ko se vsa Evropa združuje.

Po njegovih besedah že potekajo pogovori o novem konceptu jugoslovanske države. Možne so tri rešitve: prvič, da Jugoslavija ostane federacija, za kar se je izrekel del republik z jugovzhoda, drugič, da Jugoslavija postane konfederacija, za kar se zavzema Slovenija in Hrvaška in tretjič, da se nekdo odcepi iz sedanje Jugoslavije. Kljub vsemu pa mislim, je končal Drnovšek, da do razpada ne bo prišlo, ker to ni racionalno. (dd)

Za sindikat oklic stavke še veljaven

RIM — V pričakovanju »razpoložljivosti« Confindustrie, se je sindikalna konfederacija sinoči sestala s predstavništvom vlade. Marinija (CISL), Trentina (CGIL) in Benvenuta (UIL) so sprejeli podpredsednik vlade Martelli, minister za finance Formica, finančni minister Cirino Pomicino, ter ministra za delo in industrijo Donat Cattin oziroma Battaglia.

Iz razgovorov, ki so trajali dobri dve uri, je mogoče raztolmačiti, da je vlada formalno pripravljena na reformo plačne in mezdnje politike in da po letu 1991 ne namerava podaljšati premične lestvice. To pa je v bistvu srž sinočnih pogovorov, ki jih je sindikat ugodno ocenil, čeprav še prevladuje pesimizem zaradi togega zadržanja Confindustrie. Vlada pa je obljubila tudi, da bo jutri posredovala v senatu, naj odobri zakonski osnutek o podaljšanju premične lestvice do konca prihodnjega leta. Kljub očitnemu pesimizmu pa sindikalisti upajo, da bo v primeru odobritve zakonskega osnutka, Confindustria brez komplikacij in upiranja spoštovala zakonsko določilo.

Srečanje med vlado in sindikatom se je torej pozitivno zaključilo, napoved skorajšnje vsedravnne stavke pa je še vedno veljavna.

nadaljevanji s 1. strani

● Strah pred razkolom

pribil, da radikalizem Sovjetski zvezi tako ali tako ni prinesel nič dobrega. Zavzel se je za marksistično-leninsko in avantgardno partijo, ki je po njegovem edina sposobna državo povesti iz krize.

Pozornost vsekakor zasluži nastop zunanjega ministra Eduarda Ševardnadzeja, ki je med drugim napovedal, da ne namerava več kandidirati za mesto v politbiroju ali CK. Menil je, da tudi ni potrebe, da bi zunanji minister države sedel v predsedniškem svetu. Obrambni minister Dmitrij Jazov je referat dobesedno prebral v potu svojega obraza, kar trikrat pa se mu je zapletlo pri »depolitizaciji« armade. Šef KGB-ja Krjučkov je samozavestno opozoril na nedavne replike, kam in na koga da nadzira služba državne varnosti in dejal, da dela tam, kjer je potrebno in vrh vsega tudi zelo dobro vidi.

Včeraj pa so v razpravo posegli predvsem navadni »aparatički«, partijski birokrati, ki se nočejo odpovedati monopolu oblasti in bi tudi podprli Gorbačova, če jim ta ne bi ogrožal njihovih pozicij.

Posebno dejanje obkongresnega dogajanja pa je gotovo protestno zborovanje v parku Gorki, kjer se je kljub dežju zbralo nekaj tisoč, po nekaterih ocenah celo deset tisoč ljudi. Zborovanje je organiziralo gibanje Demokratična Rusija in moskovska asociacija volivcev. Krajši zapis je objavila tudi osrednja televizija, protest pa je minil kot izraz zaskrbljenosti za usodo demokracije in svobode v državi, hkrati tudi kot poziv Mihailu Gorbačovu, naj jasno opredeli svoje politično stališče.

● Zaščita Slovencev

venska manjšina že desetletja na ustrezne zakonske ukrepe, ki bi ji priznali in zajamčili pravice. Pogoji, v katerih manjšina živi, niso zadovoljivi in tudi vladni osnutek o zakonski zaščiti je zelo pomanjkljiv, diskriminatorni in omejevalen. Osnutek je namreč v nasprotju s predlogom o narodnostnih manjšinah, ki ga je italijanska delegacija skupaj z drugimi petimi delegacijami predstavila 6. junija 1990 v Kopenhagnu.

Zato poudarjamo potrebo po odobritvi pravičnega zaščitnega zakona za slovensko anjšino, ki naj potrdi in uresniči evropska načela o spoštovanju narodnostnih in jezikovnih manjšin ter pozivamo italijansko vladno, da prevzame v odnosu do slovenske manjšine v Italiji takšno zadržanje, ki bo v sozvočju z izjavami njenih vidnih predstavnikov na evropski ravni.

V pričakovanju nedeljske svečanosti obisk na moriščih Kočevskega Roga

KOČEVJE — Smo v pragozdu, po katerem pelje lepa gozdna makadamska pot iz Kočevja proti Novemu mestu. Tik ob cesti je jasa. Sem so vozili jetnike s tovarnjaki, tu so jih slekli, rožne vence so zmetali na en kup, na drugih pa so se zbirale raztrgane in okrvavljene srajce, hlače, jopiči.

Na levi od križvega pota je »priročna jama«. To je manjša kraška globača, kamor so pometali mrtve s kamionov. Sami niso več zmogli poti do morišča in vrgli so jih v jamo tik ob cesti, le kak meter stran. Jama so kasneje minirali, zravnali z zemljo.

Krvava, strahotna pot je nato peljala gole, z žico zvezane jetnike mimo »mučilnice«. To je kraška globel, tudi ta je zdaj prekrita, kjer so iz vrste poklicali one katere so poznali, in jih še zadnjič pred smrtjo pretepli. Smrt pa je doletela vse na robu brezna, »groblišča pod Krenom«, kjer leži okrog štiri tisoč pobitih domobrancev, katere so maja Angleži vrnili s Koroške.

Jama je sedaj ograjena z lepo leseno ograjo. Na levi je nekako stopnišče, sestavljeno iz navadnih kamnov, na katerih stalno gore sveče. Gorijo že nekaj let, prve so prižgali, ko je še stala ob jami stalna straža, ki je že desetletja ni več. Pač pa so na Mačkov ukaz jama ponovno minirali 1963. leta pred neko proslavo. Takrat so jo tudi zravnali. Toda trupla trohne, dno se je usedalo in pojavile so se razpoke, iz njih pa so na dan pogledale kosti pobitih. Do nedavnega so jih odnašali domov kot relikvije, sedaj so vsaj največje razpoke ponovno zasuli in razpadajoča trupla prekrili.

V tej veliki jami je po ustnih, dokaj natančnih izročilih pobitih 4 tisoč domobrancev. Tu v bližini bosta v nedeljo pokop in spravno zborovanje, katere bosta vodila in ob tej priložnosti govorila nadškof Alojzij Šuštar in predsednik Milan Kučan. Na razpotju postavljajo čudovit hrastov križ, umetniško delo mladega slovenskega kiparja, iz masivne hrastovine je izrezljan dobrih pet

metrov visok križ z odrešenikom v smrtnih mukah.

Nekaj kilometrov naprej po gozdni cesti, med čudovitim, povsem nedotaknjanim listnatim gozdom je druga jama. Takoj jo opazi tudi navajeno oko: okrog nje so namreč posejane goste smreke. Tudi to jama so ponovno minirali in zasadih smreke, ki naj bi jo prekrile. Toda v resnici so jama na Mačkov gori še bolj označili. V njej leži okrog 10 do 12 tisoč pobitih ustašev.

Takih jam, globač, opuščanih jaskov, rudnikov, vodnih zbiralcev je po Kočevskem Rogu še veliko. Kočevski veterinar Bogomir Štefanič je domačin in dolgoletni pozorni opazovalec. Sedaj je predsednik krajevnega odbora, ki skrbi za zaščito področja in se bo skupaj s parlamentarno komisijo ukvarjal z raziskovanjem vseh dogodkov povezanih s poboji na Kočevskem Rogu.

Seveda ne ve točno, koliko je bilo pobitih in kje. Nikjer ni nobenih dokumentov. Toda zelo veliko je pričevanj. Še pred dnevi se ljudje glasno niti spregovoriti niso upali o Kočevskem Rogu ali Gotenici. Sedaj so se jeziki razvezali. Na dan prihajajo vedno nove podrobnosti, predvsem pa vedno nove najdbe krajev, kjer so 1945. leta množično pobijali ujete domobrance, ustaše, hrvaške domobrane, ljotičevce, po večini mlade moške v cvetu polnih ustvarjalnih let, toda pobijali so tudi starce, ženske in otroke.

Na tem področju je to delo opravljala dalmatinska enota, katere komisarka je bila Milka Planinc.

Koliko je mrtvih v Kočevskem Rogu? Junija in julija 1945 so pobili po raznih ocenah najmanj 15 tisoč do okvirno ugotovljenih 35 tisoč ljudi. Veterinar Bogomir Štefanič je prepričan, da je veliko verjetnejša druga visoka številka in da se bo končna približala štiridesetim tisočem. Dve tretjini je Hrvatov, toda dobra tretjina Slovencev. Veterinar je predstavnik krajevnega Demosa, član

kršćanske stranke, predvsem pa želi resnično pomirjenje in spravo, ki naj jo začrta nedeljska slovesnost, na kateri bosta spregovorili najvidnejši slovenski osebnosti.

Nenehno dobiva telefonske pozive za grožnjami, spodbudami in novimi vestmi. Groze mu, češ da je komunist, ker hoče spravo in noče maščevanje, da je belogardist, ker odpira grobove pobitih.

Nebo se je stemnilo, strahotno lije. Občutki so temačni, vtisi grozljivi. Človeka preveča občutek strahotne tesnobe, pietetne bojazni in nemoči pred usodo toliko tisočev ljudi. To je bila vojna, krvava vojna, toda ni tem območju so se zvrstili kar trojni pokoli.

Bila je vojna, tu leži mnogo pobitih partizanov, ki so padli v italijanskih in okupatorskih ofenzivah, ko so okupatorjem pomagali belogardisti, domobranci.

Tu je bilo povojno klanje, o katerem zdaj podrobneje poročamo.

Toda komaj pred nekaj tedni so odprli zaprt področje Kočevske Reke in Gotenice. Domačini niso niti najmanj v dvomih. Atomsko zaklonišče, bunkerje, skladišča in druge objekte so približno do šestdesetih let gradili politični jetniki, katerih kosti so razmetane po obsežnem področju, na skritih pokopališčih. Tudi o tem so že spregovorile številne priče, veliko je že ugotovljenih primerov ljudi, ki so izginili in kot starodavni sužnji vrtali v skale in gradili zaklonišča. To razdobje se je končalo pred dobrih desetimi leti in menda so odkrili tudi ustrezno dokumentacijo. Gre seveda za dve ostro ločeni stvari, geografsko in politično. V obeh primerih pa gre za občino Kočevje, ki je tako dobila v slovenskem življenju nekakšen svojstven zlovesči zven. Samo resnica vsa, kakršnakoli je, brez olupšav in prikrižvanj, lahko razsvetli vse, pieteta, usmiljenje in človečnost pa prežene tesnobo, strahotne občutke, potegnejo globoko brazdo čez preteklost in odprejo perspektivo za prihodnost.

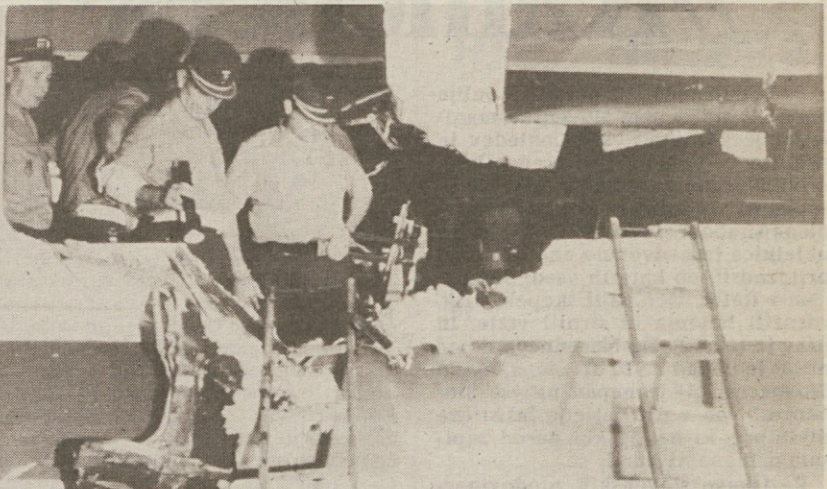
BOGO SAMS

Precej pozornosti združeni Nemčiji in evropskemu Vzhodu Vrh NATO o vlogi zavezništva v drugačnih razmerah v Evropi

LONDON — Danes in jutri bo v Londonu vrh držav članic pakta NATO, do katerega prihaja po velikih spremembah v Evropi in po gospodarski in monetarni združitvi obeh Nemčij. Zaradi vseh teh dogodkov in pa zaradi neke- terih vprašanj mnogi pričakujejo, da bo tokratni vrh prese- gel običajne vojaške okvire in predvsem na političnem področju postregel morda z nekaterimi velikimi novostmi. Predvsem naj bi prišla do izraza splošna pripravljenost članic NATO, da vzhodnoevropskim državam dajo vedeti, da sicer ne odstopajo od nadaljnjega obrambnega vojaške- ga značaja zavezništva, vendar pa v novih razmerah članic Varšavskega pakta nimajo več za »sovražnice« temveč za »partnerje pri zagotavljanju varnosti v Evropi.« S tem v zvezi je treba povedati, da se je neuradno izvedelo, da naj bi ameriški predsednik Bush predlagal, da naj bi ustanovili stalne povezavalne komisije v NATO za vzhodnoevropske države, vendar pa se predvsem Francija zavzema, da naj bi do teh stikov za zdaj prišlo predvsem v okviru KVSE, v katero so vključene vse evropske države razen Albanije.

Prav o institucionalizaciji Konference za varnost in so- delovanje v Evropi bo govor tudi v Londonu. Pogovarjali naj bi se tudi o datumu vrha KVSE, s tem da se je treba jasno zavedati, da vrh NATO nikakor ni pripravljalni odbor 35 držav KVSE. Precej govora bo tudi o nemškem vprašanju in o prisot- nosti združene Nemčije v paktu NATO. Zvestoba Atlant- skemu zavezništvu je potrdil tudi zahodnonemški kancler Kohl, ki pa se je ob tem tudi zavzel, da naj bi NATO v prihodnosti še bolj poudaril svoj defenzivni značaj in se vse bolj uveljavljal kot politična organizacija. Kohl je tudi predlagal občutno skrčenje vojaških enot združene Nemčije, kar naj bi omogočilo tudi Gorbačovu, da doma lažje zagovarja sovjetsko podporo združitvi Nemčij. Ob pogovorih o preustroju jedrske strategije zavezniš- tva, pa bo precej pozornosti namenjeno tudi dodelitvi mo- rebitne finančne pomoči Sovjetski zvezi kot podporo za perestrojko Gorbačova. Ob tem pa se bo precej kopij zlomi- lo predvsem zaradi britanskega nasprotovanja posojilom SZ, dokler ta ne bo bolj odločno stopila na pot tržnega gospodarstva.

V železniški nesreči v Španiji šest mrtvih v potniškem vlaku

Šest oseb je umrlo, osem pa jih je bilo ranjenih, ko je železniški vlak, ki je moled s tovornega vlaka, s silo udaril v prvi vagon potniškega vlaka, ki je pripeljal nasproti. Do nesreče je prišlo v torek pozno ponoči na progi med Saragozo in Madridom. Med mrtvimi so štirje potniki, dva, mož in žena, pa sta bila med zaposlenim osebjem na potniškem vlaku (Telefoto AP)

Kučan ob dnevu borca proti politiki iskanja novih notranjih sovražnikov

LJUBLJANA — Po vsej Sloveniji in Jugoslaviji so včeraj proslavili dan borca. Predsednik slovenske re- publike Milan Kučan se je udeležil srečanja delav- nih ljudi in borcev v Beltincih v Prekmurju. Ob tej priložnosti je med drugim dejal: »Slovenski partizani, ki so stopili v svetovno zgo- dovino demokracije na strani velike antifašistične skupnosti narodov in držav, upravičeno prizadeto in zaskrbljeno doživljajo poskušane pozebe in še bolj po- tvarjanja in izkrivljanja tega obdobja naše in svetov- ne zgodovine. Razumljiva in vse podpore vredna je legitimna pravica borcev in njihove nadstrankarske organizacije, da se zoperstavljajo malicnemu in po- tvarjanju zgodovinskih dejstev, ki jih priznava tudi mednarodna skupnost že vseh minulih 45 let. Mimo tega in mimo borcev ali celo zoper nje ni mogoča nikakršna, tudi ne simbolna narodna umiritelj k spravi, nikakršno ravnanje, ki naj bi prispevalo k prenehanju nasprotij in odpravi posledic delitev, na- stalih med vojno ter h krepitvi pogojev za življenje v miru, utemeljeno na medsebojnem razumevanju in napredku vseh državljanov republike Slovenije ne glede na njihovo nazorsko, politično ali versko opre- delitev. Ni na nas, da vrednotimo zgodovino. Naše je, da se z njo sprijaznimo in iz nje zase in za pri- hodnje potegnemo potrebne nauke.«

»Vojaške operacije na slovenskem ozemlju maja 1945, ki se jih danes spominjamo, so posebno po- glavje v bojevanju v drugi svetovni vojni. Na razme- roma majhnem območju je bilo takrat v njih udele- ženih kar 8 armad iz 4. zavezniških vojsk protifašis- tične koalicije. Da o nasprotni sili, ki so jo predstavl- jali umikajoči Nemci in tudi številne kolone vseh tistih, ki so svoje življenje in usodo povezali z oku- patorjem tudi v zadnjih dneh in v begu, niti ne go- vorimo. Zgodovinsko dejstvo je, da je kljub vsem tem armadam veliko večino slovenskega ozemlja osvobodila naša slovenska partizanska vojska. Sku- paj z enotami JLA so slovenske partizanske enote prekrizale načrte, da se v Sloveniji zbero in utrde vojaki doslej med seboj sprti in bojujočih se vojska in začno državljansko vojno za t. i. osvoboditev Ju- goslavije izpod Titovih partizanov.« »V tistih dneh je bilo osvobodeno vse narodnostno ozemlje. Ne za dolgo, pa vendar je bil uresničen sen o svobodi, zedinjeni Sloveniji. Partizanske čete so se že 19. 5. 1945 morale začeti umikati s Koroškega, nekaj kasneje tudi iz Trsta. Preveč nasprotujočih si silnic in interesov velesil se je spletlo in križalo na našem ozemlju. Relativnemu miru po zadnjih bojih druge svetovne vojne je zelo hitro sledila hladna vojna. Uresničevati so se začeli tudi delitveni načrti Jugoslavije in Evrope.«

V nadaljevanju svojega govora pa je predsednik Kučan govoril o vzpostavljanju pluralne politične demokracije, uveljavljanju človekovih pravic, tržne- ga gospodarstva in demokracije. Predsednik je pou- daril: »Projekt prihodnosti, ki se ga lotimo, terja trdo delo, znanje, odgovornost, kulturo v medsebojnih odnosih, pa tudi občečloveško in politično modrost. Zda- j zagotovo ni mesta za nepremišljeno nastopaš- tvo in voluntarizem, ki bi spregledoval realne raz- mere in procese v Evropi in v svetu. Naših razvojnih krčev ne more razrešiti nikakršen novodobni aktiviz- em, ki bi obnavljal boljše ali katerekoli druge totalitarne modele in metode urejanja družbenih za- dev v sicer novi, navidezni demokratični preobleki in za deklarirane demokratične cilje. Usodne dileme, ki so pred nami, ne bomo mogli razreševati zgolj ali prevladujoče s poudarjenim iskanjem le krivcev in krivde v preteklosti. Nakopičeni problemi in nove razvojne projekcije zanesljivo ne bodo odpravljene oziroma zgrajene z odkrivanjem in z diferenciranjem novodobnih notranjih sovražnikov. Politika, ki rabi sovražnika, ki si ga celo izmišlja in z njim vred cel sistem njegove tako imenovane ilegalne oblasti, ne more biti dobra in produktivna politika. Kar spo- mnimo se, kaj smo o taki politiki govorili še pred slabim letom dni, ko je šlo za našo suverenost in samostojnost.« B. S.

Za nesrečo v Meki kriva savska oblast

TEHERAN — Iranska vlada je včeraj izdala tiskovno sporočilo, v katerem javno obtožuje oblast Savdske Arabije za smrt 1.426 is- lamskih romarjev. Predsednik Rafsandžani je dodal, da tragedije ni mogoče jemati z lahkoto in da morajo delež krivde prevzeti nase varuhi svetih krajev, ki niso po- skrbeli niti za najosnovnejše var- nostne norme. Predsednik iran- skega parlamenta Mehdi Karubi pa je kritičen zlasti do načina, s katerim so savdske oblasti sporo- čile tragično vest in ker še tri dni po njej ne razpolagajo s točnim potekom in vzroki nesreče. Tudi iranski tisk je sprožil kam- panjo proti savdski kraljevi družini, ki je odgovorna za zaščito in vzdrževanje svetega kraja in ro- marskih središč. Z mastnimi črka- mi objavljajo podatke o neučin- kovitosti varnostne službe in za- htevajo takojšnja pojasnila v zve- zi z nesrečo.

Protest v Kašmirju

»Hčerke naroda«, pripadnice nacionalistične organizacije, so v ponedeljek blokirale ulico v Srinagarju (Indija) v podporo zahtevam za neodvisnost Kašmirja (Telefoto AP)

Kaj menijo Italijani o javnih službah in storitvah Najučinkovitejša rešitev so priporočila

RIM — Kakšni so odnosi med državljani in javnimi službami oziroma storitvami, ki jih le-te nudijo? Vpra- šanje ni novo in torej tudi odgovori ne morejo biti pre- senetljivi, kljub temu je vlada v senci (KPI) naročila zavodu ISPES anketo, iz katere je razvidno, da se veči- na Italijanov še ni sprijaznila s počasnostjo birokracije, vrstami pred raznimi okenci, nerazumljivimi sporočili in »razlagami« uradnih papirjev in podobno. Anketa je zaobjela 2.200 oseb iz različnih krajev sorazmerno po- razdeljenih med severno, južno in srednjo Italijo. Največ črnih točk si je prislužila javna zdravstvena služba, o kateri kar 46 odstotkov anketirancev meni, da je dobesedno na psu in torej nevredna zaupanja. Takoj za njo so javni prevozi, črna piko jim je pritisnilo 13,4 odstotka anketiranih, medtem ko je 11,4 odstotka zainte- resiranih nezadovoljnih s politiko dela. Kaže, da sta si med javnimi službami s časom pridobili dokajšnji ugled pošta in telefonsko podjetje SIP. Z njima je namreč nezadovoljnih le 4,5 odstotka ljudi. Med ponudbami ali protivrednostmi, ki jih javne službe nudijo ljudem, so za 23 odstotkov anketiranih najslabše pokojnine, 20,5 os- totka je nezadovoljnih s ponudbo zavarovalnic, skoraj enajst odstotkov pa je kritičnih do ponudbe bank.

Dodaten vzrok za nezadovoljstvo davkoplačevalcev so obrazci in računi, ki jih je treba bolj ali manj redno plačevati. Zlasti davčna prijava je pravi labirint nez- nank, prav tako nerazumljivi pa so računi, ki jih razne javne uprave občasno dostavljajo prebivalcem. Telefon- ska služba SIP si je tudi pri tem vprašanju prislužila pohvalo; njeni novi računi so čitljivi in vsakdo takoj ugotovi, kaj bo dejansko plačal. Kaj pa menijo Italijani o vrstah, v katerih preživijo kar lepo rezino življenja? Najbolj neznosne so v zdravstvenih ustanovah in na poštah, tudi zato, ker je zlasti v prvih osebje zoprn in nevljudno, medtem ko so okenca za informacije (spet) pri SIP in letalski družbi Alitalia pravi raj v primerjavi z ostalimi javnimi službami. Splošno nezadovoljstvo je tudi manj iznajdljive pri- sililo, da kar sami poiščejo rešitev vsem tem nadlogam. Več kot 17 odstotkov anketiranih vidi edino rešitev v reku »pomagaj si sam«, in sicer tako, da se ob pravem trenutku obrnejo na pravo osebo. 16,2 odstotka si želi več vljudnosti in jasnejših informacij ter prožnosti pri izstavljanju uradnih papirjev, 6 odstotkov pa vidi edino rešitev v priporočilu kakšnega vplivnega človeka, katere- mu bodo seveda oddali glas na volitvah.

Na Madžarskem spet krona sv. Štefana

BUDIMPEŠTA — Od včeraj je na madžarskem državnem grbu ponovno tisočletna krona kralja Štefana I. ustanovitelja madžar- ske države. Madžarski parlament je namreč predsinocnim z ogromno večino glasov prevzel stari grb, ki ga je imela Madžar- ska po razpadu avstro-ogrske monarhije od leta 1918 do leta 1946. Rdečo zvezdo s srpom in kladivom so odstranili že lani, ti ideološki simboli pa so bili še vedno prisotni. Zamenjava državnega simbola bo Madžarsko stala več kot 19 milijard lir, ker bodo morali za- menjati vse žige, dokumente, bankovce in grbe na državnih zgradbah. To pa Madžarov ne moti, bolj jih moti spoznanje, da je pot v novo demokratično družbo pose- jana s težavami. Prav včeraj se je končala prva postkomunistična stavka rudarjev.

Irak in Iran stopila na pot mirnega reševanja zalivske krize

Po torkovem prvem srečanju med iraškim zunanjim ministrom Azizom (levo) in njegovim iranskim kolegom Velajatijem (desno) je iranski predse- dnik Rafsandžani včeraj izjavil, da so boljši izgledi za mir med državama (AP)

Etiopska vojska doživela težak poraz pri Asmari

NAIROBI — Kljub splošni mobilizaciji etiopska vojska doživlja poraze na vseh frontah. Po trditvah gverilcev Eritrejske osvobodilne ljudske fronte (EPLF) so njeni borci v soboto vzhodno od Asmare uspešno odbili ofenzivo vladnih sil. V bojih naj bi izgubilo življenje 1.300 etiopskih vojakov, skoraj 2.000 pa jih je bilo ranjenih. Redni vojski ne uspe torej prebiti fronte pri Asmari, zato se znaša nad eritrejskim civilnim prebivalstvom, ki je skoraj vsak dan podvrženo letalskemu bombardiranju. Z uporabo fosfornih in raz- pršilnih bomb režim iz Adis Abebe nesporno dokazuje svojo nemoč in tero- ristični način vojskovanja. Podoben položaj je tudi v pokrajini Tigre, kjer je Mengistujeva vojska v zadnjih dveh tednih baje izgubila kar 20 tisoč mož.

Japonci bodo delali manj

TOKIO — Od aprila prihodnjega leta bodo japonski delavci namesto doseda- njih 46 ur na teden delali le še 44 ur. Vest je sporočilo japonsko ministrstvo za delo, uradno odločitev o skrajšanju delovnega tedna pa naj bi sprejeli jese- ni, ko bodo znani rezultati raziskave, ki jo je za ministrstvo za delo pripravil po- seben posvetovalni svet. Do skrajšanja delovnega tedna prihaja še le prihodnje leto, ker se za Japon-

sko davčno leto začena z aprilom mese- cem. Na Japonskem so delovni teden skrajšali tudi leta 1988, ko so z 48 ur tedensko prešli na sedanjih 46, po mne- nju ministrstva za delo pa obstajajo re- alne možnosti, da v prvih letih tega de- setletja urnik skrajšajo še za nekaj ur, tako da bi japonski delavci delali 40 ur tedensko in se tako približali kolegom v Evropi.

Prihodnji teden slovesnost ob 70-letnici požiga Narodnega doma v Trstu »Kamenček« za skupno prihodnost

Prihodnji teden, v petek 13. julija bo sredi mesta spet slovenska manifestacija. Slovenci vseh pogledov in nazorov se bomo zbrali pred nekdanjim Narodnim domom, da bi se spomnili 70-letnice požiga nekdanjega simbola slovenstva v Trstu. Ta obletnica je nedvomno ena od tistih priložnosti, ob katerih vsem Slovencem v Italiji uspe najti skupen jezik, združiti hotenja in strniti vrste. In prav je tako. Požig Narodnega doma ni bil le napad na to ali ono skupino Slovencev, bil je napad na vse Slovence, uvod v dvajsetletje fašistične diktature, ki nas je kot narod zapisala nacionalni smrti.

Raziskave slovenskih zgodovinarjev in tržaškega italijanskega zgodovinarja Carla Shiffreerja so dokazale, da požig Narodnega doma ni bil naključno dejanje pobesnele fašistične množice, pač pa skrbno pripravljen napad na simbol slovenstva. Narodni dom je »motil« in je moral biti porušen, ker je bil dokaz angažiranega dela, prizadevnosti, ustvarjalnosti in - zakaj ne - tudi moči slovenske narodnostne skupnosti v teh krajih. Kot je v včerajšnjem dnevniku napisala Rosana Petaros je arhitekt Max Fabiani z Narodnim domom zasnoval tempelj in institucijo hkrati, ki je imela svoje »arhitektonsko« predvsem pa širše poslanstvo.

Ni tu mesto in ne priložnost, da bi naštevati, kaj vse se je po požigu Narodnega doma zgodilo, kakšno trnovo pot smo morali prehoditi Slovenci v Italiji preden smo lahko spet svobodno zadihali. Kljub hudemu plačnemu davku pa se v demokratični Italiji še danes, 45 let po koncu vojne in na pragu evropske integracije, moramo boriti za lastne pravice in za dostojen zaščitni zakon. Vse to je bilo nešteto krat napisano, poudarjeno, povedano. Dim Narodnega doma se še ni polegel, je pred deseti leti ob 60-letnici požiga zapisal v uvodnem članku Boris Race in isto ugotovitev bi lahko ponovili tudi sedaj, deset let pozneje.

Od tedaj je sicer vzdušje nekoliko manj napeto, nasprotja v mestu nekoliko manj ostra, ostaja pa dejstvo, da smo v Italiji edina nezaščitena narodna manjšina in da rimski mlini še vedno meljejo počasi, prepočasi...

Če bo slovesnost ob 70-letnici požiga priložnost za skupni nastop Slovencev vseh prepričanj, bi lahko bila tudi priložnost za še slovesnejši trenutek. Prav bi namreč bilo, da bi se te pomembne simbolne svečanosti udeležili tudi italijanski predstavniki oblasti, predstavniki Občine, Pokrajine, Dežele in Države in s svojo prisotnostjo poudarili simbolni pomen pobude, preokret v dosedanjem odnosu do Slovencev obenem pa tudi v odnosu do preteklosti. Njihova prisotnost bi bila dokaz, da se tukajšnja širša skupnost vendarle osvobaja spon tiste preteklosti, ki je zastirala pogled v sedanost in v prihodnost, da hoče izkoristiti vse priložnosti in vse potencialne tukajšnje družbe, da postavi - če izkoristimo prispodobo »kamenčka«, ki ga objavljamo na tej strani - pomemben »kamenček« za skupno bodočnost.

VOJMR TAVČAR

Trije utrinki iz zgodovine Narodnega doma: spodaj »kamenček« - potrdilo o prispevku za gradnjo doma, in dela na gradbišču, zgoraj pa pogorišče Narodnega doma nekaj dni po napadu škvadristov

Potem ko se je pred časom srečala z ministrom Maccanicom Delegacija ANPI pri Biasuttiju za odobritev zakona o zaščiti

TRST — V prejšnjih dneh se je delegacija deželne ANPI, ki so jo sestavljali vsedržavni svetovalci posl. Mario Lizzero, Dušan Kosta in Luciano Rapotec, srečala na sedežu deželne uprave v Vidmu, s predsednikom Furlanije-Juljske krajine Adrianom Biasuttijem. To srečanje sledi onemu, ki ga je delegacija ANPI imela pred nedavnim v Rimu z ministrom Maccanicom in na katerem sta bila prisotna tudi vsedržavni predsednik ANPI posl. Boldrini in tajnik Mazzon. Predstavniki organizacije so v imenu celotnega italijanskega odporiškega gibanja ponovno poudarili absolutno potrebo po zakonski zaščiti slovenske narodnostne skupnosti, ki že stoletja živi v naši deželi, do katere bi moralo priti čimprej v teku te zakonodajne dobe.

Predstavniki ANPI so tudi seznanili predsednika Biasuttija, da se jim je minister Maccanico zahvalil za njihovo toplo zanimanje o še vedno nerešenem problemu in svetoval predstavnikom bivših partizanov, da bi nastopili tudi pri deželni upravi Furlanije-Juljske krajine in v senatu, da bi tako na primeren način »pritisnili« za pospešitev postopka o omenjenem zakonu. Zato se je torej predstavništvo deželne ANPI obrnilo na predsednika Dežele Biasuttija.

Nanj so se obenem obrnili s prošnjo, da bi se Dežela zavzela za izboljšanje besedila vladnega zakonskega osnutka, da bi se tako izognili vsaki diskriminaciji znotraj manjši-

Adriano Biasutti

ne, kjer pač ta živi in da bi ji priznali vse pravice.

Predsednik Dežele Biasutti se je strinjal z upravičenostjo zahteve po posegu deželne uprave pri rimski vladi za hitro odobritev in izboljšanje besedila zakonskega osnutka. Poleg tega je še dodal, na prošnjo predstavnikov ANPI, da bo rade volje sprejel kvalificirano predstavništvo slovenske manjšine. Obvezal se je tudi, da bo povabil poročevalca v komisiji senatorja Guzzettija, da bi se lahko srečal s predstavništvom manjšine in odporišta.

Predstavniki ANPI so s predsednikom Biasuttijem govorili tudi o vprašanju italijanske manjšine v Ju-

Mario Lizzero

goslaviji. Poudarili so potrebo, da je treba pripadnikom manjšine v celoti zagotoviti pravice, ki jim pripadajo in s tem v zvezi pozvali deželno upravo, da bi posegla v tej smeri. Predsednik Biasutti se je s tem povsem strinjal in delegaciji ANPI orisal, kaj je Dežela naredila in namerava še narediti za italijansko manjšino v Jugoslaviji. Predsednik Dežele je tudi pokazal zanimanje za predlog županov Gorice in Nove Gorice za strogo zgodovinsko raziskavo o deportiranih in padlih med osvoboditvijo naše dežele in izrazil povolno mnenje tistim pobudam, ki bi za vedno odstranile vsako politično špekulacijo glede tega bolečega zgodovinskega dogodka.

Brezhibno vozilo je varno vozilo

SEŽANA — Tudi letos je Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu sežanske občine v sodelovanju z delavci milice in komisijo za tehnične preglede pri SGP Kraškem zidarju Sežana organiziral vsakoletno akcijo »Brezhibno vozilo je varno vozilo«. Akcija je na Sežanskem potekala dva dni. Delavci milice so ustavljali vozila, kontrolorji tehničnih pregledov pa pregledali vse pomembne naprave na vozilu kakor tudi obvezno opremo vozila. Akcija se je odvijala v policenitrih sežanske občine in sicer v Sežani, Senožečah, Hrpeljah, Dutovljah in Divači.

Na podlagi opravljene analize nam je Angel Vidmar, tajnik sveta posredoval naslednje podatke in ugotovitve. Ustavljenih je bilo 180 vozil, le malo jih je bilo neizpravnih. Komisija ugotavlja, da so vozila iz leta v leto v boljšem tehničnem stanju. Tudi starost vozil se je bistveno zmanjšala, kar predstavlja enega izmed elementov, da so vozila brezhibna. Največ napak pa so zasledili na svetlobnih telesih (38 vozil) in nepopolni opremi vozil. V celotni akciji so bili miličniki prisiljeni izločiti iz prometa le 3 vozila, ki zares niso sodila v današnji vrvež v prometu. Eno izmed takih vozil je bilo celo udeleženo v prometni nezgodi, a je voznik kljub temu nadaljeval z njim vožnjo. Ugotavljajo, da vozniki posvečajo več pozornosti pripenjanju z varnostnimi pasovi.

-oks-

V Vidmu so še vedno brez novega župana

VIDEM — V videmski občini še vedno tečejo pogajanja o sestavi nove občinske uprave, predvsem pa o tem, kdo jo bo vodil. Potem ko je bil doslej župan vedno izvoljen iz demokratijskih vrst, so sedaj socialisti zahtevali - na osnovi rezultatov majskih upravnih volitev - to prestižno mesto zase. V teku so pogajanja, ki pa še niso obrodila nobenega sadu. KD noče izpustiti iz svojih rok te prestižne institucionalne funkcije, v nasprotnem primeru pa zahteva zelo visoko »odškodnino« od socialistov.

Socialisti bi se morali odreči enemu odborniškemu mestu v deželni vladi F-JK, odreči bi se morali tudi predsedstvu videmske Krajevne zdravstvene enote, v igri je tudi predsedstvo deželnega sveta, predvsem pa bi socialisti morali zagotoviti, seveda v odnosih s KD, politično stabilnost na deželni ravni. To vse zahteva KD, socialisti pa seveda ne morajo pristati na podobne »dikate«. Razprava o novem videmskem županu in o koaliciji, ki ga bo podpirala, se bo zato prav gotovo še nadaljevala.

V zvezi s temi pogajanjmi je deželni tajnik KPI Roberto Viezzi izdal tiskovno noto, v kateri negativno ocenjuje, da bi jih treba povezati s stvarnostjo na deželni ravni. Viezzi je prepričan, da je treba krajevne, v tem primeru občinske stvarnosti, reševati na lokalni ravni in pri njihovem reševanju izhajati iz specifičnih problemov, ki jih označujejo. Če pa te funkcije postajajo predmet barantanja, dodaja Viezzi, je to še prispevek za večanje nezaupanja prebivalstva v institucije. Glavno odgovornost za tako stanje je po Viezzijevem mnenju treba pripisati deželni krščanski demokraciji, kjer se sedaj bijejo ostri boji za oblast. KD tako zvrca na institucije, s tem da zavira njihovo delovanje, svoje notranje probleme.

Viezzi tudi dodaja, da je privoljenje socialistične stranke, da se okrog mesta videmskega župana razpravlja na deželni ravni, politična napaka, ker se s tem naseđa logiki KD in razdvaja levico. Dodaja še, da so si komunisti v teh zadnjih tednih prizadevali za tesnejše odnose s socialisti kot predpogoj za večjo enotnost na levici in za alternativno krščanski demokraciji.

Rekli smo tudi, poudarja, da se boljši odnosi lahko ustvarijo ne glede na politično kolokacijo ene ali druge stranke.

Deželni sekretar komunistične stranke je tudi pozval socialiste, da bi dali pobudo za institucionalni sporazum, kot so že storili v Deželi Lombardija, kar bi po njegovem mnenju predstavljalo primer za ustvarjanje novih odnosov v sedanji politični fazi.

Predstavitev ženitnih običajev

SEŽANA — Foklorna skupina s Krasa že vrsto let zbira, ohranja in predstavlja ples, narodne noše in običaje s Krasa in od drugod. Letos uresničuje že nekaj let staro zamisel, da bi ob petju in plesih ter v igri predstavili tudi nekaj starih kraških ženitnih običajev. Zagriznili so v trd oreh in ugotovili, da ob napornih vajah in mukah tistih, ki so iz njih popolnih igralskih amaterjev skušali iztistiti vsaj kapljico talenta. Tako so pripravili kraško ohcet in splet plesov, pesmi in igre poimenovali »Od pogleda do poroke na Krasu«. Prvič so jo predstavili občinstvu v soboto na grajskem dvorišču štanjelskega gradu. Prireditve sodi v okvir Grajskih večerov, ki jih organizirata Turistično društvo Štanjel in sežanska Zveza kulturnih organizacij. Ples je nastudiral Andrej Butinar, na harmoniko bo spremljal Gozard Miklavc, scenografinja je Saša Kump, za scenarij in režijo je pooskrbel Janez Mejač. Predstavo so ponovili v nedeljo, prav tako v štanjelu.

Pobuda sežanskega Društva za varstvo okolja Za življenjsko okolje

SEŽANA — V čakalnicah zdravstvenih domov kakor tudi po osnovnih šolah sežanske občine je v teh dneh mogoče opaziti petico »odpadnih snoveh«, ki jo je izdalo Društvo za varstvo okolja (DVO) sežanske občine v cilju reševanja perečih okoljevarstvenih občinskih problemov. Marsikateri jo v radovednosti tudi prebere. Poiskali smo predstavnika sežanskega DVO Viktorja Saksida, tajnika društva in gonilno silo na tem področju in Bogdana Macarola, absolventa biologije-smer ekologija, da nam povesta o zgodovini in delu društva s poudarkom na akciji zbiranja odpadkov.

Viktor Saksida nam je predstavil zgodovino društva in dejal: »DVO sežanske občine je bilo ustanovljeno 1985 leta, predstavlja pa kontinuiteto dela sekcije za varstvo okolja, ki je delovala pri kraški skupnosti Cerknica, Postojna in Sežana, medtem ko ZDVO Slovenije deluje že 15 let. Naše mu delovanju določene strukture v takratnih razmerah niso bile najbolj naklonjene, zlasti pri reševanju ambientalnih problemov. Tako se problem sanacije reke Reke prepočasi rešuje in društvo bo še vnaprej vztrajalo na realizaciji programa sanacije notranjske Reke do končne rešitve. Seveda s tem ne bomo pozabili na ostale probleme varstva okolja in vzgojo pomladka. Tako po vseh osnovnih šolah v občini imamo predavanja o problemih onesnaževanja varstva okolja. Trudimo pa se, da bi tudi v naši občini predstavili pravkar izšlo videokaseto o skrivnostni Reki - Timav.«

Bogdanu Macarolu, ki je član upravnega odbora in v društvu deluje kot strokovni svetovalec, smo zastavili vprašanje, kako si predstavlja področje in način delovanja DVO v teh spremenjenih okoliščinah, glede na to, da imamo demokracijo in pluralno družbo s strankarsko ureditvijo, v kateri delujejo tudi zeleni.

»Društvo ni stranka in niti ustanova, hoče pa dati glas vsem, ki želijo spregovoriti svoji okolici in širši družbi brez posrednikov kot so lahko stranke in institucije. Parlamentarni sistem, ki ga sestavljajo stranke, je sicer najučinkovitejša osnova demokracije, vendar stranke ne morejo in ne

smejo pokriti vseh potreb in glasov, saj konkretna družba je sestavljena iz interesov, ki niso samo politični. Civilna družba se mora izražati tudi izven posredniške vloge strank ali vladajočih institucij. Smo društveno gibanje - gibanje, ki razgalja slabosti enostranskega tehničnega razvoja, ki je pripeljal v uničenje življenjskih osnov obstoja, torej najelementarnejših temeljev vsake družbe.

Smo tudi proti lotizaciji - torej ne ocenjujemo človeka po strankarski pripadnosti. Nam več pomeni način razmišljanja ter konkretno okoljevarstveno delovanje. V teh okvirih smo in bomo delovali pri DVO.«

Na zadnjem občnem zboru društva ste javnosti predstavili petico »odpadnih snoveh«. Prosim vas, da nam kot avtor predstavite njeno bistvo?

»Najbolj pereč problem varstva okolja sežanske občine je bil poleg ostalih problemov po mojem mnenju problem odpadnih nerabnih snovi. Ker se nahajamo na občutljivem kraškem svetu, ki je glede podzemeljskega vodnega pretoka še neraziskan, sem si kot prvenstveno nalogo zastavil rešitev problema odpadkov. Po zgledu reševanja teh težav v tujini, sem prenesel v naše razmere dva sistema prevzemanja nerabnih snovi. Prvi deluje po načelu »Pridemno polje«. Tu so mišljene uporabne snovi, ki se ločeno zbirajo po zabojnikih. Druge - to so nevarne snovi pa se prevzema po načelu »Prinesi«. Kot odzvezna mesta sem predlagal ustanove, ki tudi izdajajo te snovi kot so trgovine, bencinske črpalke in izven tega kroga v zadnjem času vedno pomembnejše Dinosove podružnice (DINOS je kratica za Dajmo industriji odpadne surovine). Kot tretjo točko sem prenesel v naše razmere podeljevanje okoljevarstvenega emblema podobno kot imajo to urejeno v ZRN.«

Vsi zainteresirani lahko podpišejo petico v čakalnicah zdravstvenih domov in po osnovnih šolah sežanske občine. Podpise zbirajo tudi člani upravnega odbora društva. Društvo si želi, da bi bil čimširši krog občanov informiran o tej akciji.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

165 let Maestosa

Maestosa Pakra XVI, najstarejši konj na svetu, preživlja v miru svojo pokojnino v kobilarni Karadžordzevo. Če bi njegovo starost ocenjevali po merilih, kot jih uporabljamo za navadne smrtnike, bi ugotovili, da je Maestosa Pakra XVI že praznoval 165. rojstni dan. Svoja zadnja leta pa nekdanji odlični dirkač preživlja v popolni temi, saj je od starosti popolnoma oslepel.

Višje denarne kazni

SEŽANA — Na podlagi sprememb republiškega zakona o prekrških so tudi v sežanski občini uskladili višino kazni po občinskem odloku o javnem redu in miru.

V teh poletnih dneh je še posebej aktualno nabiranje gob, sadja, poljskih in vrtnih pridelkov in cvetlic. Seveda pa se brez dovoljenja lastnika tega ne sme početi, kakor tudi ne ustavljati in parkirati motorna vozila na travnikih, njivah in gozdovih. Ravno tako ni dovoljeno brez soglasja lastnika kopati zemljo, pesek ali kamenje. Za taka ravnanja je po občinskem odloku o javnem redu in miru predvidena denarna mandatna kazen v višini 500 dinarjev, ki jo delavci milice izterjajo kar na kraju samem.

Da ne bi prišlo do plačila kazni, bi vsem tistim, ki odhajajo v gozdove in na polja, ter izletnikom svetovali, da se držijo 6. člena občinskega odloka o JRM. S tem bodo prihranili kak dinar (ne bo jim potreba poseči globoko v žep), življenje pa bodo naredili sebi prijetnejše.

-OKS-

Ilirska Bistrica: kje lokacija za centralno čistilno napravo?

ILIRSKA BISTRICA — Čeprav bi sprememba lokacije za centralno čistilno napravo v Ilirski Bistrici podražila samo naložbo, zahtevala dodatne načrte hkrati pa tudi zavlekla ves postopek za pridobitev zemljišča na novi lokaciji, je tukajšnji izvršni svet podprl pobudo krajanov Topolca, da čistilne naprave ne bi postavili na sedanji predvideni lokaciji na levem bregu Reke v Podveki.

Za gradnjo čistilne naprave so sicer že izdali lokacijsko dovoljenje, vendar so se že konec januarja Topolčani na zboru krajanov uprli predvideni lokaciji in zahtevali, da se razveljavi soglasje o gradnji in da se za gradnjo poišče ustreznejše mesto. Svojo odločitev so utemeljili s številnimi argumenti: Topolčani namreč že sedaj vdihavajo izjemno slab zrak, ker je nad vasjo komunalno odlagališče Globekoviz, zrak onesnažuje tudi magistralna cesta Postojna Rupa, ki pelje skozi vas, vaščane pa je zajel pravi preplah, ko je prodrlo v javnost, da je zaradi tehnične napake na projektu čistilne naprave Tovarne organskih kislin (resda v obdobju poskusnega obratovanja) ob preobremenitvah naprave v zrak uhajal smrdeč in strupen plin. Bojijo se namreč, da bi se podobna napaka pojavila tudi na centralni čistilni napravi, kar bi še dodatno onesnažilo ozračje okoli Topolca.

V ilirskobistriškem izvršnem svetu so menili, da so pripombe krajanov utemeljene in podprli pobudo, da poiščejo novo lokacijo. To bi za približno pet odstotkov podražilo celotno naložbo, zapletlo bi tudi ves postopek za pridobivanje zemljišča na novi lokaciji (predlagana je lokacija približno 600 metrov odmaknjena od sedanje).

IZTOK UMER

Od srede junija v veljavi nov zakon o krajevnih upravah

Reforma uprav bo zelo vplivala tudi na manjšinsko stvarnost

Parlament je sredi junija po razpravi, ki je trajala dolgo let, dokončno uzakonil reformo krajevnih uprav, ki bo korenito spremenila poslovanje pokrajinskih in občinskih odborov in svetov ter gorskih skupnosti. Reforma od blizu zadeva tudi našo manjšinsko stvarnost, saj bodo nova pravila igre, če jih lahko tako imenujemo, močno vplivala na našo upravno in politično realnost, v kateri igrajo izvoljena telesa zelo pomembno vlogo. Preosnovi javnih uprav bo najbrž sledila reforma volilnega sistema za izvolitev občinskih svetov, saj se dobršen del strank ogreva, da bi večinski sistem, ki je danes v veljavi v manjših občinah (npr. v Zgoniku in na Repentabru) razširili tudi na občine, ki imajo manj kot dvajset tisoč prebivalcev. V tem primeru bi tak volilni sistem, ki privilegira koalicije oziroma združevanje strank, uvedli tudi v Dolini in v Nabrežini, kar bi bilo seveda tudi svojevrsna politična »revolucija«.

Zakon, kot rečeno, uvaja precej novosti. Vse pokrajinske in občinske uprave si bodo morale v teku enega leta

izoblikovati statut, na katerem bo slo-nelo celotno delovanje javne ustanove, vzporedno s statutom pa bo treba poskrbeti tudi za nov občinski pravilnik. Med glavnimi smernicami te reforme pa je priporočilo vsem izvoljenim telesom, naj ustvarijo pogoje, da bodo državljani čim boljše in čim boljše informirani o poslovanju krajevnih ustanov, kar se do danes ni dogajalo. Statut občin in pokrajin bo moral v tem okviru nujno vključevati tudi ljudski referendum, zakonodajalec pa svetuje tudi uvedbo službe zaščitnika državljanovih pravic (tako imenovanega ombudsmana). Občinski in pokrajinski odbori bodo imeli več pristojnosti kot doslej, kar velja seveda tudi za župane in predsednike pokrajin, skupščine pa bodo še temeljiteje nadzorovale delo upraviteljev. Zakon predstavlja vsekakor korak naprej na poti splošne decentralizacije, pri čemer spodbuja združevanje oziroma upravno sodelovanje majhnih občin zlasti na področju občinskih storitev in servisov. V naši stvarnosti bo to sodelovanje najbrž prišlo v kratkem do

izraza med Zgonikom in Repentabrom, ni pa izključiti tesnejših stikov med vsemi okoliškimi upravami tržaške province. Zakon ukinja dosedanja normativ o ustanavljanju rajonskih svetov v večjih občinah, zato bo gotovo prišlo do velikih novosti pri oblikovanju svetov in sklepov v zvezi z sinhrotronom. Pred iztekom pogajanj je bilo z oblikovanjem se okvirnim dogovorom sicer neuradno seznanjeno in ga je ocenilo negativno.

Tako imenovane protivrednosti niso, po našem mnenju, bile zadostne za poslednjo, skoro popolno odjitev vzhodnega Krasa. Uresničitev protivrednosti bo poleg tega izredno zapletena in pogojevana ter ne predvideva točnih rokov in stvarnih jamstev tudi ob sprejemanih pristojnostih uprav.

Predvsem pa ni zagotovljena slovenski narodnosti skupnosti trajna in vplivna prisotnost pri prostorskem odločanju in upravljanju območja za znanstvene raziskave in sinhrotrona. Končno obstajajo nejasnosti in tveganja glede same gradnje in delovanja tako sinhrotrona kot tudi območja za raziskave ter infrastrukturo.

S tem v zvezi je SSK vložila priziv na pristojne nadzorne organe na pobudo svetovalske skupine v vzhodnokraškem svetovnem in občinskem svetovalca prof. Aleša Lokarja. Naj spomnim, da je prof. Lokar v prejšnji mandatni dobi dal ostavko iz tržaškega občinskega odbora zaradi izbire področja T8 za lokacijo sinhrotrona in od tedaj je Slovenska skupnost izključena iz odbora Občine Trst.

pismi uredništvu

Katere sile so se udeležile pogajanj za sinhrotron

Spoštovano uredništvo Primorskega dnevnika,

V zvezi z nedeljskim člankom »Slovenici: ravnali smo odgovorno« bi želel poudariti, da pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti ni bilo soudeleženo pri pogajanjih in sklepih v zvezi z sinhrotronom. Pred iztekom pogajanj je bilo z oblikovanjem se okvirnim dogovorom sicer neuradno seznanjeno in ga je ocenilo negativno.

Tako imenovane protivrednosti niso, po našem mnenju, bile zadostne za poslednjo, skoro popolno odjitev vzhodnega Krasa. Uresničitev protivrednosti bo poleg tega izredno zapletena in pogojevana ter ne predvideva točnih rokov in stvarnih jamstev tudi ob sprejemanih pristojnostih uprav.

Predvsem pa ni zagotovljena slovenski narodnosti skupnosti trajna in vplivna prisotnost pri prostorskem odločanju in upravljanju območja za znanstvene raziskave in sinhrotrona. Končno obstajajo nejasnosti in tveganja glede same gradnje in delovanja tako sinhrotrona kot tudi območja za raziskave ter infrastrukturo.

S tem v zvezi je SSK vložila priziv na pristojne nadzorne organe na pobudo svetovalske skupine v vzhodnokraškem svetovnem in občinskem svetovalca prof. Aleša Lokarja. Naj spomnim, da je prof. Lokar v prejšnji mandatni dobi dal ostavko iz tržaškega občinskega odbora zaradi izbire področja T8 za lokacijo sinhrotrona in od tedaj je Slovenska skupnost izključena iz odbora Občine Trst.

Miro Opelt
pokrajinski tajnik SSK

Nedeljski članek »Slovenici: Ravnali smo odgovorno« je sinteza pisma, ki nam ga je poslal deželni predsednik Sklada za naravo WWF Predončan in daljših razgovorov s predstavniki organizacij, ki so sodelovale na pogajanjih z deželno upravo, s tržaško občinsko upravo in zastopniki raziskovalnega centra. Na teh pogajanjih sta bila poleg predstavnikov Koordinacijskega združenja kraških vasi, Kmečke zveze, Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Kraške gorske skupnosti stalno prisotna tudi deželna svetovalca in župana Občine Zgonik in Občine Devin-Nabrežina Miloš Budin (KPI) in Bojan Brezigar (SSK). Tudi zaradi tega se nam zdi točna trditev (glede na to, da je predsednik KGS Marino Pečenik član PSI), da so sodelovale vse politične sile, ki so zastopane v KGS in za katere tradicionalno glasujejo Slovenici. Kolikor nam je znano, je deželni svetovalec Bojan Brezigar pristal na dogovor, čeprav ga - kot tudi svetovalec Budin - še ni formalno podpisal. Če je pokrajinsko tajništvo SSK zavzelo do sporazuma negativno stališče, je to vprašanje, ki naj ga z deželnim svetovalcem razčisti stranka.

V. T.

O nastanku in namembnosti konzorcija Dolina

Spoštovano uredništvo,

presenetilo me je pismo Dolinčanov, objavljeno v Primorskem dnevniku 29. 6. 90 v zvezi z nastajajočo obrtniško cono v Dolini. V pojasnilo na napačne trditve tamkaj navedene, želim kot predstavnik Obrtniškega konzorcija »Dolina« informirati podpisnike pisma - moje sovaščane - o celotnem postopku ustanovitve Obrtne cone, akoravno je dnevni tisk o tem že poročal.

Pred leti je skupina obrtnikov Občine Dolina izrazila Upravi željo, da bi odkupila kakšno razpoložljivo zemljišče, na katerem bi mogla zgraditi nove, bolj funkcionalne delavnice. Občinska

uprava je to željo vzela na znanje in je pri izdelavi variante k splošnemu regulacijskemu načrtu spremenila namembnost tistega dela zemljišča, kjer še niso bili zgrajeni rezervirani in ki je v lasti družbe SIOT. Seveda je bil tak poseg Občine Dolina proti interesom multinacionalke SIOT, ki bi na tak način bila čez noč prikrašana za 9 ha razpoložljive površine. Posledica tega je bila, da so deželni organi varianto zavrnili. Dežela je varianto odobrila šele potem, ko je dolinska občinska uprava vnesla vanjo nekatere spremembe po predhodnih pogajanjih z družbo SIOT in z ustanovo EZIT, ki upravlja omenjeno področje. Ne smemo pa pozabiti, da je vsaka sprememba na območju industrijske cone - torej tudi na zemljišču novonastarotne obrtniške cone - dovoljena samo s pristankom te ustanove. Ker je uprava ustanove EZIT sestavljena tudi iz politično izvoljenih predstavnikov, se je morala dolinska občinska uprava spopadati ne samo z zunanjimi gospodarskimi interesi, ampak tudi z razmerji in zapleti politične narave. S tem v zvezi se moram v imenu našega Konzorcija in v svojem še posebej zahvaliti občinski upravi in županu Edvinu Švabu, ki sta našo problematiko razumela, jo nepristransko podprla in se odločno zavzela za potrebe naših obrtniških podjetij. Zato so upravičena pričakovanja Konzorcija Dolina, da bi domače prebivalstvo podprlo pobudo in prizadevanja, da se veliki del domače zemlje spet povrne v last tukajšnjim ljudem, čeprav v drugačni obliki.

Obrtniška cona se deli na dva dela. Zemljišče, na katerem že potekajo urbanizacijska dela, je last Konzorcija »Dolina«, drugi del pa je še vedno last družbe SIOT. Družba SIOT ga lahko po lastni volji in uvidevnosti ter v skladu s smernicami in interesi EZITA proda ali nameni za kakršnekoli industrijske objekte, ki bi prav gotovo še poslabšali obstoječe okolje. Prav za ta del zemljišča, ki je še na razpolago, so namreč investicijski interesi od zunaj še posebno veliki. Zato si Obrtniški konzorcij »Dolina« še toliko bolj prizadeva, da bi v doglednem času in opirajoč se na lastne finančne zmogljivosti, odkupil tisti del zemljišča, ki je še last družbe SIOT.

Podpisniki odprtega pisma naj sami presodijo, katero je manjše zlo, upoštevajoč dejstvo, da bo omenjeno zemljišče izkoriščeno v strogo industrijske namene v vsakem primeru. Trditev, da prizadeti prebivalci niso bili uradno obveščeni o gradnji in načrtih, ne odgovarja resnici, ker je bil podrobni načrt o gradnji Obrtniške cone javno izpostavljen na Občini in torej vsakomur na ogled od 10. 6. 88 do 30. 6. 88. V tem obdobju je tudi dnevno časopisje (Piccolo, Primorski dnevnik, Messaggero Veneto z dne 5. 6. 88) obveščalo prebivalce, da imajo možnost in pravico do ugovorov in pripomb. Nadalje moram poudariti, da je Konzorcij pri izdelavi podrobnostnega načrta upošteval čim večjo možno razsežnost zelene površine v skladu s pravili za tovrstne gradnje, ki jih predvideva EZIT; tako smo omejili naše pokrite površine na najmanjši zadolživi količnik. Na tak način je uprava občine Dolina v sodelovanju s Konzorcijem uspela med naftnimi rezervami in vasio oblikovati področje, ki naj bi predstavljalo čim manj boleč prehod od industrijskih objektov do naselja, tako da ostane podoba teritorija čim manj izmahljana.

Upam, da je moj dopis v zvezi z vprašanjem Obrtniške cone dovolj jasen in izčrpen. V kolikor to ni, pa sta Občinska uprava in odbor Konzorcija vedno na razpolago za dodatna pojasnila in odprta za vsakršen dialog, ki bi bil po mojem mnenju veliko bolj učinkovit in ploden kot pa nepotrebne polemike preko časopisnih stolpcev.

S spoštovanjem
Dušan Pangerc
predsednik Obrtniškega konzorcija »Dolina«

V dvomu tudi bodočnost KGS?

Reforma krajevnih uprav bo zelo spremenila tudi poslovanje Kraške gorske skupnosti, ki združuje danes gorska oziroma kraška območja tržaške in goriške pokrajine. Na podlagi novega normativa pa gorske skupnosti ne morejo več zemljišpisno segati v dve provinci, kar seveda močno postavlja v dvom bodočji obstoj KGS. Gorske skupnosti bodo lahko združevale le občine, ki imajo manj kot 40 tisoč prebivalcev, to se pravi, da bo v vsakem primeru iz KGS odpadlo območje tržaške občine, pod velikim vprašajem pa je tudi dolinska občina, ki ji Dežela uradno priznava zelo omejene gorske območje.

Gorske skupnosti bodo vsekakor imele več pristojnosti kot doslej. Glede bodočnosti KGS pa bo imela odločilno besedo deželna vlada, ki ji državni zakon nalaga dolžnost, da na novo začrta pristojnosti in vlogo te za Slovence na Tržaškem in na Goriškem zelo pomembne javne ustanove. Dežela bo morda »rešila« KGS s tem, da ji bo zaupala upravljanje načrtovanega Kraškega parka. O tem bo najbrž govor jeseni.

Zahteve po jamstvih za kvalitetno delovanje bodočega doma ostarelih

S prvim julijem je oddelek za dolgotrajne bolezni Gregoretti izgubil značilnost zdravstvene strukture in je na poti, da postane dom za ostarele, torej izrecno skrbstvena ustanova, za katero bo pristojna Občina. Kot v vseh primerih prehajanja pristojnosti z ene javne uprave na drugo se porajajo težave, za dom Gregoretti oziroma njegove paciente (sedaj jih je okrog sto) pa so še dodatni in precej kočljivi problemi, saj je znano, da so razmere v Gregorettiju na robu človeškega dostojanstva.

Odlok o prehodu iz zdravstvenega oddelka v dom za ostarele je pred dnevi izdal komisar KZE Mazzurco, ki je tudi določil, da morajo vsi »gostje« oziroma njihovi sorodniki prispevati 35.600 lir dnevno za razne stroške (čiščenje, hrana, pranje, itd.). Sindikati CGIL-CISL-UIL za upokojece so takoj reagirali na novost, tako da so se predvčerajšnjim sestali s komisarjem, včeraj pa so priredili srečanje z odborom sorodnikov (s katerega je posnetek našega fotografa D. Križmančiča).

Sindikati so ugotavljali, da je komisar ravnal pravilno, saj ni mogel spre-gledati sklepa, ki ga je bivši upravni odbor KZE sprejel že pred nekaj meseci, izredno kritični pa so bili do prejšnje uprave, ki po njihovem ni stori-la ničesar, da bi izboljšala slabe pogo-je na oddelku. Zadnji eklatantni primer je dramatična smrt priletnega starca, ki je ponoči zgorel na higien-skem stolu. To je bil sicer res skrajni primer, vendar se pomanjkanje osebja žal kaže tudi v drugih, morda ne tako dramatičnih, a vseeno nesprejemljivih oblikah. Jole Burlo od CGIL jih je naš-ela celo vrsto: jedilni obroki so po-streženi povsem mrzli, ostarele umije-jo in preoblečejo le enkrat na dan, kar pomeni, da kdor se podela, ostane umazan do drugega jutra (če seveda

nima sorodnikov ali druge zasebne oblike oskrbe). Kot so včeraj poudarili na javnem zborovanju, so sorodniki in sindikati za to, da se oddelek spremeni v dom, vendar bi moral imeti značilnost socialnega centra. V resoluciji, ki so jo sprejeli po živahni debati, so glede tega zapisali, da dom za ostarele ne sme biti predoba smrti, ampak mora stariim nuditi - tudi ob pomoči prostovoljcev - dostojne pogoje življenja in torej primerno oskrbo, pa tudi kulturne prireditve in sploh stik z »zunanjim« svetom.

Osnovna točka resolucije pa je vsekakor zahteva, naj KZE, Dežela in Občina Trst sestavijo konkreten načrt za bodoče delovanje doma. Komisar Mazzurco, so spomnili sindikalisti, je zagotovil, da bodo tiste paciente, za katere se bo izkazala potreba po zdravniški oskrbi, premestili v ustrezne strukture, da bo KZE okrepila šte-

vilo pomožnega osebja in nadalje poskrbela za zdravstveno delavko, fizioterapijo in rehabilitacijskega zdravnika, vendar vse to so le lepe obljube. Odbor sorodnikov zahteva skupno dogovarjanje in načrtovanje vseh zainteresiranih ustanov (predvsem seveda Občine, ki je doslej pokazala najmanj posluha). Le s tem jamstvom bodo sprejeli finančno breme, ki ga je nakazal Mazzurco.

Nekaj neresenih problemov pa je tudi glede tega vprašanja. Starostniki oziroma njihovi sorodniki so namreč pripravljani plačati le tisto, kar so dolžni po zakonu. Deželni zakon št. 33 iz leta 1988 namreč predvideva prispevek Dežele v višini 12 tisoč lir na dan za vsakega starostnika, ki živi v domu za ostarele. V dokumentu, ki ga kot jamstvo zahteva odbor pred naslednjim srečanjem z Mazzurcom (napovedano je čez približno dvajset dni), bo tudi ta plat morala biti rešena.

Še polemike o sobotnem obisku slovenskega ministra Dularja

Nesporazumi med nedavnim obiskom na Tržaškem slovenskega ministra za stike s Slovenci v svetu Janezom Dularjem bo odjeknil tudi v zgoniškem in v repentabarskem občinskem svetu. Načelnika SSK v Zgoniku in na Repentabru Jožko Gruden in Emil Guštin sta namreč včeraj postavila županoma Milošu Budinu in Pavlu Colji vprašanje, zakaj se nista udeležila sobotnega srečanja med Dularjem in slovenskimi župani na Tržaškem. Glede na dejstvo, da je bil to prvi obisk novega ministra in da se naši občini z besedami zavzemata za čimboljše stike s Slovenijo - pišeta med drugim Gruden in Guštin - je bila po mnenju SSK odsotnost zgoniške in repentabr-

ske občine na tem srečanju velika politična napaka, ki škoduje ugledu obeh občin.

Gruden in Guštin nadalje vprašujeta Budina in Coljo, ali se jima ne zdi, da ima politična vsebina odnosov z Republiko Slovenijo za naši občini prednost pred morebitnimi nesporazumi, na katere je namigoval tisk? »Ali ne bi bilo bolje, ko bi na tistem srečanju ministru neposredno izrazila pomisleke uprave v zvezi z organizacijo obiska«, menita še načelnika svetovalec SSK, ki dodajata, »da v primeru, da ste bili zadržani, zakaj niste pooblastili za udeležbo na pomembnem srečanju kakega odbornika?« Beseda sedaj seveda županoma Budinu in Colji.

Na Opčinah pobuda ZKMI »Naj živi Kras«

V Prosvetnem domu na Opčinah se je sinoči začel tridnevni praznik »Naj živi Kras«, ki ga skupno prirejata Zveza komunistične mladine Italije in nekatere organizacije tržaških naravovarstvenikov. Danes ob 19. uri bo na programu okrogla miza na temo »Okolje, kakšne perspektive po nedavnih referendumih o pesticidih in o vprašanju lova?«, na kateri bodo sodelovali tržaška občinska svetovalca Maurizio Pessato (KPI) in Paolo Ghersina (Zelena laična lista), deželni voditelj Lige za okolje Lino Santoro in Angelo Irano, ki v okviru vsedravnega vodstva ZKMI odgovarja za vprašanja zaščite okolja.

Jutri ob 19.30 pa bo javna razprava o načrtovanem Kraškem parku. Govorili bodo deželna svetovalca Miloš Budin in Andrea Wehrenfennig, ki v deželni skupščini od blizu sledita temu vprašanju, uslužbenec Laboratorija za morsko biologijo Marino Vocci in vsedravnji sekretar ZKMI Gianri Cuperlo. Oba dneva bo poskrbljeno tudi za razvedrilo in seveda za ples.

V krožku Rosselli o psihiatrični reformi

Club Rosselli nadaljuje v ponedeljek, 9. julija, ciklus zanimivih srečanj na različne teme, s katerimi je razživel tudi letošnjo spomladansko sezono. V ponedeljek bo govoril o sicer na videz manj aktualni problematiki, ki pa je zlasti v Trstu vedno zelo živa, in sicer o »beri« zakona 180 o psihiatrični reformi in o možnostih izboljšanja tega zakona. Poročala bosta vsedravnji referent za zdravstvo socialistične stranke Gabriele Renzulli in koordinator psihiatrične službe tržaške KZE Franco Rotelli. Okroglo mizo, ki se bo začela ob 17.30 v cesarski dvorani hotela Excelsior, pa bo vodil Alessandro Perelli.

■ Sindikat slovenske šole sporoča, da v juliju in avgustu posluje s krajšim urnikom in sicer: ob torkih od 16. do 17. ure, ob četrkih pa od 11. do 12. ure. Tudi Solsko skrbništvo sporoča, da so uvedli »poletni urnik« za stranke. Za občinstvo namreč od 1. julija do 31. avgusta uradi ne bodo nikoli odprti popoldne, temveč samo dvakrat tedensko dopoldne, in sicer ob ponedeljkah in petkih, obakrat od 11.30 do 13.30.

Podtajnik Fornasari odgovoril poslancema Coloni in Bordonu Na obzorju kompromis z EGS glede paketa za Trst in Gorico

»Dolga in težavna pogajanja, ki se odvijajo na najvišji tehnični ravni, so omogočila izdelavo kompromisnega predloga med italijansko zakonodajo in pravili o konkurenci Evropske gospodarske skupnosti, katerega zdaj preučujejo pristojne evropske oblasti.«

Tako je povedal podtajnik pri ministrstvu za industrijo Fornasari, ko je včeraj v komisiji za proračun in industrijo poslanske zbornice odgovarjal na vprašanja, ki sta ju vložila tržaška poslanca Coloni (KD) in Bordon (KPI) glede spora, ki je nastal med Italijo in EGS glede zakona 26 iz leta 1986, bolj znanega kot »paket za Trst in Gorico«, in deželnega zakona Furlanije-Juljske krajine 3 iz leta 1988. Kot znano, predvidevata oba ta zakona vrsto olajšav in spodbud za gospodarske in druge dejavnosti v naši deželi in še zlasti na Tržaškem in Goriškem, o katerih izvršna komisija EGS meni, da kršijo pravila enotnega evropskega tržišča.

Toda kaj naj bi predvideval uvodoma omenjeni »kompromisni predlog«? Podtajnik Fornasari je povedal, da bo izvršna komisija EGS po vsej verjetnosti ohranila marsikatero določilo tako državnega zakona 26 iz leta 1986 kot deželnega zakona 3 iz leta 1988. V veljavi naj bi ostali najpomembnejši ukrepi finančnega značaja, ki veljajo na Tržaškem in Goriškem, kakor tudi deželni prispevki za industrijo v videmski in pordenonski pokrajini, pa čeprav bi v tem drugim primeru morali pričakovati kako omejitve, bodisi glede maksimalne višine prispevkov bodisi glede razsežnosti podjetij, ki naj bi prejemale prispevke.

Po drugi strani pa je Fornasari jasno povedal, da izvršna komisija EGS ne namerava pristati na ohranitev olajšav davčnega značaja, razen v prehodnem obdobju, in niti na ohranitev določil socialnega značaja, ki bi lahko ostala v veljavi le do naravne zapadlosti zakona 26 iz leta 1986, se pravi do decembra 1992.

Na Fornasarijeva izvajanja sta v komisiji za proračun in industrijo takoj replicirala poslancema Coloni in Bordon. Oba sta se postavila v bran določilom »paketa za Trst in Gorico« in o sporavne deželne zakonodaje Furlanije-Juljske kraji-

ne, vendar z različnimi poudarki. Coloni je vladi očital, da je na ugovore EGS reagirala s precejšnjo počasnostjo. Priznal je, da so nekatera stališča EGS pravno utemeljena in da izhajajo iz moderne vizije tržnih zakonitosti, toda po drugi strani je poudaril, da je treba ohraniti bistvo osporvanih zakonskih določil, še zlasti paketa za Trst, in to iz različnih razlogov, ki sta jih sicer imela pred očmi italijanska vlada in parlament, ko sta sprejemala zadevne zakonske ukrepe. Upoštevat je bilo treba predvsem hudo krizo, ki je prizadevala zlasti kovinarski in ladjedelski sektor na Tržaškem in Goriškem, kakor tudi »obrobni položaj v italijanskem in evropskem tržišču omenjenih teritorijev, ki so zaradi znanih dogodkov iz zadnje vojne bili reducirani na »majhne enklave« ob delikaten meji«. Coloni je tudi omenil velike težave, ki jih ima tržaško pristanišče, in sicer tudi zaradi večkrat neenake konkurence s severnimi pristanišči, zlasti s Hamburgom, ki povrh uživajo olajšave EGS.

Bordon je bil v svoji repliki bolj kritičen tako do rimske vlade kot do deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine, češ da sta oba prepočasi in tudi neučinkovito reagirala na zadržanje izvršne komisije EGS. Komunistični poslanec se je vsekakor podobno kot Coloni zavzel za ohranitev bistva osporvanih ukrepov, kar seveda ne pomeni, da bi jih ne smeli v ničemer spreminjati. Tako bi po njegovem kazalo spremeniti določila »paketa za Trst in Gorico«, ki govorijo o nepovratnih prispevkih. Oba tržaška poslanca sta vsekakor poudarila potrebo, da se ohrani rotacijski sklad FRIE, ki izhaja še iz določil zavezniške vojaške uprave Svobodnega tržaškega ozemlja, kakor da se bistveno ne spremeni osporavani davčni normativ, ki nemoteno velja vse od leta 1950.

Coloni in Bordon sta se v svojih replikah končno tudi zavzela za to, da bi senat nemudoma odobril zakon o obmejnih območjih, ki ga je poslanska zbornica že sprejela, saj bi omogočil Furlaniji-Juljski krajini, da odigra aktivnejšo vlogo v odnosih z Vzhodom, kar naj bi bilo tako v korist Italije kot EGS.

Včeraj zjutraj v Centru za teoretsko fiziko Fiziku Johnu Schwartzu podelili nagrado Dirac

V avditoriju miramarskega Centra za teoretsko fiziko so včeraj podelili prestižno Diracovo nagrado za leto 1989 amerišskemu fiziku Johnu H. Schwartzu s California Institute of Technology. Visoko priznanje podeljujejo od leta 1985 znanstvenikom, ki se niso prejeli Nobelove nagrade ali nagrade Wolf Foundation in so se izkazali z dosežki na področju fizike. Posvečeno je spominu na Paula Adriana Diraca (1902-1984), nobelovcu za fiziko in prijatelju miramarskega centra.

Johnu H. Schwartzu je nagrado podelil včeraj ravnatelj miramarskega centra in Nobelov nagrajenec Abdus Salam. Raziskovalno delo ameriškega fizika je pomembno zlasti zaradi študij okrog tako imenovane teorije o superstrunah, katere namen je poenotenje vseh sil in delcev, ki so prisotni v vesolju. Diracovo nagrado je prejel tudi Schwartzov sodelavec Michael Green, kateremu pa so jo podelili že aprila, tako da je na včerajšnji slovesni bil prisoten le Schwartz.

(Foto Magajna)

SSŠ o združitvi ravnateljstev slovenskih šol

Združevanje ravnateljstev nižjih srednjih šol Erjavec in Levstik (oz. ukinitve ravnateljstva in tajništva šole Erjavec, ki bi se spremenila v podružnico) je nezakonito in nepravilno. Tako ugotavlja odbor Sindikata slovenske šole, ki je na zadnji seji poleg drugih vprašanj obravnaval predvsem vprašanje združevanja ravnateljstev.

Po mnenju odbora so že sama izhodišča sporočila ministrstva za šolstvo z dne 2. junija netočna. Na šolskem skrbništvu in na sejah deželne komisije za vprašanja slovenskih šol ni bil nikoli govor o združitvi šol Erjavec in Levstik. Šolski skrbnik je namreč predlagal, da bi šola Erjavec pridružili nabrežinski šoli Gruđen in s tem izval nasprotovanje članov deželne komisije. Le-ti so šolskemu skrbniku na seji 5. februarja izjavili sledeče: »Komisija ugotavlja, da je združevanje šol s slovenskim učnim jezikom politične narave in gre zato preko pristojnosti, ki jih zakon nalaga komisiji. Upoštevajoč mednarodne sporazume, kot so Londonski memorandum in posebni statut, ki ju je sprejel Osimski sporazum leta 1975, komisija ne izreče mnenja o združevanju šol s slovenskim učnim jezikom, ker so te šole zaščiten z mednarodnimi sporazumi.« Na isti seji so še poudarili, da ministrstvo ne more ukiniti oziroma spreminjati statusa naših šol, ker je po obstoječi zakonodaji za to odločil predsednik republike na predlog pristojnih ministrov, s čimer je soglašal tudi deželni šolski skrbnik Corbi.

Kot rečeno, pa je odbor SSŠ obravnaval tudi druga vprašanja, in sicer zavlačenje pri sklicanju prve seje deželne komisije za vprašanja slovenskih šol, ki bi jo morali sklicati največ 35 dni po njeni izvolitvi (izvoljeni so bili proglašeni 1. junija), zamude v postopku za dodelitev štipendij in Ljubljani za akademsko leto 1990/91 (rok za vlaganje prošnje je zapadel 15. aprila, šolski skrbnik pa še ni sklical komisije za določitev kandidatov), in zamude pri razpisu natečaja na osnovi naslovov za doseg stalaža profesorjev na slovenskih nižjih in višjih šolah (razpis je pripravil deželni šolski skrbnik, besedilo razpisa pa je računski dvor že nekajkrat zavrnil, tako da razpis še danes ni bil objavljen).

Tajništvo SSŠ pričakuje zato srečanje s deželnim šolskim skrbnikom za pojasnitev omenjenih problemov.

Po podatkih KZE ponovno dovoljeno kopanje tudi v kopališču Ferroviario

Ponovno dobri obeti za tržaške kopalce: morska voda je skoraj povsod neoporečna

S pičlimi štirimi vrsticami je tržaško odborništvo za okolje izdalo prejšnji teden za tržaške kopalce skoraj »zgodovinsko« odredbo, ki pa je v teh dneh mundialske vročice in slabega vremena šla skoraj neopazno mimo: po petih letih je Občina namreč preklicala prepoved kopanja v kopališču Ferroviario in Avtonomne pristaniške ustanove (v Miramarskem drevoredu). Zadnje analize biotoksikološke službe Tržaške krajevnne zdravstvene enote - in sicer od 7. maja dalje - so namreč pokazale, da je količina škodljivih snovi v morju pod varnostno mejo, ki jo je predpisalo ministrstvo za zdravstvo (po teh predpisih je mogoče ponovno dovoliti kopanje, če sta le dva zaporedna vzorca tako rekoč neoporečna). Podobno »zgodovinsko« odredbo je na začetku junija izdala tudi Občina Devin-Nabrežina, ki je prav tako po več letih dovolila kopanje pred devinskim portičem, dovoljenje pa je po treh tednih zaradi neugodnih rezultatov morala ponovno preklicati.

Kopanje v kopališču ferroviario in pred devinskim portičem je vezano tako rekoč na slabo ali dobro delovanje grezničnega omrežja, tako da lahko pričakujemo preklic dovoljenja v prvem in prepovedi v drugem. S kopališčem Muggesan in obalo pred Ribiškim naseljem pa so to edine »sporne« točke - seveda le kar se kopanja tiče - tržaške obale. Drugod je zdravstveno stanje našega morja skoraj nadpovprečno dobro. Glede na podatke biotoksikološke službe in službe za sanitarno kemijo KZE bi lahko celo rekli, da je morska voda v tem delu Tržaškega zaliva dejansko neoporečna (vprašanje alg, o katerih še ni znano, ali se bodo pojavile tudi pri nas, pa nima s tem nobenega opravka).

Edine težave - kot vedno sicer - povzroča mikrobiološko onesnaženje, medtem ko kemijskega dejansko ni na nobeni točki obale: PH, barva, prosojnost vode, količina mineralnih olj, količina snovi, ki prekrivajo površino vode in preprečujejo izhlapevanje, količina fenolov in odstotek kisika namreč ne presegajo predpisane povprečja. PH se suče med 8,20 in 8,40 (po predpisih se mora sukati med 6 in 9), barva je povsod »normalna«, mineralna olja sploh niso prisotna (največ do 0,5 miligrama na liter vode), fenoli

in snovi, ki preprečujejo izhlapevanje, so tudi odsotni, nazadnje pa je odstotek kisika tudi povprečno dober, in sicer od 102 do 120 (odstotek kisika lahko niha med 70 in 120).

Morska voda pa je iz mikrobiološkega vidika najčistejša na obali med Seslanskim zalivom in »topolini« ter na obali med kopališčem policije (v miljski občini) in Lazaretom. Tu je količina škodljivih snovi krepko pod varnostno mejo, ki jo je določilo ministrstvo za zdravstvo: fekalnih streptokokov v glavnem ni oziroma so jih zasledili zelo redko, prav tako je zelo nizka količina fekalnih kolibakterij in skupnih kolibakterij. Tudi drugje - razen v že omenjenih krajih - pa je morje primerno za kopanje, saj količina morebitnih škodljivih snovi nikoli ne preseže varnostne meje.

Edine zaskrbljujoče vzorce so tehniški KZE zajeli torej pred Ribiškim naseljem, pred devinskim portičem, v kopališčih Ferroviario (kljub nedavni dovoljenju za kopanje) in Muggesan. V tem kopališču je količina fekalnih kolibakterij na primer vedno zelo visoka (samo zadnja analiza je pokazala neko izboljšanje): tudi letos so 28. maja ugotovili, da en deciliter vode vsebuje kar 1609 fekalnih kolibakterij (medtem ko bi jih moral vsebovati največ sto). Podobna je bila situacija

tudi pred devinskim portičem, ko so prejšnji teden ponovno preklicali dovoljenje za kopanje, medtem ko so 30. aprila v kopališču Ferroviario izmerili do največ 918 fekalnih kolibakterij in kar 348 streptokokov (en deciliter vode pa bi jih moral vsebovati največ sto). Dovoljenje za kopanje v tem kopališču pa so izdali, kot rečeno, ker je bilo več zaporednih merjenj neoporečnih.

Najzanimivejši podatek letošnjih merjenj pa je prav gotovo nihanje količine bakterij v morski vodi, ki je omogočilo kopanje pred devinskim portičem (le začasno) in v kopališču Ferroviario (a tudi v kopališču Muggesan so, kot rečeno, zajeli prejšnji teden dokaj čiste vzorce, po katerih bi lahko - če bi se stanje ustanovilo - spet dovolili kopanje tudi v tem kopališču). Kakovost morske vode je letos namreč v veliki meri izboljšala tudi pogosto deževje, ki je kopalce odgnalo s plaž, a je prispevalo tudi k čiščenju morske vode (deževnica je namreč razredčila vsebnost škodljivih snovi). Dokler ne bo na tržaškem ozemlju torej dovolj čistilnih naprav in ne bo greznično omrežje neoporečno, bo dež kljub vsemu vedno dobrodošlo - tudi poleti!

(B. G.)

Na sliki (foto Križmančič) brezskrbni kopalci na tržaški obali.

Sizifovski napori za zaježitev reke pribežnikov

Kljub hudim naporom in nevarnosti, da padejo pod strel graničarjev, se plaz tujih državljanov, ki ilegalno prehajajo mejo sredi goščav tržaškega Krasa, noče prekiniti. Policija in karabinjerji stalno nadzirajo področja, za katera vedo, da jih prebežniki, ali bolje njihovi vodiči, poznajo.

Tako so karabinjerji iz Nabrežine tudi včeraj navsezgodaj prijeli skupino 14 beguncev, ki so v razpršenih vrstah ilegalno prešli mejo na področju med Bazovico in Opčinami. Šlo je za moške, stare med 21. in 31. letom, ki niso imeli ne dokumentov ne sredstev za preživljanje. Prihajali so iz Turčije, Alžirije, Filipinov in Bangladeša. Karabinjerji so jih pospremili na kvesturo, po formalnih obveznostih pa so jih pospremili na mejo in izročili jugoslovanskim oblastem.

Podobna usoda je doletela 5 Turkov, ki so jih finančni stražniki prijeli v dolinski občini.

Protest svetovalcev za Zahodni Kras

Rajonski svet za Zahodni Kras je sinoči soglasno sklenil, da za nedoločen čas prekine svojo dejavnost, in sicer zaradi nevzdržnega stanja, do katerega je privedlo nedelovanje občinskih uradov v rajonu. Tako nam je sporočil predsednik sveta Renato Busetti, ki je pristavil, da so svetovalci izrazili zahtevo po takojšnjem sestanku z županom Richettijem in z odborico za decentralizacijo Pittonijevo.

† Dne 3. julija nas je zapustil naš dragi mož in oče

Mario Stubelj

Pogreb pokojnika bo jutri, 6. t. m., ob 12.30, iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev v Šempolaj.

Žalostno vest sporočajo: žena Sofia, hči Natascia, sina Aldo in Mario z družinami in drugo sorodstvo.

Trst, Šempolaj, 5. julija 1990
(Pogrebno podjetje, Ul. Zonta)

Ob izgubi Maria Stublja izreka prizadetim svojcem iskreno sožalje družina Kante.

Predsednik WWF Pratesi prijavil Quirina Cardarellija

Predsednik italijanske sekcije Mednarodnega sklada za varstvo narave (WWF) Fulco Pratesi je v ponedeljek izročil tržaškemu sodišču prijavo proti podjetniku Quirinu Cardarelliju in ga obtožil obrekovanja preko sredstev javnega obveščanja.

Dogodek, ki je sprožil Pratesijevo reakcijo, se je pripetil aprila, ko je tržaški tehnik Il Meridiano objavil Cardarellijeve izjave v zvezi z načrtom arhitekta Piana za ureditev Seslanskega zaliva in naravovarstveniki, ki so se o njem kritično izrekli. Po Pratesijevi oceni so bile Cardarellijeve izjave skrajno žaljive in obrekovalne.

Kot piše v tiskovni noti WWF, je Pratesi v svoji prijavi podčrtal tudi dejstvo, da je Cardarellijev namen uničiti ugled vseh združenj in oseb, ki si »upajo« nasprotovati načrtu za cementifikacijo Seslanskega zaliva in opozarjati na hude posledice za okolje. Škoda, ki jo podobne žalitve povzročajo javni podobi WWF, je izredno velika, še ugotavlja Pratesi.

Razna imenovanja na dnevnem redu zgoniškega občinskega sveta

Jutri ob 21. uri se bo v Zgoniku sestel krajevni občinski svet, ki ima zelo pester dnevni red. Po uvodnih sporočilih župana Miloša Budina in po ratifikaciji sklepov občinskega odbora bo skupščina izvolila več pomembnih delovnih komisij. Na programu ima med drugim izvolitev občinske volilne komisije, imenovanje štirih članov gradbene komisije in predstavnikov Občine Zgonik v skupščino KGS. Beseda bo tekla tudi o spremembi finančnega proračuna za poslovno leto 1990.

Danes ob 20.30 pa bo zasedal rajonski svet za Novo mesto-Novo mitnico, ki ima na dnevnem redu sporočila predsednika, mnenje o delovanju otroških jasl in poročilo posebne strokovne komisije, ki se je ukvarjala s kočljivimi vprašanji zdravstvenega sektorja. V ponedeljek pa bo zasedal svetoivanski rajonski svet. Na dnevnem redu ima med drugim mnenja o upravljanju Vile Prinz, o delovanju javnih občinskih kopališč in o delovanju nekaterih šolskih ustanov. Seja rajonskega sveta se bo začela ob 20.30.

Na ogled je bila na razstavi ob zaključku leta Pisana »Mavrica« učencev šole A. Gregorič Stepančič

Naše šole so že zaključile prireditve in razstave. Pa nam je vendarle ostal še poseben spomin na razstavo na osnovni šoli A. Gregorič Stepančič pri Sv. Ani, kjer so učenci, med velikimi ročnimi izdelki, prikazali tudi ilustrirano slikanico - pravzaprav dve slikanici, v katerih so, s pomočjo lepih risb prikazali dve lepi pravljici.

Delavnico risb in barv z naslovom »Mavrica«, potekala je v štirih popoldanskih srečanjih, je vodila ilustratorica Vesna Benedetič, sodelavka mladinske revije Galeb in sedaj učenka mojstra Sava Sovreta v Ljubljani.

Prav Vesna je bila tista, ki nas je seznanila z glavnimi predstavniki Študijskega in animacijskega centra »A. Alberti«, ki prireja že vrsto let didaktične pobude za spoznavanje mladinske in otroške književnosti, med katerimi sodijo delavnice, knjižne animacije in ure slikarske vzgoje, ki jih vodijo priznani ilustratorji iz naše pokrajine. Študijski in animacijski center A. Alberti, ki je torej že razširil svojo dejavnost tudi na slovenske vrtce in šole, namerava tudi v prihodnjem šolskem letu predložiti vsem slovenskim vrtcem in osnovnim šolam animacijsko dejavnost v obliki delavnice risbe in barve z naslovom »Mavrica«.

Pobuda bo tudi tokrat obsegala niz-srečanj v šolskih prostorih, kjer se bodo učenci spoznali z različnimi tehnikami risanja in ilustracije šolskih knjig, ki bodo lahko nato obogatile šolske knjižnice.

»Mi si iz srca želimo, da bi naš predlog osvojilo čim več slovenskih šol in vrtcev, ker menimo, da je prav, da naša pobuda zajame tudi slovenske šole, ki predstavljajo tukajšnjo stvarnost,« sta nam povedala v razgovoru Livio in Maura Sossi - prvi tajnik, Maura pa predsednica ustanove, v kateri deluje vrsta zelo dobrih in priznanih ilustratorjev otroških in mladinskih knjig: Silvia Brezza, Giancarlo Pellegri, Daniela Derossi, Rosario Formica, Vesna Benedetič, Alessandra D'Este, Ingeborg Kmiecik, Fidelia Damato, Nicoletta Costa in Giovanna Ericani.

Študijsko in animacijsko središče, ki ima svoj sedež v Drevoredu XX. septembra, deluje od leta 1986 dalje. Pobuda, ki jih je v tem času realizirala, razstav in srečanj, tudi nagradnih, ki jih je že imelo, pa organiziranje laboratorijev za ilustratorje, predstavitev raznih avtorjev in knjig itd. je bilo še in še.

»In še vedno imamo veliko novih načrtov,« nam je povedal Livio Sossi. »Imamo že stike s številnimi podobnimi ustanovami takorekoč širom Evrope, pa tudi v Ameriki in državah Južne Amerike. Dobro stike smo že vz-

postavili tudi s slovenskimi ilustratorji mladinskih in otroških knjig, kot tudi z različnimi založniškimi hišami, kot na primer tudi z Založništvom tržaškega tiska, pa z Mladinsko knjigo v Ljubljani, Zagrebu itd.«

Zelo so člani Študijskega in animacijskega središča ponosni na pobude, ki so jih izvedli na področju vse večjega spoznavanja mladinske literature jezikovnih manjšinskih kultur v Italiji. Srečanje predstavnikov teh kultur in stvarnosti je bilo v decembru leta 1988 v Trstu.

»Tudi vaš dnevnik je poročal o tem zasedanju, ki je bilo res izredno zanimivo in na katerem je prav predstavnica Beneških Slovencev Živa Gruden podala najbolj izčrpno poročilo o vsem, kar zadeva slovensko mladinsko knjigo in njeno ilustracijo v zamejstvu, pa tudi položaj slovenske manjšine v naši deželi.«

Velika zasluga tega zasedanja je bila, nam je Livio Sossi med drugim dejal, da je bila določena tudi nagrada za mladinsko literaturo manjšinskih jezikov v Italiji.

»Mi upamo in želimo, da bi natečaj za to nagrado čim bolj uspel, da bi se prijavilo čim več šol - seveda tudi slovenskih - da bi prišla do veljave mladinska in otroška dela, ki si to zaslužijo.« Pravila za natečaj bo študijsko in animacijsko središče posredovalo seveda tudi našim šolam.

In ko smo se zapletli v razgovor o številnih pobudah, ki jih je center že izvedel, ali pa jim ima še v načrtu, nam je Livio Sossi, skupno z ženo Mauro, razkazal še knjižnico.

V dveh, ne ravno velikih prostorih, imajo zbranih okrog 7000 knjig, različnih avtorjev in v različnih jezikih. Knjižnica razpolaga z originalil, pa tudi s številnimi prevodi originalov.

»Razpolagamo takorekoč z vsem, kar zadeva mladinsko in otroško knjigo in njeno ilustracijo. K nam se obračajo študentje, ko delajo teze na univerzah, pri nas iščejo gradivo vsi, ki jih zanimata mladinska literatura in ilustracija. Veseli smo, da imamo vse več stikov s podobnimi ustanovami in si seveda želimo tu pri nas sodelovanja in razumevanja tudi s slovenskimi šolami.«

Gradivo, ki so nam ga dali na razpolago, je res zelo obširno ter kaže zagnanost vseh članov tega študijskega in animacijskega središča za vse, kar lahko širi med našimi mladimi spoznavanje z različnimi tehnikami risanja in ilustracije šolskih knjig, ki pa naj vzbudi med mladimi predvsem ljubezen do čitanja in do knjige.

NEVA LUKEŠ

razstave

V fojerju Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, je na ogled razstava DRAGA DRUŠKOVIČA.

V repenski Kraški galeriji je na ogled razstava slikarke ZORE KOREN SKERK.

V galeriji Cartesius v Ul. Marconi 16 je na ogled do 15. julija razstava slikarja Dina PREDONZANJA.

V galeriji Palače Costanzl je na ogled razstava del Umberta VERUDE in sicer iz kolekcije STAVROPULOS iz mestnih umetnostnih muzejev. Razstava bo trajala do 15. julija in bo dostopna občinstvu od 10. do 13. ter od 17. do 20. ure v delovnih dneh, ob praznikih pa od 10. do 13. ure.

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito - je na ogled razstava ruskega slikarja Erteja.

Na sedežu letovišarske ustanove v Sesljanu je na ogled razstava »Železnice od Jadrana do Donave - Razglednice iz zgodovinskega arhiva Daria Pettiorosa«. Razstava, katero je pripravila Letovišarska ustanova v sodelovanju z Železniškim muzejem iz Trsta bo na ogled do 14. julija ob delavnikih od 9. do 13. in od 17. do 19. ure.

V Pilonovi galeriji, Prešernova ul. 3 - Ajdovščina razstavljata do 15. julija Patrizia Devidé in Ani Tretjak. Urnik: vsak dan, razen ob ponedeljkih od 9. do 12. ure ter od 15. do 18. ure, ob nedeljah od 15. do 19. ure.

koncerti

V Avditoriju Portorož bo danes, 5. t. m., ob 21. uri nastopil ansambel bratov AVSENIK. Predprodaja vstopnic pri Kompasu v Kopru, Izoli, Piranu in Portorožu.

VERDI Festival opereta - Trst V četrtek, 12. t. m., ob 21. uri bo v Miramarskem parku koncert skupine I SALONISTI. Ponovitev koncerta bo 13. t. m. v gledališču Verdi.

razna obvestila

Tržaški oktet razpisuje avdicijo za tenorsko mesto. Interesenti naj se javijo pisмено ali telefonsko v tajništvo Glasbene matice (tel. 418605) vsak dan od 8. do 12. ure.

Zveza slovenskih kulturnih društev obvešča, da bodo do 15. septembra uradi odprti za stranke s sledečim urnikom: od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure ter ob torkih in četrtek tudi popoldne od 16. do 18. ure.

Dragi

PETER

po opravljenem državnem izpitu ti voščimo mnogo uspeha na nadaljnji življenjski poti vsi tvoji, ki te imajo radi.

SATIRIČNI POLETNI KABARET

BANANA HA WAI

Ali kako sta BORIS KOBAL in SERGEJ VERČ sklenila zapustiti svoj rodni kraj in se za vedno naselila na Havaiie med opice, palme, banane in ... bananovke.

Danes, 5. julija, ob 21. uri v Lonjerju — Društvena gostilna.

gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

Festival operete - Trst

Danes, 5., in jutri, 6. julija, bo v Trstu nastopila baletna skupina Mestne opere z Dunaja, ki sodeluje vsako leto pri novoletnem koncertu. Predstavili se bodo z izborom plesov ob glasbi Mendelssohna, Berga, Haydna, Straussa, Beethovna, Schuberta in Salmhoferja.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

Jutri, 6. julija, ob 21. uri bo v dvorani tržaškega Lloydja nastopila sopranistka GABRIELLA FONTANA ob klavirski spremljavi Ronalda Schneiderja. Izvajala bo pesmi Roberta Stolza.

Zaradi omejenega števila prostorov bo predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi samo na dan koncerta z urnikom: 9-13 in 18-21.

Od 17. do 22. t. m. bo v gledališču Verdi na sporedu Leharjeva opereta DEŽELA SMEHLJAJA v italijanski verziji Maria Nordia. Dirigent Tiziano Severini, v glavni vlogi nastopa Daniela Mazzucato.

kino

ARISTON - Zaprtlo.

EXCELSIOR - Zaprtlo.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 22.00 II

decalogo 3 - 4. r. K. Kieslowski.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Non aprire quel cancello 2.

NAZIONALE II - 16.45, 22.15 Non è stata una vacanza, è stata una guerra.

kom., i. Dan Aykroyd, John Candy.

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Lilly Carati e Ramba le super scatenate.

porn., □□

NAZIONALE IV - 17.00, 22.15 Tre donne, il sesso e Platone, □□

GRATTACIELO - 17.00, 22.15 Senti chi parla, i. John Travolta.

MIGNON - Zaprtlo.

EDEN - 15.20, 22.00 Alexandra... oltre i confini del sesso, porn. □□

CAPITOL - 18.00, 22.00 Always.

LUMIERE - 18.00, 22.15 Bagdad Café, r. Percy Adlon.

ALCIONE - Zaprtlo.

RADIO - 15.30, 21.30 Le proibitissime viziose novelle di Canterbury, porn. □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

čestitke

Ena, dva, tri, KATJA se veselil Ko se je z vajicami potila je v Urbino diplomo zaslužila. Gibčni in vitki bomo tudi mi, ko bomo z našo profesorico vadili MePZ Milan Pertot.

Danes PAVLA PERIC iz Praprota slavi rojstni dan. Vse najboljše ji želi Danila.

Dr. PETER MOČNIK

je uspešno opravil odvetniški izpit. Svojemu pokrajinskemu podtajniku izreka iskrene čestitke

Slovenska skupnost

izleti

Društvo naravoslovcev in tehnikov Tone Penko prireja v nedeljo, 8. julija, strokovno vodeno ekskurzijo v Bovško kotlino. Po sledovih ledenikov bo vodila univerzitetni prof. dr. Vida Pohar. Zbirališče ob 7.30 pred sodno palačo v Trstu, oziroma ob 8.30 na mejnem prehodu pri Vrtojbi (na jugoslovanski strani). Kosilo z nahrbtnika, prevoz z lastnimi avtomobili. Vabljeni.

Skupina mladih jadralcev prireja križarjenje po Dalmaciji z 13-metrsko jadrnico. Odpluli bomo 22. julija. Interesenti naj se javijo na tel. št. 415797 v večernih urah.

Bi si rad ogledal lepote Barcelone in Coste Brave? SKD Vigred iz Šempolaja organizira 8-dnevno potovanje od 24. do 31. avgusta za 350.000 lir. Za vpisovanje tel. na št. 200150 (Franka Škrk) od 19. do 21. ure najkasneje do 31. julija.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Marij Čuk

S TREBUHI ZA KRUHI

Režija Jože Babič

Igrajo: Adrijan Rustja, Livij Bogatec, Miranda Caharija, Maja Blagovič, Franko Korošec, Irena Zubalič, Alojz Milič, Anton Petje, Silvij Kobal, Vladimir Jurc, Tone Gogala, Stojan Colja, Bogdana Bratuž, Aljoša Starc.

PREDSTAVI NA PROSTEM

Premiera: danes, 5. julija, ob 21. uri

Ponovitev: jutri, 6. julija, ob 21. uri, v Trnovci v Bajti.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje

vabi na ogled

RAZSTAVE

KAMNITIH PREDMETOV

ki so jih izdelali dijaki prvega letnika tečaja za obdelovalce kamna.

Otvoritev razstave bo jutri, 6. t. m., ob 19. uri v delavnici, Nabrežina 84.

razne prireditve

ŠZ Gaja vabi na ŠPORT IN ZABAVO, ki bo do 8. julija na športnem objektu na Padričah. Program: do 8. julija turnir v odbojki (mešane ekipe 3 + 3), 6. julija ples v maskah ter 8. julija balinarski turnir. Zabavala vas bosta ansambla Happy day in Zodiaco. Vabljeni!

Pevska zbora Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin prirejata pod pokroviteljstvom občine Nabrežina REVJO PESEM V ZALIVU, ki bo na dvorišču stranskega krila devinskega gradu jutri, 6. t. m., ob 20.30. Poleg prirediteljev nastopata še Črnuški oktet iz Črnuč pri Ljubljani in MePZ Mačkolje.

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 5. julija 1990

CIRIL in METOD

Sonce vzide ob 5.22 in zatone ob 20.57 - Dolžina dneva 15.35 - Luna vzide ob 19.19 in zatone ob 2.38.

Jutri, PETEK, 6. julija 1990

IZAK

PLIMOVANJE DANES: ob 3.20 najnižja -53 cm, ob 10.21 najvišja 20 cm, ob 14.45 najnižja 1 cm, ob 20.27 najvišja 41 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17.8 stopinje, značilni tlak 1008,5 mb raste, veter 20 km na uro severovzhodnik, burja s sunki do 38 km na uro, vlaga 83-odstotna, dežja je padlo 0,8 mm, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Margherita Molaro, Lorenzo Zorut, Erik Graziani, Monica Marini, Jenny Deffendi, Pierpaolo Mattiussi, Virginia Negro, Marco Salapete, Tommaso Deiuri, Daniele Tripaldi, Martina Tripaldi.

UMRLI SO: 75-letni Mario Stubelj, 96-letna Carla Accerboni, 68-letni Stellio Faiman, 75-letna Rosa Tomasi, 79-letni Giovanni Vardabasso, 66-letni Attilio Ferrigutti, 74-letna Danila Cossutta, 69-letni Aquilino Puzzer, 78-letna Albina Filippi, 79-letni Antonio Benvegnù, 85-letna Luigia Ponte.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 2. do sobote, 7. julija 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Flavija 89 (Zavljje).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavija 89 (Zavljje).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavija 89 (Zavljje).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

menjalnica

4. 7. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1207,80	1190.—
Nemška marka	733,570	727.—
Francoski frank	218,560	215.—
Holandski florint	651,640	645.—
Belgijski frank	35,671	35.—
Funt sterling	2157,950	2100.—
Irski sterling	1967,400	1930.—
Danska krona	192,650	189.—
Grška dramma	7,493	7.—
Kanadski dolar	1039,500	1000.—

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	8,064	7,50
Švicarski frank	868,320	858.—
Avstrijski šiling	104,238	103.—
Norveška krona	190,790	186.—
Švedska krona	201,920	198.—
Portugalski eskudo	8,353	7.—
Španska peseta	11,951	11.—
Avstralski dolar	970.—	900.—
Jugoslov. dinar	—	100.—
ECU	1518.—	—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

ATH

ADRIATHERM s.r.l.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053 - Telex 461105

UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT

REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

Izvirna pobuda proti reklamam med filmi na TV

Včeraj so v Rimu na tiskovni konferenci predstavili najnovejšo pobudo skupine devetnajstih režiserjev, filmskih avtorjev in producentov, ki so z videopismom izrazili svoje mnenje o prisotnosti reklamnih spotov med predvajanjem filmov na TV ekranih.

Zanimiv - in zelo izviren - je predvsem način, ki so ga avtorji izbrali, da bi pred razprava Mammijevega zakona poudarili svoje popolno nasprotovanje reklamnim prekinitvam: posneli so 25-minut trajajoče videopismo, ki ga bodo poslali predstavnikom parlamentarnih skupin, predsednikom republike, poslanske zbornice, senata in ministrov. Pobudo je podprlo združenje ANAC, ki na državni ravni združuje kinematografske avtorje.

Med drugimi v videopismu izražajo svoje neodobravanje Federico Fellini (Po desetih letih smo še vedno na isti mrtvi točki), Furio Scarpelli (Berlusconi bi potreboval psihoanalista), Vittorio Taviani (Prekinitve onemogočajo vsakršno magijo, napetost, koncentracijo), Ettore Scola (Pobuda štiti avtorske in državljanske pravice), Carlo Verdone (Sam delam spote in so mi kot miniaturni filmi všeč, rad bi, da bi spoti ne prekinjali filmov in obratno).

Avtorji videopisma so s tem v zvezi zaprosili tudi srečanje z ministrskim predsednikom Andreottijem.

Springsteen v središču polemik v ZDA

Križarska vojna ameriških puritancev, ki so pred kakim tednom že postavili na indeks pesem *As Nasty As They Wanna Be* in s tem seveda tudi avtorje, se sedaj z vso svojo silo vali na velikega Brucea Springsteena. *The Boss* naj bi baje bil glavni krivec za drugo »nemoralno« in za puritansko ameriško javnost žaljivo potezo članov rap skupine 2 Live Crew: pred nedavnim so namreč le-ti izdali pesem z naslovom *Banned In The U.S.A.*, ki je pač v njihovem neprav spoštljivem slogu »prirejena« in sicer veliko slavnije Springsteenove *Born In The U.S.A.* Brucea pa ameriški varuhi dostojnosti, ki so še najbolj aktivni v Floridi, obsojajo, ker je za to dal svoje privoljenje.

Najbolj zagnan med voditelji te podobne križarske vojne je pevcu, ki so ga v ZDA označili kot žonglerja delavskega razreda, celo pisal nadvse neprijazno pismo. V njem ga neposredno obtožuje, da je s svojo znano LP ploščo *Born In The U.S.A.* neprimerno škodil vsem ženam in otrokom, ki so ploščo svoj čas kupili.

Seveda je *The Boss* nemudoma posredoval svoj odgovor: »Če bo moje privoljenje skupini pripomoglo k uresničevanju načela o svobodi izražanja, sem zelo srečen, da sem na to pristal.«

sklad mitje čuka

Ko se otrok veliko hitreje uči

jelka cvelbar

(Foto Mario Magajna)

Veliko je takih otrok, ki se že pri petih letih zelo navdušujejo za prirodo, drugi zelo hitro računajo in podobno. Starši se zato odločajo za zgodnje vžoljanje otroka.

V svetu imamo tudi za take primere otrok posebne posvetovalnice. Glede na to, da navadna šola ni zelo sprejemljiva za razlike in kakor »pozablja«, kljub vsem uradnim zagotovilom, na tiste, ki so prizadeti, tako ne poskrbi, da bi bilo učenje zanimivejše za nekoliko bolj nadarjene. Ob šolski strukturi nastajajo zato v t. i. razvitejših deželah, posebne posvetovalnice tudi za bolj nadarjene otroke.

Kajti, tudi če je inteligenčni kvocient pri nekem otroku višji, ni še rečeno, da bo zmožen, če bo prej vžolan, to, kar so zahteve šole. Za uspešno učenje morajo biti hkrati z inteligenco razvite tudi druge sposobnosti, kot so koncentracija, vztrajnost, motiviranost. Skratka, ni dovolj, da je otrok visoko inteligenčno obdarjen, potrebno je, da je na splošno dorasel šoli - skratka »zrel« zanj. To nezrelost lahko opazimo na različne načine: predvsem pri nalogah, ki ne zahtevajo visoke inte-

lektualne naravnosti. Na primer, ko otrok stopa po stopnicah, bo morda še vedno skakljal po eni nogi, kar je značilnost še majhnih otrok. Morda bo imel še težave pri ločitvi od matere, ne bo mogel še zapustiti svojih »kolegov« iz vrta. To so znaki, ki govorijo proti prezgodnjemu vžoljanju, kljub očitni višji inteligenci otroka. In lahko

bi učeno dodali: tak otrok ni še fizično in socialno dovolj zrel za vžoljanje.

Denimo, da kljub vsem tem opozorilnim nasvetom neke posvetovalnice, ki je, žal, pri nas še ni, starši pošljejo otroka prezgodaj v prvi razred. Takoj se bodo pojavili prvi problemi: v razredu ne bo našel prijateljev, ne bo zmožen vseh nalog, ki mu jih bodo naložili, po nekaj tednih takega izobraževanja bo tako na koncu s svojimi močmi in tako duševno potrt, da ne bo hotel več v šolo.

Seveda se lahko zgodi, da je otrok, ki še ni star za v šolo, poleg tega, da kaže zelo živahno inteligenco, tudi na drugih področjih zelo zrel. Vendar ponavljamo, niso vsi bolj nadarjeni otroci tudi sicer dovolj razviti.

Nekaterim - in navadno so večina - je potrebno še eno leto za to, da razvijejo za učenje nujno potrebne sposobnosti, kot so spomin, sposobnost koncentracije, močno zanimanje, sposobnost za logično razmišljanje... Morda imajo zelo dobro razvito govorno sposobnost, ni se jim pa še razvil talent za matematiko. In že to, da ni otrok sposoben daljše koncentracije, ga največkrat, vsaj tako kažejo specifične raziskave, privede do stanja največje zločinenosti v razredu, ker ne more več slediti temu, za kar so njegovi starejši vrstniki že pripravljeni.

Bodimo pazljivi z otroki na počitnicah!

V mnogih revijah, posvečenih otrokom in njihovi vzgoji, lahko v tem času naletimo na članke, ki opozarjajo na previdnost pri peki na žaru. Žar je priljubljena vrsta pripravljanja jedi prav v poletnih mesecih in še posebej na počitnicah. Največkrat pa pomeni veliko nevarnost za otroke. Posebej takrat, ko les dobro ne zagori in začnejo odrasli uporabljati gorljive snovi, da bi ogenj razživel. Vnetljive tekočine v trenutku povzročijo velik plamen in razvijejo visoko vročino: otroci, ki jih ogenj vedno osvoji, pa so največkrat žrtve, ki jim tak nenadni plamen ožge roke ali stegna, največkrat pa kar obraz. Tudi ko je ogenj skoraj pogasjen, moramo računati s tem, da bo še dolgo telo pod pepelom. Odrasli to vemo, kaj pa otrok, ki bo zgrabil pepel, ne da bi slutil nevarnost? Zato ni previdnosti ob ognju nikoli dovolj. Predvsem se izogibajmo uporabe vnetljivih tekočin, nato pa nikoli ne dovolimo, da bi otroci sami pohajkovali v bližini grila. Morda nam bodo ti enostavni nasveti v pomoč pri preprečevanju morebitne nesreče.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Ljubljana 1	TV Koper	RADIO TRST A
7.00 Aktualno: Uno mattina 9.40 Nad.: Santa Barbara 10.30 Jutranji dnevnik 10.40 Nad.: Canossa (1.del) 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nan.: Mia sorella Sam 12.30 Dok.: Juha in lešniki 13.30 Dnevnik - tri minute 14.00 Rubrika o Mundialu 14.15 Variete: Ciao fortuna 14.30 Film: Gung Ho! (vojni, ZDA 1943, r. Ray Enright, i. Randolph Scott, Grace McDonald) 16.15 Rubrika: Minuto zero 16.45 Mladinska oddaja: Big! Risanke 17.45 Iz parlamenta 18.15 Nan.: Cuori senza età 18.55 Nadaljevanje: Santa Barbara 19.40 Mundial, vreme in dnevnik 20.40 Film: Giubbe rosse (pust., ZDA 1940, r. Cecil B. De Mille, i. Gary Cooper, Madeleine Carroll) 22.45 Dnevnik 22.55 Dokumentarec: Atlante 24.00 Dnevnik in Mundial 0.45 Protagonisti in prvaki Mundiala pripovedujejo 1.00 Danes v parlamentu	7.00 Nanizanki: Lassie, vmes risanke in zanimivosti 9.00 Nanizanka: Cuore e batticuore 10.00 Dok.: Occhio sul mondo 11.00 Nad.: La famiglia Vialhe, 11.55 Capitol 13.00 Dnevnik in Mundial 14.00 Nadaljevanje: Beautiful 14.45 Nanizanki: Saranno famosi, 15.30 Mr. Belvedere 16.00 Film: I celebri amori di Enrico IV (pust., Fr. 1961, r. Claude Autant-Lara, i. Vittorio De Sica, Melina Mercouri) 17.40 Iz parlamenta 17.50 Videocomic 18.55 Rubrika: Dribbling 19.45 Dnevnik in šport 20.20 Rubrika o nogometu 20.30 TV film: Una povera ragazza ricca - Zgodba Barbare Hutton (i. Farrah Fawcett, zadnji del) 22.05 Festival: Cantagiro 23.00 Dnevnik - nocoj 24.00 Dnevnik, vreme in horoskop 0.15 Film: Il ragazzo selvaggio (dram., Fr. 1969, r. Françoise Truffaut, i. Jean-Pierre Cargol)	13.40 Kolesarstvo: dirka La sei giorni del sole 14.00 Deželne vesti 14.10 Videofragmenti: Black & Blue 14.30 Kolesarstvo: Mountain bike - 3. Folk Race 15.00 Film: La ragazza del quartiere (dram., ZDA 1962, r. Robert Wise, i. Robert Mitchum, Shirley McLaine) 16.55 Film: Sherlock Holmes e il mistero del carillon (krim., ZDA 1986, r. Roy William Neil, i. Basil Rathbone, Nigel Bruce) 18.05 Drobci 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 BlobCartoon 20.00 Variete: Blob. Di tutto di più 20.30 Film: La più bella avventura di Lassie (pust., ZDA 1978, r. Don Chaffey, i. James Stewart, Mickey Rooney) 22.25 Večerni dnevnik 22.30 Šport: Proces Mundialu (vodi Aldo Biscardi) 23.30 Oddaja o kulturi: Fuori orario. Cose (mai) viste 24.00 Nočni dnevnik	8.50 Video strani 9.00 Spored za otroke: nanizanka Grizli Adams 9.30 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu (pon.) 10.20 Video strani 15.55 Poletna noč (pon.): nanizanka Mati in sin, nad. Porotniki v senci in nanizanka Nori hotel 18.00 Dnevnik in poslovne informacije 18.10 Mozaik. Dokumentarna oddaja: Te presenetljive živali (2. del) 18.40 Spored za otroke in mlade: nanizanka Čudežna leta 19.10 Risanke 19.15 Dobro je vedeti 19.30 Dnevnik in vreme 20.05 Nadaljevanje: Vnovič v Bridesheadu (9. del) 21.00 Koncert: Slovenske ljudske pesmi s Slovenskimi madrigalisti 21.30 Miniature: Več kot 12 stolov 21.55 Dnevnik in vreme 22.20 Poletna noč, vmes nanizanka Mati in sin, nadaljevanje Porotniki v senci (3. del) in nanizanka Nori hotel	12.00 Teniški turnir v Wimbledonu (povzetki) 15.00 Teniški turnir v Wimbledonu - ženski polfinale (prenos) 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stiče 20.00 Teniški turnir v Wimbledonu (povzetki) 22.00 TVD Novice 22.15 Šport na ameriških univerzah: košarka in ameriški nogomet 23.45 Hokej na ledu - prvenstvo NHL 0.45 Zgodovina športa po želji: Juke box (pon.)	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 8.00, 14.00 Deželna kornika; 8.10 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.20 Iz Zvezdnatih noči: Bela pravljica; 8.40 Evergreen; 9.10 Mladinska nadaljevanje: Velika gala predstava (3. del); 9.35 Instrumentalni solisti; 10.00 Dnevni pregled slovenskega tiska in Italiji; 10.10 Z opernega in koncertnega repertoarja; 11.30 Rock zvezde; 12.00 Dobrodošlo poletje!; 12.30 Orkestralna glasba; 12.40 Iz naših festivalov; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Svet Boga, Bog sveta; 16.50 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: Teden Fryderika Chopina; 18.00 Jugoslavija 1941-1945; 18.30 Soft music; 19.20 Zaključek sporedov.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
8.30 Nanizanke: Simon Templar, 9.15 Vegas, 10.00 Mannix 10.45 Aktualno: Forum 11.30 Kviza: Doppio slalom, 12.00 O.K. Il prezzo è giusto 13.00 Superclassifica Show Story 14.00 Nanizanka: Love Boat 15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro 16.00 Zdravniški pregled 16.30 Nanizanke: I Campbell, 16.55 Marcus Welby M.D., 17.45 Diamonds, 18.45 Top Secret - Il ricatto dei superstiti 19.35 Odkrivanje planeta otrok: Dire, fare, baciare, lettera, testamento 19.50 Kviz: Tra moglie e marito 20.30 Variete: Bellezze al bagno 2 22.30 Nan.: Charlie's Angels - Trappola per angeli 23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show 1.05 Film: Una ragazza di Praga (dram., It. 1971, r. Sergio Pastore)	8.30 Nanizanka: Bonanza 9.20 Film: Nel gorgo del peccato (dram., It. 1955, r. Vittorio Cottafavi, i. Fausto Tozzi) 11.00 Nadaljevanje: Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo 12.00 Nanizanka: Lou Grant 12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke 13.40 Nadaljevanje: Sentieri, 14.35 Azucena, 15.35 Falcon Crest, 16.35 Veronica, il volto dell'amore, 17.35 Andrea Celeste, 18.30 La valle dei pini 19.00 Danielin horoskop 19.05 Nanizanka: General Hospital 19.35 Nad.: Febbre d'amore 20.30 Film: Delitto sotto il sole (krim., VB 1982, r. Guy Hamilton, i. James Mason, Peter Ustinov) 22.40 Aktualno: Mystfest '90 - Vohuni, fantomi, umori in druge skrivnosti 23.10 Veliki golf 0.10 Tenis: turnir v Wimbledonu (ženski polfinale, posnetki) 2.30 Horoskop (pon.)	8.30 Nanizanke: Superman, 9.00 Ralph Supermaxie-roe - Polli per un complotto, 10.00 Boomer, cane intelligente, 10.30 Skippy il canguro, 11.00 Rin Tin Tin, 11.30 Flipper, 12.00 La famiglia Addams - L'amico drago, 12.30 Appartamento in tre - La danza del ventre, 13.00 Magnum P.I. 14.00 Vodič za Mundial 14.30 Nan.: Giorni d'estate 14.45 DeeJay Beach In Ibiza 15.30 Nanizanki: Tre nipoti e un maggiordomo - Alla conquista di Peter, 16.00 Licia dolce Licia, nato risanke 18.00 Nanizanki: Batman, 18.30 L'incredibile Hulk - Babalao 19.30 Variete: Emilio '90 20.00 Risanke 20.30 Film: Totò d'Arabia (kom., It.-Sp. 1965, r. Josè Antonio Della Loma, i. Totò) 22.10 Aktualno: Nel pallone 22.40 Nan.: Vietnam addio 23.45 Šport: Grand Prix 0.50 Nan.: Chopper Squad	9.30 Nanizanka: Arthur 12.15 Rubrika: Ciao Italia 13.00 Otroški variete: Sugar 15.00 Nad.: Rosa selvaggia, 16.00 Colorina, 17.00 Avenida Paulista 18.00 Benny Hill Show 18.30 Nanizanka: Quattro donne in carriera 19.00 Rubrika: Ciao Italia 20.00 Benny Hill Show 20.30 Film: Futureworld (fant., ZDA 1976, r. Richard Heffron, i. Peter Fonda, Yul Brynner) 22.30 Rubrika: Caccia al 13 23.00 Film: Appassionata (dram., It. 1974, r. G.L. Calderone, i. O. Muti) 1.00 Rubrika: Ciao Italia	11.30 Nanizanke: L'albero delle mele, 12.00 Famiglia, si fa per dire, 12.30 Ghostbusters, 13.00 Un eroe da quattro soldi, 13.30 Love Story 15.30 Music box 18.00 Nan.: Police News 19.00 Dnevnik 19.30 Rubriki: Friuli Mondiale, Dan za dnem 20.00 Nan.: L'artiglio del drago 20.30 Nad.: Elemento D 22.00 Nanizanka: Il brivido e l'avventura 22.30 Rubrika: Italia Cinquestelle, nato Vesti 23.30 Rubrika: Friuli Mondiale, nato News	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.
TELE4	RADIO KOPER (italijanski program)	RADIO KOPER (italijanski program)	TELE4	RADIO OPČINE	RADIO KOPER (italijanski program)
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija vžeto in horoskop; 7.35 Voden glasbeno-govorni program; 8.20 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi: glasba in telefon v živo; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinski svet: ideje, recepti in nasveti za gospodinje; 11.00 Pisali so nam...; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke v živo; 14.33 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.

Odločitev v razširjenem odboru Trgovinske zbornice Večja selektivnost pri odobravanju prispevkov iz Goriškega sklada

S sredstvi Goriškega sklada so do-
slej financirali 123 gospodarskih po-
bud, kjer so odprli 2.148 novih delov-
nih mest, 66 prošelj še preučujejo. V
kolikor jih bodo vse sprejeli, bodo z
realizacijo teh pobud odprli dodatnih
1.251 novih delovnih mest. Goriški
sklad je imel torej pomembno, lahko
bi rekli, odločilno vlogo pri oživiljanju
gospodarstva na Goriškem.

Tako oceno je bilo slišati na zadnji
seji razširjenega odbora Trgovinske
zbornice, ki je bila skoraj v celoti na-
menjena opredelitvi smernic delova-
nja Goriškega sklada v bodoče. Toč-
neje: opredeliti so področja, ki naj bi
jih iz tega sklada financirali. Taka od-
ločitev je bila potrebna z ozirom, da
prošnje za finančne prispevke v znatni
meri presegajo razpoložljivost sklada.

Na seji razširjenega odbora Trgo-
vinske zbornice, ki upravlja Goriški
sklad, so odločili, da bodo prošnje, ki
so jih vložili do 15. junija, obravnavali
po dosedanjih (starih) kriterijih. Pri
preučevanju novih pobud pa bodo
upoštevali naslednja merila: prednost
pri dodeljevanju prispevkov bodo
imele gospodarske pobude, v okviru
katerih je predvideno zaposlovanje vi-
sokoizobraženih strokovnjakov, ali
nove pobude, ki predvidevajo uva-
janje najsodobnejše tehnologije. Nada-

lje bodo dajali prednost gospodarskim
pobudam, v okviru katerih se predvi-
deva zaposlovanje ženske delovne
sile, oziroma se predvideva zaposlitev
nezaposlenih delavcev starejših od 29
let.

Poleg dosedanje oblike financiranja
(izplačilo v več obrokih odobrene vsote),
bodo v prihodnje uvedli tudi novo
obliko in sicer poseg Goriškega sklada
za plačevanje preamortizacijskih
obresti na posojila iz drugih javnih
skladov.

Toliko glede industrijskega sektorja.
Predvidevajo se tudi posegi na
področju terciarnih dejavnosti. Na
področju terciarnih dejavnosti name-
rava Sklad povečati dotacijo konzorciju
za kreditna jamstva, višji pa bodo
prispevki za posodobitev, oziroma po-
večanje trgovin. Za prispevke bodo
lahko zaprosili tudi trgovci, ki niso
lastniki prostorov.

Na področju turističnih storitev
bodo dajali prednost pobudam za
nove gradnje hotelov, oziroma drugih
turističnih objektov, kakor tudi za po-
sodobitev in razširitev obstoječih.
Tudi na področju turizma bodo uvedli
možnost prispevka na račun preamor-
tizacijskih obresti na kredite iz drugih
javnih skladov.

Na področju kmetijstva bodo pri do-
deljevanju prispevkov upoštevali per-
spektivne pobude, ki so že bile delež-
ne prispevkov iz javnih skladov, ki pa
nimajo več možnosti dodatnega finan-
ciranja.

Posegi na področju gradbeništva in
avtoprevoznitva se predvidevajo v
obliki rotacijskega sklada.

Končno je razširjeni odbor Trgovin-
ske zbornice soglašal tudi s kriterijem,
da podjetja, ki so že koristila prispe-
vek Goriškega sklada, ne morejo pro-
siti za novo ali dodatno financiranje.

Sladkor proste cone

Trgovinska zbornica obvešča, da je
že na tržišču kontingent sladkorja pro-
ste cone, namenjen prebivalstvu in si-
cer za obdobje julij-september 1990.
Maloprodajna cena znaša 1.060 lir za
kilogram, vsak upravičenec pa prejme
po 4,5 kilograma sladkorja po znižani
ceni. Blago je treba prevzeti do 30. se-
ptembra letos.

Za omenjeni kontingent sladkorja je
treba izročiti odrezek št. 15 iz blokca
nakaznic.

Nastopata skupini iz Gorice in Nove Gorice Koncert rock glasbe 2xGO nocoj na gradu

Ne samo nogomet, ampak tudi glasba. Tako bi lahko poimenovali koncert,
ki bo drevi na gradu, pod pokroviteljstvom Goriške in Novogoriške občine. Če
bo vreme primerno in če se ne bodo ponovile težave prejšnjega tedna.

Sicer pa bo koncert dveh rock skupin, goriške Flaxy gang in novogoriške
Avtomobili, v najslabšem primeru v veliki dvorani Kulturnega doma.

Pričetek je napovedan ob 20.45. Predprodaja vstopnic je v Kulturnem domu,
sicer pa jih bo mogoče nabaviti neposredno pred koncertom.

Torej drevi koncert rock glasbe 2 x GO, v organizaciji Kulturnega doma ter
v sodelovanju z ZSKD in nekaterimi drugimi ustanovami in združenji.

Na sliki: rock skupina Avtomobili iz Nove Gorice.

razna obvestila

Radio Trst A pričenja danes ob 12.
uri serijo poletnih oddaj pod naslovom
Dobrodošlo poletje — hoby in prosti
čas. Oddaje pripravlja Vili Prinčič. O
prostem plezanju bo danes govoril
Ivan Sirk.

Poletno središče v Dijaškem domu
bo danes ob 11. uri obiskal čarodej
Mr. & Saturn. Vabljeni tudi otroci, ki
sicer niso gosti središča.

SPD GORICA priredi v nedeljo, 8.
julija, vzpon na Kanin z jugoslovanske
smeri. Prevoz z lastnimi sredstvi do
Bovca. Uporaba žičnice. Vodi Miran
Čotar. Za pojasnila tel. 30995.

SPDG — rekreacija priredi v nede-
ljo, 8. julija, izlet na planino Vogar
nad Bohinjem. Odhod vlaka z novogo-
riške postaje ob 7. uri.

Posojilnica v Sovodnjah obvešča
cenenje stranke, da od junija dalje ob
četrtkih posluje tudi v popoldanskem
času. Urnik za stranke je od 16.30 do
18.00.

Sovodnjska sekcija SSK priredi v
nedeljo, 8. julija, izlet v Kočevje ob
komemoraciji žrtev 2. svetovne vojne.
Prevoz z lastnimi sredstvi. Odhod ob
7.30 izpred cerkve v Sovodnjah. Za ti-
ste, ki bodo šli na lastno pest, velja da
se dobijo 30 minut pred napovedano
mašo, na trgu v Kočevju.

Kmečka zveza obvešča tudi, da 10.
julija zapade rok za plačilo 1. obroka
prispevkov za kmečko zavarovanje
(SCAU).

Slovenski deželni zavod za poklic-
no izobraževanje prireja v šolskem
letu 1990/91 na Goriškem sledeče te-
čaje: 1. dveletni poklicni tečaj s kvali-
fikacijo za kuharje - 1. letnik 1000 ur
letno; 2. dveletni poklicni tečaj za pro-
dajalce - 2. letnik 1000 ur letno; 3. te-
čaj angleščine 120 ur; 4. tečaj stroje-
pisja 150 ur; 5. tečaj bančne tehnike 30
ur; 6. tečaj za upravljanje osebja - pla-
če in ostale obveznosti 80 ur; 7. tečaj
fitopatologije 30 ur. Vpisovanje in
podrobnejše informacije do 20. julija
na sedežu zavoda v Gorici Ul. Croce 3,
tel. 81826 vsak dan razen sobote od 10.
do 13. ure.

kino

Gorica

CORSO Zaprto.
VERDI 18.00-22.00 »Vampiri«. Prep. ml.
pod 14. letom.

VITTORIA 17.30-22.00 »La signora del
taxi di notte«. Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR Zaprto.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Trije
amigosi«.

SVOBODA (Šempeter) 20.30 »Turner in
Hooch«.

DESKLE 20.00 »Dekleta iz taksija«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Bassi Thea — Raštel 52 — tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. Antonio — Ul. Romana 147 — tel.
40497.

pogrebi

Danes ob 10.30 Marija Tatjana Kordan
iz splošne bolnišnice v Trstu, ob 11. uri
Lojze Cej iz bolnišnice sv. Justa v cerkev
sv. Ivana in na glavno pokopališče, ob
12.30 Giordano Della Ricca iz splošne
bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in
na glavno pokopališče, ob 13.15 Remigio
Deganutti iz splošne bolnišnice v Krmini,
ob 13.15 Anna Toso iz splošne bolnišnice
v Romansi.

Peticija za zaprtje poligona nad Selcami Predstavnik odbora izročila Solimbergu vlogo s 1300 podpisi

Predsednik deželnega sveta Paolo
Solimberg je v torek sprejel prva
podpisnika peticije za prekinitev de-
javnosti in dokončno odpravo vojaške-
ga strelišča nad Selcami, na meji med
Občinama Ronke in Doberdob. Franco
Zorzin, ki je eden od pobudnikov od-
bora za zaprtje omenjenega objekta in
dr. Karlo Černic, občinski odbornik v
Doberdobu (Občina Doberdob je, tako
kakor nekatere druge občine na Tržiš-
kem in razne ustanove pristopila k
omenjenemu odboru) sta Predsedniku
deželnega sveta izročila dvojezično
peticijo, ki jo je podpisalo nad 1300
prebivalcev raznih krajev, od Dober-
doba, Ronka, do Poljana in Tržiča.

Srečanja so se udeležili tudi deželni
svetovalci Blasig (PSI), Padovan (PCI),
Bratina (PCI) in Cavallo (Zel. mavrice).

Poligon je že več let v središču po-
zornosti krajevnega prebivalstva, zlas-
ti prebivalcev Ronk in Tržiča. Prisot-
nost tega objekta povzroča precej te-
žav in nejevolje zlasti med lastniki
kmetijskih zemljišč v bližini, ki jim
zelo pogosto preprečujejo dostop do
parcel.

Černic in Zorzin sta opozorila na
potencialno nevarnost, ki jo predstavlja
poligon zaradi bližine plinovoda,
bencinovoda, naftovoda in avtoceste A
4, kakor tudi zaradi bližine deželnega
letališča v Ronkah.

Območje namreč pogosto v nizkem
letu preletavajo potniška letala med
vzletanjem, oziroma pristajanjem in
obstaja nevarnost trčenja z vojaškimi
helikopterji, ki sodelujejo na vajah.
Pogostoma so strelne vaje tudi ponoči.

Občani, ki so podpisali petico za-
htevejo, da se z vprašanjem seznanijo
deželni svet ter da se deželni vladi po-

sreduje zahteva za dokončno zaprtje
poligona.

S peticijo sta dr. Černic in Zorzin
seznanila tudi nekatere člane 5. dežel-
ne komisije za okolje.

V prihodnjih mesecih nameravajo
člani odbora za zaprtje poligona pri-
praviti nekaj odmevnih akcij, ki naj bi
še bolj pritegnili pozornost javnosti in
tudi političnih predstavnikov, da se
strelišče zapre.

V ozračju splošnega popuščanja na-
petosti in utrjevanja zaupanja in sode-
lovanja v Evropi in posebej na tem
območju, je obstoj takega objekta, na
tako neprimernem prostoru, pravi
anahronizem. Njegovo zaprtje bi mo-
rali upoštevati tudi v načrtu reorgani-
zacije in zmanjševanja vojaške prisot-
nosti v deželi.

V Števerjanu imenovali člane občinskih komisij

Občinski upravitelji v Števerjanu si
prizadevajo, da bi delovanje v začetku
maja izvoljenega občinskega sveta
čimprej steklo. V tem smislu je razu-
meti dnevni red zadnje seje občinske-
ga sveta, v sredo, 27. junija, kjer so v
glavnem obnovili sestavo občinskih
komisij, oziroma poskrbeli za imeno-
vanje predstavnikov Občine v razne
organe.

Na seji, ki jo je vodil župan Ivan
Humar, je le ta najprej seznanil člane
občinskega sveta o porazdelitvi pri-
stojnosti. Poverjeni odbornik bo Sil-
van Cibini, ki bo obenem skrbel za
finančne zadeve in osebe. Rudiju Kor-
siču je bil zaupan resor javnih del,
medtem ko bo Florijan Planinšek od-
govarjal za socialno skrbstvo. Za vpra-

šanja s področja kmetijstva in varstva
okolja bo odgovarjal Rihard Mizerit.

Kakor smo že uvodoma navedli, je
bil pretežni del seje namenjen izvolit-
vi, oziroma obnovitvi raznih občinskih
komisij, oziroma imenovanju pred-
stavnikov občinskega sveta v raznih
organizmih.

V volilno občinsko komisijo so bili
izvoljeni Alojz Juretič, Ivan Klanjšček,
Silvan Pittoli in Izidor Prinčič. Zgoraj
omenjeni so efektivni člani. V isto ko-
misijo, s statusom nadomestnega člana
pa so bili izvoljeni Kristančič, Koren,
Štekar in Miklus Darko. Predstavnik
manjšine v občinski gradbeni komisiji
je Darko Miklus. Na isti seji so tudi
izvolili zunanega člana komisije. To
je geometer Arnaldo Gregorič.

V Briški gorski skupnosti bodo obči-
no Števerjan, poleg župana, ki mu ta
naloga pripada po dolžnosti, zastopali
še Rudi Korsič, Damjan Štekar in Had-
rian Corsi. Komisijo za ocenjevanje
škoda po potresu bosta poleg župana
in zunanjih članov, sestavljali še Jure-
tič in Prinčič.

Na isti seji so opravili tudi imeno-
vanja v komisijo za sestavo seznamov
ljudskih sodnikov, predstavnikov v ko-
misiji za dodeljevanje ljudskih stano-
vanj, imenovanje članov komisije za
šolo s celodnevним poukom in komisi-
je za upravljanje občinske knjižnice.

Občinski svet je nadalje odobril ne-
kaj drugih sklepov, med temi tudi
sklep za izplačilo uslužbencem nagra-
de za produktivnost za obdobje
1987/89 in zadevni načrt za 1990.

■ Šolsko skrbništvo obvešča, da
bodo danes objavili lestvice za pover-
jena mesta ravnateljev višjih srednjih
šol v šolskem letu 1990/91. Lestvice so
sestavljene v pokrajinskem merilu.

Danes, 5. julija 1990, ob 20.45

NA GORIŠKEM GRADU

2 X GO

Celovečerni koncert rock skupin

AVTOMOBILI iz Nove Gorice

in

FLAXY GANG iz Gorice

Vabljeni!

Pokrovitelja večera sta občini Gorica in Nova Gorica

Predprodaja vstopnica v Kulturnem domu v Gorici tel. 33288.

Kronosova športna oprema in oblačila za novo sezono

V torek se je v Kulturnem domu v Gorici zaključilo dvodnevno informativ-
no srečanje, ki ga je priredila znana tovarna športne opreme Kronos Beneco in ki
je bilo namenjeno prodajalcem in predstavnikom omenjene tovarne. V ponedel-
jek si je bilo mogoče ogledati, vstop je bil namreč prost, tudi zanimiv modni
defilé, na katerem so predstavili kolekcijo športnih oblačil in opreme za sezono
1990/91. Na predstavitvi so poleg manekenk in manekenov nastopili tudi plesal-
ci kluba "Arabesque" iz Červinjana, ki so prijetno popestrili prireditve.

Na sliki (foto Čubej): med ponedeljkovim prikazom v Kulturnem domu.

Prispevki Goriške hranilnice za telesnokulturno dejavnost

Goriška hranilnica stopa odločno v
sponsorizacijo nekaterih goriških
športnih društev in združenj. V ta na-
men je pred kratkim dodelila nad sto
petdeset milijonov lir iz sklada, ki je
bil ustvarjen ob odobritvi obračuna za
poslovanje v letu 1989. Poleg izdatne
finančne pomoči Goriškemu telovad-
nemu združenju — Unione ginnastica
goriziana (35 milijonov lir) in goriš-
kemu plavalnemu klubu Gorizia nuoto
(12 milijonov lir) so v prejšnjih dneh
namenili 70 milijonov lir goriškemu
nogometnemu klubu Pro Gorizia, 25
milijonov lir pa športnemu društvu
Arte "Bittesini", športnemu združenju
Ardita in društvu San Michele iz Trži-
ča. Petnajst milijonov lir je upravnj
odbor hranilnice namenil delovanju
športnega združenja Olympia.

Manjših denarnih podpor so bila de-
ležna tudi nekatera druga športna
društva, kot npr. kotalkarski klub iz
Pierisa, večnamensko športno društvo
iz Škocjana, goriška odbojarska fede-
racija, avtomobilski tekmovalni klub
"Gorizia corse" in športno društvo
Sagrado. Nekaj denarja so namenili
tudi društvom, ki delujejo na social-
nem in kulturnem področju. Med pre-
jemniki je tudi Zveza slovenske kato-
liške prosvete iz Gorice in Katoliško

prosvetno društvo F. B. Sedej iz Šte-
verjana.

Goriška hranilnica je prispevala
tudi za razne druge dejavnosti na kul-
turnem in humanitarnem področju.

Mejo sta prešla ilegalno

Finančni stražniki so včeraj dopol-
dne pri Koprivnem ustavili dva tuja
državljana. Ob natančnejšem pregledu
so ugotovili, da gre za jugoslovanske
državljana, ki sta ilegalno prešla mejo.
Oba so izročili kvesturi, ki ju je že
izročila jugoslovanski policiji.

Ilegalno prehajanje meje se, kot
kaže, kljub ojačanemu nadzorstvu,
nadaljuje.

■ Policijski organi so v Podgori us-
tavili skupino Romov (tri ženske in
enega moškega) ter ji odredili, da se
mora takoj odpraviti v taborišče Co-
masina pri Milanu. Šlo je za skupino
Romov iz Poljske. Te dni so policijski
organi enak postopek uvedli proti se-
st članski skupini Romov.

Prejšnje dni so v raznih krajih na
Goriškem zabeležili nekaj tatvin v sta-
novanjih, ki naj bi jih zagrešili Romi.

V Trnovci premiera komedije »S trebuhi za kruhi«

Drugi bo torej nova premiera Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, ki naj bi pomenila nekakšen vrhunec letošnje poletne sezone. Že nekaj let je SSG v tem poletnem času prijetno presenetilo številne obiskovalce po naših vaseh na Tržaškem in Goriškem, saj je dajalo na ogled sveže, čep-rav preverjene (v smislu avtorjev) predstave. Tokrat se je odločilo za priredbo komedije Marija Čuka »Lepo je v naši domovini biti«, ki je doživela svoj krst v letošnji redni sezoni in bila sprejeta pri občinstvu z izjemnim odobravanjem. Seveda, v komedijo je avtor Marij Čuk vnesel marsikatero spremembo, tako da je tudi nov naslov popolnoma upravičen.

Režiser Čukove komedije
Jože Babič

»S trebuhi za kruhi« tako je ime drevisnji predstavi, ki bo zaživela v Trnovci v oklju znane Škerkove domačije, tematizira тутamske zdrahe, ki jih je odrsko izpilil in postavil režiser Jože Babič v sodelovanju s celotnim ansamblom SSG in njegovim tehničnim oseb-jem. V novi predstavi se pojavlja-jo namreč še trije liki, ki bi mora-li še dodatno popoprati sporočilo in prispevati k še večji zabavi in sproščenosti, ki pa naj ne bi bila sama sebi namen in bi se veljalo nad dogajanjem v komediji zamisliti.

Knjiga Franca Križaja je lani izšla pri Gospodarski založbi

Osebne svoboščine v informacijski družbi

V drugi polovici leta 1989 je pri založbi Gospodarskega vestnika v Ljubljani izšla izredno zanimiva knjiga z naslovom »Osebne svoboščine in zasebnost v informacijski družbi«, ki jo je napisal dr. France Križaj. Kljub temu da obsega knjiga le 152 strani, velja vse priznanje avtorju, da je v tistem času napisal tovrstno strokovno literaturo, ki je prva ali med prvimi v slovenskem jeziku. Že v maju 1988 in takoj za tem, ko je bilo v slovenski in jugoslovanski javnosti izredno zanimanje za »soje-nje četverici«, smo ugotavljali, da so nam poglavja osebnih svoboščin in zasebnosti za mnoge novost ali redkost. Kdor je spremljal omenjene dogodke, si je lahko obogatil znanje s tega področja, vendar šele s prebiranjem in proučevanjem najnovejše knjige Franca Križaja nam bo ta problematika mnogo bolj razumljiva. Ne samo razumljiva, temveč ugotovili bomo, katere so osebne svoboščine in prava do zasebnosti. Misel, da je svoboda vsakogar pogoj za svobodo vseh, dobiva tudi v najbolj demokratskih »informacijskih družbah« iz dneva v dan večjo vlogo in pomen. Vsak dan se srečujemo z novimi dosežki in uporabnostjo računalništva, mikroelektronike, telematike ter informatiziranja številnih opravil, zlasti v industrijsko razvitih državah. Vse to prinaša tudi določene pomanjkljivosti in nevarnosti, s čimer se neopazno posega v zasebno življenje.

Že leta 1974 je Organizacija združenih narodov sprejela priporočilo za pravno varstvo osebnih podatkov zaradi računalniške obravnave. Na osnovi tega so številne države sprejele svoje zakone o zaščiti in varovanju podatkov. Zanimiva je splošna deklaracija o človekovih pravicah, ki jo je sprejela generalna skupščina Združenih narodov v decem-

bru 1948, kar je bilo temeljno izhodišče za vso sodobno zakonodajo na področju človekovih pravic, svoboščin in zasebnosti. Avtor je podrobno obdelal zgodovinski prikaz pravnega urejanja človekovih pravic, osebnostne pravice in pravice do zasebnosti. Posebno moramo poudariti varovanje osebnih svoboščin in zasebnosti v informacijski dobi.

V zaokroženem poglavju o vplivih računalništva in informatike na človekovo svobodo in zasebnost je avtor prikazal, kako deluje državna uprava, plačilni promet, zdravstvo, socialno varstvo, telekomunikacije, robotizacija in avtomatizacija. Prav na teh področjih je možno, da določeni organi izven zakona »rentgenizirajo« posameznika in s tem posegajo v njegovo zasebnost. Prav zaradi tega je nujno potrebna pravna zaščita in varstvo osebnih podatkov, kar je avtorju uspelo sistematično in nazorno prikazati z orisom primerjalne analize normativne ureditve zaščite in varstva podatkov.

Franco Križaj je vnesel v knjigo razmišljanja, pomanjkljivosti in zlorabe zakona o varstvu in zaščiti podatkov v ZR Nemčiji. Za naše (slovenske) razmere je posebnega pomena poglavje, ki obravnava zaščito in varstvo podatkov v družbenem sistemu informatiziranja. Kritično se je dotaknil tudi ocene predloga za izdajo zakona o zaščiti in varstvu podatkov. Posebnega pomena je peto poglavje v knjigi, kjer je avtor obdelal anketo o vplivu računalništva in informatike na zasebnost in osebno svobodo. Z anketo je obdelal računalnikarje, uporabnike, študente, kritično in humanistično usmerjene izobražence. Zanimiva so tudi vprašanja o odnosu do uvedbe enotne matične številke občana, o posledicah njene uvedbe v registre in evidence in o tem, kje bi mora-

li uporabo EMŠO prepovedati. V skupino zelo občutljivih primerov spadajo tudi podatki evidenc in registrov o denarnih zadevah, na primer podatki o tekočih in hranilnih računih, kreditnih karticah, najetih posojilih.

Na področju osebnih svoboščin in zasebnosti v Jugoslaviji zaostajajo za industrijsko razvitimi državami, kar ima poleg mnogih pomanjkljivosti tudi »določene prednosti«. Dovolj pronicljivim opazovalcem daje zaostajanje možnost, da spoznajo nevarnosti, negativne posledice in pasti, v katere se zapleta nova tehnologija.

Zanimivost Križajeve knjige je tudi v prikazu nekaterih novosti pri avtomatizaciji poslovanja in avtomatskih blagajnih ter bančnih terminalov za javno uporabo, kar je že v vsakdanji praksi v najbolj razvitih industrijskih državah. To nam daje vizijo, v katero smer se bo tudi v Sloveniji razvijalo denarništvo in plačilni promet, tako da se lahko že danes zamislimo in programiramo načine in poti bodočega dela, organizacije in novih investicij, vključno z vprašanjem videoteksa ter integracij bančnih opravil po strankah. Večkrat pride v bankah do zlorabe osebnih podatkov, ki jih je varčevalec zaupal banki v zvezi z določeno storitvijo, a jih banka uporabi v druge namene. Ker gre za »obligacijsko razmerje«, sme banka osebne podatke uporabiti samo v namen, za katerega jih ji je stranka izročila.

Lahko rečemo, da je Franc Križaj s svojo knjigo zapolnil vrzel v tej vrsti literature in bo njegovo delo številne bralce seznanilo ne samo z vprašanjem osebnih svoboščin, temveč tudi o drugih podrobnostih zasebnosti in trenda prihodnjega razvoja informacijske družbe.

GABRIJEL DEVETAK

Odkrivanje sporočilnosti Zanzottovega pesnenja

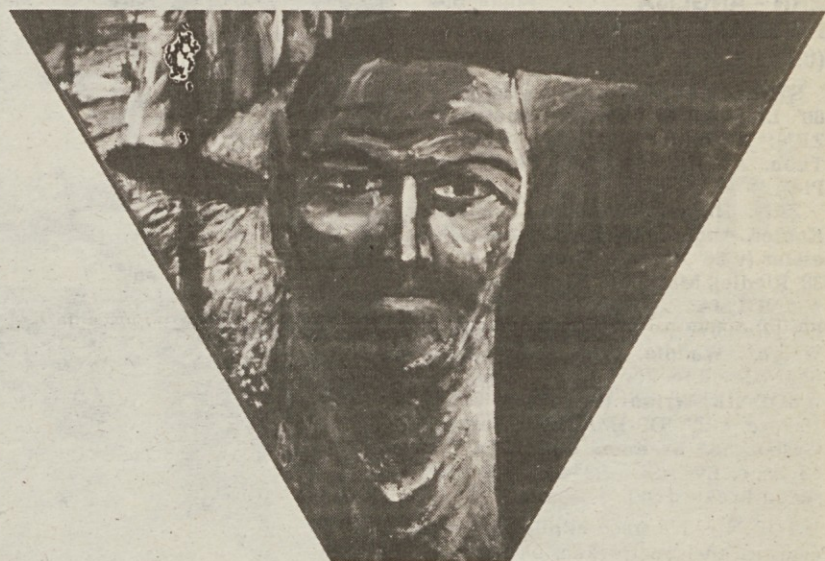
Založba Mondadori je pravkar objavila pesniško knjigo »Pogledi, dejstva in Sen-hal«, ki jo je podpisal Andrea Zanzotto, pesnik iz Pieve di Soligo, kjer se je rodil leta 1921. Istočasno je pri omenjenem založniku izšla tudi Zanzottova knjiga »Pripovedi in proze«, ki predstavlja pesnika v novi luči. Ti dve deli bogatita in odkrivata že samo po sebi kompleksno figuro avtorja, ki je že pri šestnajstem letu starosti izbral učiteljski poklic. In tudi njegovo življenje, razen dveh krajših obdobj bivanja v Franciji in Sviči takoj po vojni, je teklo v rojstnem kraju, v katerem so bili dnevi monotono posvečeni le šoli in poeziji.

Prvo pesniško knjigo »Za pokrajino« je Zanzotto napisal leta 1951. V njej je zaznati močne vplive dediščine hermetizma, navezovanje na Ungarettija, Quasimoda, Gatta pa tudi na nadrealiste in vse do Rilkeja, D'Annunzia in Leopardija. Središče te poezije je narava, ki pa jo pesnik prelevi v »arabeske znakov, emblemov, gesel.« Od tega trenutka naprej se pri Zanzottu ustali težnja po abstrakciji, ki je močno prisotna v naslednjih zbirkah. »Nisi ne subjekt ne objekt, niti navaden jezik, niti žargon, niti spokojnost, niti gibanje«, gre za trčenje pesnika s svetom, usodna pri tem je govorica, usoden je jezik, ki čeprav v krizi zajema popoln smisel stvari. Zato postane govorjenje-sporočilnost vedno težje in edina možnost rešitve je naslomba na »petek«, govorico otrok.

Prav v knjigi proz, ki smo jo omenili na začetku, se kaže Zanzottov odnos z realnostjo njegove eksistence: »Ko sem se presenetil sedaj, po dolgem času, spet med pisanjem proze, ne tvegam, da bi se preveč zamislil nad tehniko in niti se ne sprašujem, ali mora biti pripovedni subjekt prisoten v zgodbi.« Zanj je torej pripovedništvo predvsem »antipoezija«, ki velikokrat meji na dnevnik. V nekakšnem mozaiku se v Zanzottovi prozi spet pojavlja narava, ki je izginila iz njegove poezije pa tudi tragična preteklost vojne, šol, v katerih je poučeval in grenke podobe vrstnikov. Gre torej za zbirko prefinjenih tekstov, tenkočutnih pripovedi, ki vzbujajo v bralcu trenutke zabavnosti, a tudi morečih slutnj.

Sama objava dveh Zanzottovih knjig hkrati pa pomeni tudi predstavljanje in s tem odkrivanje dela, misli in sporočila italijanskega pesnika, ki s svojo umetnostjo oblikuje sodobno podobo književnosti na Apeninskem polotoku.

V koprskih galerijah Loža in Meduza Kirbiševa razstava

V koprskih galerijah Loža in Meduza je ta čas na ogled razstava akademskega slikarja Dušana Kirbiša, čigar delo Ogledalo bivanja vidimo na sliki

Zbirateljski duh

V palači Costanzi je še do 15. t. m. na ogled razstava del tržaškega impresio-nističnega slikarja Umberta Verude, ki je doslej pritegnila pozornost števil-nih obiskovalcev

Devetdesetletnica »gospe književnosti« Nathalie Sarraute »Pišem o še neopisanih občutjih«

Nathalie Sarraute, »gospa književnosti«, ki je ustvarila novo jezikovno podobo v pripovedništvu in s tem bila predhodnica gibanja »novega romana«, bo 18. julija praznovala devetdeseti rojstni dan. Rodila se je v Ivanovem še za časa carske Rusije, od svoje-ga drugega leta starosti pa je živel v Parizu in tam pozneje bila glavna predstavnica avantgarde »Ecole du Regard«, v kateri so bili še Alain Robbe-Grillet, Claude Simon in Michel Butor, prijateljevala pa je tudi z Eugenom Ionescom in Samuelom Becketom. Prav z Ionescom in Robbe-Grille-tom je Sarrautova v svojem trinosem-desetem letu starosti prvič stopila na gledališki oder in igrala v kratki komediji Virginie Woolf »Freshwater«.

Še danes je »gospa literature« neutrudljiva in vsako jutro piše po tri ure v neki pariški kavarni. Kavarna ji je prišla v navado že takoj po vojni, saj so bili ti edini ogrevani prostori, v katere so se zatekali pisatelji, da bi ustvarjali. Doslej je pisateljica napisala enajst romanov, šest dram in knjigo

esejev: »Pisanje pomeni potrebo po raziskavi notranjih vzgibov vesti,« pravi pisateljica v nekem intervjuju. Tudi v svoji zadnji knjigi »Tu ne t'ai-mes pas«, ki je izšla septembra lani, Sarraute piše o »osebnih občutkih«, najmanjših dramatičnih in protislov-nih drobcih, ki vzniknejo v tistem delu zavesti oziroma vesti, ki je izven dometa volje. Z besedo, ki si jo je izposodila od biologije, je pisateljica poimenovala te notranje potrebe z »tropizmi«.

»Gre za tiste prvobitne premike občutkov in idej, ki so komaj zaznavni,« pravi Sarrautova, »a ki tkejo nevidno pajčevino človeških odnosov in samo substanco našega življenja.« In »Trpis-mes« je naslov prve njene knjige poe-zije, ki je izšla leta 1932. Da bi zlezla iz literarne anonimnosti pa je morala Nathalie Sarraut čakati na leto 1948, ko ji je Jean Paul Sartre napisal predgovor v knjigo »Portrait d'un inconnu« in vsebino definiral kot »antiroman«. Osebe in dobro zgrajeni zapleti so po-

polnoma odpravljeni: »Osebe so poenostavljane psihičnega življenja,« raz-laga pisateljica, »in zato jih nerada oblikujem in ustvarjam. Jaz pripovedu-jem o občutkih, ki niso bili še opisani, o negotovih in protislovnih gibanjih, ki šele iščejo formo.« Iz tega novega gledanja in razumevanja književnosti je izšla povezava z Robbe-Grilletom, ki je Sarrautovi predlagal (potem ko je prebral pisateljicine eseje o tehniki pisanja v knjigi »Obdobje dvoma«, da ustvarita gibanje proti tradicionalnim kritikom in romanopiscem. Zvrst novega romana je bila potem svetovna senzacija in Sarrautova je nerazvezljivo povezana z njo. Kljub temu pa de-vedesetletna pisateljica, ki še danes odklanja vsakršno sholastiko avant-gard in gibanj, zahteva svojo samostojnost: »Teorije so mi bile vedno tuje. Tudi med mano in Robbe-Grilletom so ogromne razlike. Zanj je bilo vse »Ecole du Regard«, predmeti, površine. Zame se je vse dogajalo v notra-njosti, v tistih globinah, ki jih še mi sami ne poznamo.«

Spomin na pisateljico Anito Pittoni

Ker poteka letos deset let, odkar je umrla tržaška pisa-teljica Anita Pittoni, se mi zdi prav, da se je tudi mi spo-mnimo, čeprav skozi osebno noto, ki jo bom podal na tem mestu.

Pittonijevo sem spoznal pred šestindvajsetimi leti. Na liceju, ki sem ga takrat obiskoval, mi je profesorica ita-lijščine poverila nalogo, da napišem referat o tržaškem pesniku Umbertu Sabi. Pozanimal sem se, kje bi dobil ne-kaj podatkov o tem izvrstnem književniku in nekdo me je napotil prav k Aniti Pittoni. V mrzlem zimskem dnevu sem se napotil k Pittonijevi. Večer je bil in komaj sem se poja-vil na vratih, me je že povabila, naj vstopim. Povedal sem ji, da zbiram podatke o Sabi in tega je bila zelo zadovolj-na, saj ga je prav dobro poznala, ob tem, da je bila ljubite-ljica njegove literature in ga je nadvse cenila. Tudi sama je marsikdaj govorila o pesniku na tržaškem italijanskem radiu in Saba ji je bil za to zelo hvaležen. Potem mi je pokazala njegova dela, kot na primer »Il Canzoniere« in pa »Storia e cronistoria del Canzoniere«, kjer je Saba sam

komentiral in kritiziral svoje pesmi. O Sabi je pač vedela domala vse.

Tudi sama Pittonijeva je pisateljevala že vrsto let. Go-vorila mi je o reviji »Lo Zibaldone«, ki jo je prav ona urejala in v kateri je objavljala pretežno dela tržaških pisateljev in drugih avtorjev. Zaupala mi je tudi, da je revija v finančni stiski in bo morala zaradi tega prenehati izhajati. Poleg tega sem od pisateljice zvedel, da vodi lite-rarni krožek mladih tržaških pesnikov in ko je zvedela, da tudi sam pesnikujem, me je povabil vanj. Žal se temu vabilu nisem odzval in po tistem srečanju je nisem dolgo več obiskal. Vendar pa mi je ostalo v spominu, ko mi je pokazala veliko omaro, v kateri je hranila ogromno karto-teko. Zbirala je namreč podatke o literaturi.

Ko sem jo po dolgih letih spet obiskal, medtem se je preselila v drugo stanovanje na Ul. Battisti, je bila že zelo bolna, skoraj slepa. Kljub tako dolgemu presledku se me je spomnila. Kmalu po tem obisku pa sem zvedel, da je umr-la...

JAKOB RENKO

14. SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

V drugem polfinalu so Nemci odpravili Anglijo Za svetovni naslov ZRN - Argentina

Nemcem pa so očitno začele pojemati moči - Finale bo v nedeljo v Rimu - Italija težko preživlja šok po porazu z Argentino

Po zanimivi in korektni, predvsem pa zelo izenačeni tekmi

ZRN v finalu po enajstmetrovkah

**ZRN - ANGLIJA
PO ENAJSTMETROVKAH**
(0:0, 1:1, 1:1, 1:1)

5:4

STRELCA: v 59' Parker (avtogol), v 80' Lineker. Strelci enajstmetrovk: ZRN: Brehme, Matthäus, Riedle, Thon. Anglija: Lineker, Beardsley, Platt.

ZRN: Illgner, Berthold, Brehme, Kohler, Augenthaler, Buchwald, Haessler (v 66' Reuter), Thon, Völler (v 38' Riedle), Matthäus, Klinsmann.

ANGLIJA: Shilton, Pearce, Walker, Butcher (v 70' Steven), Parker, Wright, Waddle, Platt, Gascoigne, Beardsley, Lineker.

SODNIK: Wright (Brazilija). **KOTI:** 10:9 za ZRN. **OPOMNENI:** Parker, Gascoigne, Brehme. **GLEDALCEV:** 63 tisoč. **INKASO:** 7.344.673.000 (dosedanji rekord SP).

TURIN — Na srečo ni bilo presenečenj pri enajstmetrovkah, pa ne zato, ker bi bila sinoči Anglija slabši nasprotnik, saj sta si bili ekipi povsem enakovredni, temveč zato, ker je bila ZRN skozi vse prvenstvo veliko bolj zanesljiva od Anglije in si je torej nastop na finalnem srečanju tudi zaslužila za vse tisto, kar je opravila med prvenstvom in ne na tej tekmi.

Prvo presenečenje je pripravil Beckenbauer, ki je povsem nepričakovano izločil iz postave Littbarskega in Beina, katera sta nadomestila Haessler in Thon. Vseeno je ZRN začela nepričakovano slabo in povsem plaho in blede. Napovedi so se torej uresničile! ZRN je v tako kratkem in strnjenem prvenstvu, kot je to, izgubljala preveč dragocenih energij proti šibkim ekipam, kot npr. Arabski Emirati ali celo proti Jugoslaviji, katero je iz nerazum-

Beardsley skuša ustaviti Klinsmanna (desno). Za njima je Wright.

(AP)

ljivih razlogov hotela "zmleti", to pa se je še kako poznalo. "Rdeča luč" se je za ZRN prižgala že v drugem polčasu tekme proti ČSFR (ki jo je nato "stisnila v kot" kljub igralcu manj), v prvem delu sinočnje tekme pa ZRN enostavno ni obstajala.

Angleži so se nevarno predstavili pred nasprotnikovimi vrati že v prvi minuti srečanja, Nemci pa se celo niso niti vračali v obrambo, nato pa so se končno predramili. Ali je bil to ponos ZRN, ali pa je Anglija fizično popustila, ko pa je v četrtini finala odigrala

zelo izčrpujoče podaljške proti Kamerunu? Ni povsem jasno, od takrat pa je bilo srečanje izenačeno z lahno prednostjo za ZRN zaradi večje konkretnosti pri zaključevanju akcij.

Tekma je bila vseskozi zelo zanimiva, saj so se akcije vrstile na eni in drugi strani igrišča, bila pa je tudi zelo korektna, tako da je bil sodnik praktično "neviden" in je opomnil tri igralce skoraj povsem slučajno. Anglija je prijetno presenetila s svojo hitro igro, izredno požrtvovalnostjo, pa tudi še kar nepričakovano organiziranostjo v obrambi in na sredini igrišča.

V prvem delu tekme ni bilo izrazitih priložnosti, prvi zadetek pa je padel v 59'. Brehme je dobil kratko podajo s prostega strela ter silovito streljal proti nasprotnikovim vratom. Branilec Parker se je verjetno odločilno dotaknil žoge, ki je v visokem lobu premagala Shiltona, ki je bil kak meter izven vrat in ima torej zadetek delno na vesti. Žoge se je sicer dotaknil, a je ni mogel prestreči.

Angleži so takrat razumljivo "pritisnili na plin". Napadali so zelo urejeno in povsem zaslužno izenačili deset minut pred iztekom regularnega časa z Linekerjem, ki je izkoristil neverjetno napako kar treh nemških branilcev, ki so imeli žogo, a so jo nerodno zapravili.

Tudi podaljški so potrdili popolno izenačenost obeh ekip, saj sta vsaka zadela en drog (Waddle v 105' in Buchwald v 117'), nato pa enajstmetrovke!

Začela je Anglija z "nezmotljivim" Linekerjem, sledil mu je Brehme. Beardsley in Matthäus sta streljala močno in uspešno, pri Plattu pa se je že zataknilo. Illgner se je žoge dotaknil, a je ni ustavil. Riedle je brez težav realiziral, nato pa se je beli piki približal Pearce. Že na obrazu se mu je poznalo, da je povsem negotov vase. Dvakrat je pred strelom omahoval in nato streljal na sredino, a Illgner je žogo ubranil. Thon ni zgrešil, Waddle pa je žogo brcnil daleč nad prečko.

ZRN je torej zaslužno slavila, vendar se lahko že sedaj resno postavlja problem o pravilnosti sistema streljanja enajstmetrovk pri izenačenem izidu. Je to svetovno prvenstvo v nogometu ali v streljanju enajstmetrovk?

Skakajoči »Kaiser«

Franz Beckenbauer

TURIN — Veselje in žalost, tako bi lahko označili vzdušje v zahodnonemškem in v angleškem taboru ob koncu sinočnjega polfinalnega spopada.

Trener zmagovalne ekipe **Franz Beckenbauer** je po tekmi kar skakal od sreče. Pred novinarji je bil nekoliko bolj umirjen, a je vseeno žarel od komaj doseženega finala. »To je bila zelo težka tekma,« je povedal. »Igra pa je bila kljub vsemu atraktivna. Obe ekipi sta imeli v četrtfinalu zelo težka nasprotnika, zaradi česar si nista popolnoma opomogli. Mislim, da smo zmagali zaslužno, to pa zato, ker smo bili za daljši čas v premoči. Ne morem reči, da je bilo odločilno, a imeli smo tudi srečo. Vsekakor pa obe reprezentanci zaslužita pohvalo za prikazano igro in borbenost.«

»Tekma je bila izredna reklama za nogomet,« je nadaljeval Beckenbauer, ki se je nato »obregnil« ob usodo. »Srečati se z Argentino po štirih letih v finalu svetovnega prvenstva je pravcata "igra usode". To bo gotovo zelo težka tekma, kot so težka vsa finalna srečanja. Vemo, da bo Argentina nastopila brez štirih standardnih igralcev, kar bo morda predstavljalo za nas določeno prednost. Bolj kot to pa je pomembno, da bomo imeli sedaj pred nami vsaj tri polne dneve počitka, tako bomo lahko nadoknadili vsaj del energije, ki smo jo potrosili v polfinalu.« Kaiser Franz je tudi obrazložil, zakaj je pustil na klopi Beina in Littbarskega: »Bila sta rahlo poškodovana, zato nisem hotel tvegati. Upam pa, da bosta nared za nedeljo, prav tako kot Völler, ki si je proti Angliji poškodoval nogo.« Trener angleške reprezentance **Bobby Robson** je bil po zadnjem nesrečnem strelu z bele pike vidno potr. Na tiskovni konferenci po tekmi je delal sledeče: »Domov bomo odšli ponosno, dvignjene glave za vse, kar smo tu storili, saj predstavljaja uvrstitev med štiri najboljše reprezentance na svetu že velik uspeh. Med najboljšimi štirimi ni velikih razlik in smatram, da so te ekipe po kvaliteti izredno izenačene.«

Izenačenost

Beckenbauerjeva Nemčija si je priporila vstop v finale svetovnega prvenstva podobno kot dan prej Argentina: z izenačenjem z enakim rezultatom kot Argentina v regularnem delu polfinalne tekme, z izenačenjem po podaljških in z zmago z enakim izidom po streljanju enajstmetrovk. Še več: sinočnje streljanje enajstmetrovk je bila nekakšna repriza enajstmetrovk, s katerimi so se večer prej razblinile svetovne sanje italijanskih nogometašev. Nemci so streljali kot Argentinci — vedno uspešno. Angleži so — kot Italijani — zastreljali četrti in peti strel z bele pike, in se bodo morali — kot Italijani — boriti v soboto v Bariju za nič kaj prestižno tretje mesto.

V obeh polfinalnih srečanjih so o finalistih odločale enajstmetrovke, kar po eni strani pomeni, da je imela o določitvi najboljših dveh nogometnih reprezentanc na svetu svojo nemajhno besedo »športna sreča«, po drugi pa rezultata kažeta na izredno izenačenost štirih polfinalistov.

In prav izenačenost med reprezentancami je ena od značilnosti svetovnega prvenstva, ki se počasi izteka.

O tem neizpodbitno govorijo rezultati. Od štirinajstih tekem, ki so jih svetovni protagonisti odigrali od osmine finala do sinočnjega drugega polfinala, se jih je le šest končalo v regularnem času. Štiri od teh so se zaključile z minimalno prednostjo enega gola (izjemi sta bili letemki Italija - Urugvaj 2:0 in ČSFR - Kostarika 4:1). Od preostalih osem tekem se jih je polovico končalo po podaljških, zmagovalci preostalih štirih tekem pa so bili znani šele po streljanju enajstmetrovk.

Tolikšna izenačenost na igrišču opozarja na vse večjo izenačenost med nogometom v posameznih državah, tudi tistih, ki so bile še do tega prvenstva porinjene na rob svetovnega nogometnega dogajanja. Vse to kaže na določeno uravnoteženje nogometnih sil, kar nadalje pomeni, da bodo v prihodnje — če bo obveljal ta trend — o zmagovalcu vse bolj odločale nianse. In če še teh ne bo, bodo o zmagah in porazih — že spet — odločale enajstmetrovke.

Turin je bil včeraj skoraj v obsednem stanju Bali so se hujšega

Pred sinočnjo tekmo so se po turinskih ulicah spoprijeli angleški in nemški navijači (na sliki AP), a tudi italijanski se niso umaknili. Najhuje jo je skupil mladi Nemec Manfred Girr, ki so ga zabodli v hrbet in bo okrevljal v 30 dneh. Bolje se je končalo za 32-letnega Angleža Peitona Stevena (prognoza govori o 10 dneh). Na tribunah pa je prišlo le do manjših prask, saj so varnostne sile bile res številne: štele so kar 6 tisoč mož.

Boleče, a odrešilno vračanje v vsakdan

Obup italijanskih navijačev po porazu proti Argentini. (Telefoto AP)

Day after: dolgi obrazi, podplute oči, odrezavost v pogovorih, nikomur ni do smeha in veselja. Rimljani so včeraj vstali z levo nogo in težko glavo po travmatični izločitvi Italije iz finala za svetovni naslov. Čeprav vsi skušajo opravičiti poraz po enajstmetrovkah z najrazličnejšimi razlogi, napadajo Vicinija, ki je v ekipo vključil Viallija in s tem podrl psihološko enotnost uigrane enajsterice, je slišati tudi glasove, ki v izločitvi »azzurrov« vidijo pozitivne strani. Udarec je bil potreben, sicer grenak, toda vsako zdravilo je grenko.

Vse preveč smo sanjarili, si utvarjali, da imamo najmočnejšo ekipo, najboljšo in najmanj prodorno obrambo, nepremagljivega vratarja, toda to so bile le utvare. Res je, da je Italija na celotnem prvenstvu prejela le en gol in da praktično ni bila poražena, toda borbenosti, želje po zmagi »azzurri« na tekmi z Argentino niso pokazali, vsaj v zadostni meri ne.

Udarec, ki ga je prejela nogometna Italija, ima tudi psihološki, socialni in politični pomen. Okrog nogometa so se nagrmadile najslabše lastnosti, od nacionalizma in prevzetnosti do prepričanja, da Italijanom nihče ni kos pa naj gre za organizacijo, za umetnost, modne kreacije ali industrijske proizvode. Ena izmed sedmih industrijsko najbolj razvitih držav ima temelje na pesku in to ne samo v nogometu. Treba se bo zamisliti, opustiti običajno latinsko inventivnost, ki je Italijo reševala v najtežjih trenutkih, in resno zastaviti delo. Lekcija bo dobrodošla, če bo italijansko

prebivalstvo spoznalo svoje slabe strani, se znova zasedrlo trdno na zemljo.

Negativnih aspektov vsakdanjega italijanskega življenja ne manjka: dovolj se je spomniti na zdravstvo, na stanovanjsko krizo, na brezposelnost, večajočo se razliko razvoja med severom in jugom.

Po nogometni lekciji je napočil čas, da se zamislimo, najdemo rešitve, ki bodo resnično zadovoljile državljanke.

In takih razmišljanj je bilo v Rimu včeraj slišati še in še. Taksist, ki me je pospremil v Marino, kjer si poraženci ližejo rane in se pripravljajo na sobotni spopad v Bariju za tretje mesto, pa je dodal še misel, da se bo zdaj življenje normaliziralo, policiji, orožnikom in mestnim redarjem ne bo treba več nadzorovati mestnih središč pozno v noč, ko so huligani divjaško proslavljali vsako zmago »azzurrov«. Pred nami so počitnice, ki jih ne bodo več monopolizirali razgovori o nogometu. Pogovarjali se bomo o vsakdanjih problemih in iz otopelih, pasivnih robotov pred televizij-skimi zasloni postali spet ljudje.

24 ur po porazu so v italijanskem taboru v Marinu preboleli prvi šok. De Agostini se sicer pritožuje nad zlo usodo, ki je preprečila žogi, da bi predrila Goycocheovo mrežo, nakar se sicer z grenkim nasmehom tolaži, da je nogomet le igra in nič več. »Toda izgubili smo enkratno priložnost, pravi absurd pa je, da o svetovnem prvaku odločajo enajstmetrovke.«

SAŠA RUDOLF

Italijanski selektor po porazu zagovarja svoje izbire in igralce Azeglio Vicini: »Obžalujem že razočaran pa vendarle nisem«

MARINO — Vicini tudi dan po pekočem porazu z Argentino na vse kriplje zagovarja svoje izbire. Športno sprejema poraz, a meni, da bi si Italija zaslužila boljše usodo. Poudarja, da je ekipa osvojila 11 od 12 razpoložljivih točk, brani svoje veterane, trdi, da je bil gol Argentine naključen in da so Maradona in tovariši med podaljški le dvakrat ali trikrat prekoračili sredinsko črto.

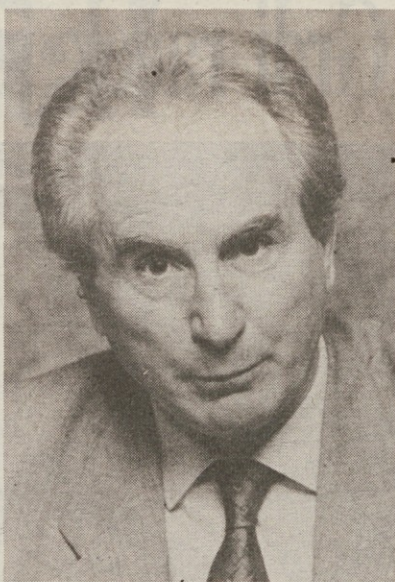
Italijanski selektor pravi, da je ponoči spal mirno, vendar pa mu je težko verjeti. Zagotovo je imel pred očmi zgrešeno enajstmetrovko tragičnega junaka Donadonija, ki je Argentinini dejansko odprla pot do zmage, čeprav je bil najboljši mož na igrišču.

»V teku 120 minut igre«, pravi Vicini, »smo bili boljši mi, po enajstmetrovkah pa oni. Tudi zdaj zagovarjam Viallija in svojo izbiro, da igra. Tekal je vzdolž celega igrišča in opravil pomembno povezovalno nalogo. Fizično in psihično je bil pripravljen na boj, seveda pa mu je manjkalo nekaj igralne kondicije. To je tudi edini razlog, zaradi katerega ni po poškodbi igral že na nekaterih prejšnjih tekmah.«

Nekateri so zveznemu selektorju očitali, da je menjave poslal na igrišče prepozno.

»Kvečjemu velja obratno«, se zagovarja Vicini, »če bi lahko sploh predvidel, da se bosta Schillaci in Ferri poškodovala, bi počakal še nekaj minut. Sicer pa sem za drugi polčas predvideval zamenjavo med Gianninijem in Ancelottijem, toda medtem so Argentinici izenačili in zato sem na igrišče raje poslal Sereno in Baggia.«

»Kakorkoli že, žal mi je za izločitev, a razočaran le nisem. Tak je pač zakon športa. Argentina je res igrala v

Azeglio Vicini

desetih, a mi smo bili dejansko v devetih. Kaj hočemo, odhajamo nepremagani. Ekipa je naredila malo prekrškov, nasprotno pa smo jih utrpeli mnogo. Tudi to je odraz naše moči.«

Glede telesne pripravljenosti pa Vicini meni, sledeče: »Utrujenost se je seveda poznala, vendar je to neposredna posledica dejstva, da smo pač igrali pred svojimi gledalci. Če bi igrali na tujem, nam ne bi bilo treba na vsaki tekmi toliko napadati, doma pa bi bilo skrajno nepopularno, če bi štediti z močmi. Sicer pa sem od tekme

do tekme v mejah mogočega menjaval igralce, zlasti v napadu in vezni vrsti. Obramba pa je mojem preveč pomembna vrsta, da bi si lahko mirnodušno privoščil zamenjave. Vrh tega so bili naši branilci na tem prvenstvu odlični, saj so nasprotnikom le redkokdaj dovolili, da streljajo na naša vrata, gotovo manj kot petkrat ali šestkrat, kolikor znaša povprečje za dobro obrambo. Pravite, da smo v Covercianu zadnje dni trenirali premalo? Ni res. Treba pa je upoštevati, da ekipa, ki stalno napada, porabi več energije od ekipe, ki se samo brani.«

Vicini je včeraj tudi utišal polemiko, ki jo je na tiskovni konferenci po tekmi sam zanetil s sporno trditvijo, da bo v sobotnem malem finalu v Bariju nekoliko osvežil moštvo, čeprav se bo opredelil za neko srednjo pot, kajti ne namerava poslabšati uigranosti s prevelikim številom menjav.

»Ni nam vseeno ali bomo tretji ali četrti,« obljublja poraženi italijanski selektor.

Kaj pa v vidiku evropskega prvenstva '92?

»Na splošno lahko rečem, da bo prišlo do nadomestitve tridesetletnikov, imamo namreč močno skupino mladih. A o tem kdaj drugič, zdaj potrebujemo mir, da se lahko pripravimo na sobotno tekmo.«

Vratar reprezentance zavrača krivdo za zadetek Argentine Zenga na zatožni klopi

MARINO — Zrušeni idol kratkohlanih zgozobcarjev in najstnic, izdajalec Vicinijevega zaupanja, grobar ambicij »azzurrov«, Walter Zenga, tridesletni vratar Interja in reprezentance, je po prejetem zadetku v tekmi z Argentino na zatožni klopi. Mnogi tovariši iz ekipe njegovega posega niso hoteli komentirati, »načelno« so ga vsi oprostili vsakršne krivde, toda kritiki so bili neprizanesljivi - Zenga je za najmilejše opazovalce le sokriv, za mnoge pa grešni kozel. Toda dejanski ali namišljeni protagonist edinega resnega spodrsllaja obrambe »azzurrov«, ki pa je ekipo prireditelja stal v bistvu izločitev iz finala za 1. mesto, užaljeno zavrača vsakršen očitke.

»Za zadetek nimam odgovornosti. Bral sem nepojmljive stvari. Vsem »fenomenom«, ki me napadajo, povem le to: prihodnjic postavite se v vrata sami! Lahko bi bil junak tega prvenstva, v petih minutah pa sem postal glavni krivec za izločitev, junak pa je zdaj Goycochea.«

Zenga ne sprejema kritik niti glede slabega poseganja pri streljanju enajstmetrovk. Njegov zagovor je šibek, celo Jugoslovan Ivković in sinočni vratarja ZRN in Anglije so pokazali več intuicije.

»Ni res, da sploh nisem skušal braniti strelav. Bil sem napet, oznojen, preoblekel sem si tudi majico. Dal sem vse od sebe, preprosto niso streljali tja, kamor sem posegel.«

Razočaranje med »azzurri« je res veliko, vendar pa so igralci športno prenesli poraz, čeprav jih je poleg slave stal tudi nič manj kot sto milijonov lir manj premije (dobili bodo »le« 150 mi-

lijonov na glavo). Še najbolj iskreno sliko o tekmi je verjetno podal Ferri.

»Kmalu sem se zavedel, da Argentinici preveč zlahka preskakujejo našo vezno vrsto. Ne bi vedel, ali je šlo za težave vezne vrste, res pa je, da jez na sredini ni bil tako učinkovit kot ponavadi. Argentina igra zaprto in grobo kot Urugvaj, a v napadu razpolaga z Maradono in Čaniggio. Osebnost sem

preveč razmišljal o finalu. Bal sem se novega rumenega kartona in posledične diskvalifikacije, zato sem bil premehek. A ni mi žal, le ugotavljam, da si s podobnimi skrbmi oni niso belili glave.«

Ozračje v taboru Italijanov pa najbolj verno ponazarja Vialli: »Kadar postaneš prvak, ostaneš prvak tudi, ko si mrtev, tako pa...«

Na sliki: Tacconi tolaži Schillacijo

ENI

Comitato Olimpico Nazionale Italiano
Italijanski olimpijski komite

7. JULIJ

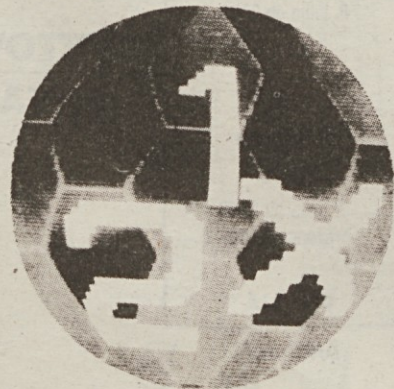
ZADNJA PRILOŽNOST

Totomondiale

PRIHAJAJO MILIJARDE FINALNE TEKME!

ITALIA '90

Totocalcio

»V SLUŽBI ŠPORTA«

Enzo Bearzot: »Azzurri imajo svetlo prihodnost«

Med raznimi odmevi na poraz »azzurrov« v dvoboju z Argentino ni moglo seveda manjkati mnenje Enza Bearzota, ki si je po zmagi na španskem mundialu in kljub polomu štiri leta kasneje v Mehiki nadel tančico nedotakljivega in vseveda. Z igralci in mlajšim kolegom Vicinijem je bil nadvse prizanesljiv, kot se za vrhovnega direktorja italijanskih reprezentanc, kajpak, tudi spodobi.

»Skušajmo se izogniti vsakršnemu defetizmu. Konec koncev smo izgubili s svetovnim prvkom in še to samo po enajstmetrovkah. »Azzurri« imajo vse možnosti, da se uveljavijo na prihodnjem evropskem prvenstvu in da odigrajo še uspešnejše svetovno prvenstvo v ZDA.«

Po Bearzotovem mnenju ni Vicini naredil nobene napake. Povsem normalno je, pravi Bearzot, da je selektor ponudil novo možnost Vialliju, češ da je ta pravi

šampion in bi lahko tudi v torek z vrhunsko potezo odločil srečanje. Bearzot meni, da ima zdajšnji rod »azzurrov« pred sabo svetlo bodočnost. Zelo ga spominja na »njegovo« garnituro iz leta 1978, ki je nato v Španiji osvojila naslov prvaka. Tako bi lahko bilo zdaj leta 1994. Bearzot namreč ugotavlja, da bo Argentina v ZDA verjetno igrala brez svojega glavnega aduta Maradone, tudi Nemčija pa se bo morala najbrž odpovedati starejšim igralcem Matthäusu, Völlerju, Augenthalerju, ki imajo vsi trideset ali več let. Nasprotno, Vicini lahko računa na še mlade, a hkrati že zelo izkušene nogometaše, kot so Giannini, Baggio, Schillaci, Vialli, Mancini, Maldini, Donadoni in drugi. Skratka, italijanski selektor lahko po mnenju njegovega predhodnika pili ogródje, kakršnega morajo drugi šele obnoviti.

V Buenos Airesu se je praznovanje uspeha izrodilo

»Slavili« tudi roparji

Grdi raček je postal junak

Argentinski šport ima od torka zvercer enega junaka več: to je "dolgi" vratar Goycochea, ki je, potem ko je že proti Jugoslaviji ubranil dve enajstmetrovki, tudi proti Italiji ustavil strela z bele pike Donadonija in Sere ne ter tako povedel svojo ekipo v veliki finale tega SP. Toda prav redki vedo, kdo je ta dolgi z otožnim pogledom in plahimi gibi, in kaj vse je moral v svojem življenju pretrpeti.

Njegova zgodba se začne nekje okoli leta 1978, ko še kot deček občuduje vratarja državne reprezentance in bodočega svetovnega prvaka Fillo la. Hotel je "postati priden" kot on, sanje pa so se mu delno uresničile le nekaj let kasneje, ko je postal v ekipi River Plate rezervni vratar. In kdo je bil standardni številka ena? Prav on, mitični Fillol. Vendar se je nato blagi veter spet obrnil. Fillol je zapustil nogomet, na njegovo mesto pa je prišel... Pumpido. Prav tisti Pumpido, ki je nato postal standardni vratar državne reprezentance. Goycochea je mirno čakal, da napoči njegov čas.

Žal pa je ga je spet srečala zla usoda v obliki hude bolezni: neznani virus ga je popolnoma onemogočil za dolgo vrsto mesecev. Nekateri so govorili o AIDS ter ga že odpisali kot

športnika. Pa je vendarle ozdravel, toda izgubil je svoje mesto vratarja pri River Plateju. Goycochea je moral oditi "v širni svet" s trebuhom za kruhom. Za eno sezono ga je najela ekipa Betis iz Seville, nato pa je odšel v Kolumbijo, k enajsterici Millonarios iz Bogoté. Toda prvenstva ni končal. Po ofenzivi narcosov, ko so celo ubili vrsto nogometnih sodnikov, so v Kolumbiji prvenstvo prekinili. Goycochea pa je bil spet na cesti.

Trener argentinske reprezentance Bilardo je sicer zaupal vanj, vendar kako bo lahko branil vrata igralce, ki vrsto mesecev ne igra niti ene tekme? Vseeno ga je Bilardo sklical, ker Islas ni hotel biti rezervna Pumpida. Vendar ni bil Goycochea namenjen v vrata, ampak na klop za rezervne igralce, kjer naj bi tudi ostal.

Ko se je poškodoval Pumpido, ni nihče zaupal vanj. Tresel se je Bilardo, tresli so se njegovi soigralci, toda... grdi raček se je spremenil v laboda in postal prvi junak te Argentine, ki ga ni in ni hotela sprejeti za svojega. Sedaj ga slavijo kot junaka. Tudi to se zgodi...

Na sliki: argentinski vratar Goycochea.

Član SSG Vladimir Jurc in povratek Italije »na zemljo«

»Računov brez krčmarja res ne more nihče delati«

Član Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta Vladimir Jurc je sledil prvenstvu z zmerno intenzivnostjo.

»Žal mi je, da je Italija izpadla. To je za deželo prava tragedija, ker je bila pozornost prevelika. Po drugi strani pa sem prepričan, da je dogodek spravil ljudi na pravičen tir, ker se računov brez krčmarja le ne more delati.«

»Vse je konec koncev le igra in že danes se lahko vsakdo prepriča, da ga poraz v dejstvih ni oškodoval.«

»Za poraz je pa največ krivo prav mrzlično pričakovanje naslova, ki bi moral biti obvezen. Sam Maradona je v nekem intervjuju obžaloval, da se Italijo ima za svetovnega prvaka že pred začetkom turnirja. Visokega pritiska igralci niso zdržali do konca.«

Doma ste iz Maribora. Pred dnevi se je celo obetal polfinalni dvboj med Italijo in Jugoslavijo...

»No, pa sem le zadovoljen, da so Italijo izločili Argentinci. Če bi jo mi, bi nam pobrali 'permesso di soggiorno'.«

»Razvoj je konec koncev pokazal, da se lažje uveljavi tisti, ki slabše začne. Lep primer je bila sama Italija pred osmimi leti v Španiji.«

Gre torej krivda tudi na račun priprave ekipe?

»Vicini po mojem mnenju ni pravilno ocenil zmogljivosti svojih v odnosu do nasprotnika. Proti Argentincem bi moral tako igrati Ancelotti. Baggio je igralec, ki si utira pot s floretom. Za Argentince je bil prelahek. Neprime ren je bil tudi Donadoni, iz igre pa sam ne bi vzel Vialija.«

Kot olajševalno okoliščino je treba upoštevati kratek čas počitka po tekmi v četrtini finala. Ob univerzalni zahtevi po novi zmagi so Italijani odpovedali.

Pomeni poraz tudi majhno demitizacijo polbogov?

»Demitizacija bo pri navijačih, ki so kot povsod tudi v Italiji neobjektivni. Navsezadnje Zenga le ni najboljši vratar, kvečjemu ima pred seboj le najboljšo obrambo. Osebnostno mislim, da bi bil za enajstmetrovke boljši Tacconi. Zenga je menda že nekoč priznal, da ni nikoli branil pošteno izvedene ka-

Vladimir Jurc

zni. Verjetno bo poraz manj presunil Schillacija. V čustvenem smislu seveda. Fant je zelo iskren in mu slava še ni udarila v glavo.«

Redno prihaja od izraza zanesljivost jugoslovanskih košarkarjev in v celoti manjša storilnost nogometašev. Kje bi lahko bili razlogi?

»Človeški material je v glavnem enake sorte. Razloge je treba verjetno iskati v vodstvih.«

Pri nogometnem je na površju skrajno neresna garnitura in v jugoslovanskem nogometu vlada popolna anarhija. Morda je za tak položaj kriva manjša izobrazba, ki jo navadno imajo predstavniki nogometnega sveta.«

Nasprotno izhajajo košarkarji iz študentskih vrst in so zato bolj opremljeni za doseganje postavljenih ciljev.«

Kaj bi svetoval Osimu?

»Moral bi biti bolj oster. Ekipo vodi preveč na prijateljski osnovi. Občutek poklicnosti je večkrat odsoten in motivacija igralcev skrajno težka.«

V novo miselnost bi se moralo vključiti izključno mlade igralce, saj smo bili svetovni mladinski prvaki in bomo v kratkem igrali tudi za evropsko mladinsko prvenstvo.«

Rimska trava ne vabi več

RIM — S porazom Italije v polfinalu je - vse kaže - splaval po vodi še eden od tlikih biznisov tega svetovnega nogometnega prvenstva. Do torka je bilo med italijanskimi navijači mnogo zanimanja za »nakup« travnate površine Olimpija. Prepričani so bili v zmago »azzurrov« in zaželeli so si »spominček« s finalne tekme. 30 odstotkov »Olimpija« je bilo do takrat že razprodanih, včeraj pa je povpraševanje domala zamrlo. Se več: tisti, ki so že rezervirali zase kak kvadratni centimeter zemlje in trave, so začeli odjavljati rezervacije. Sedaj, ko na Olimpiju ne bo ne Baresija ne Schillacija, jih trava kratkomalo ne zanima več.

Italijanska huligana za rešetkami v ZRN

BONN — Zahodnonemška policija je v noči med torkom in sredo aretirala

la dva italijanska državljana, ki živita v Saarbrücknu, zaradi izgrediv po polfinalni tekmi med Italijo in Argentino. Poraz »azzurrov« ju je očitno toliko potrl, da sta si - skupaj s kakimi petdesetimi drugimi - dala duška nad nedolžnim avtomobilistom. 53-letnemu nesrečnemu so italijanski huligani povsem uničili vozilo, miličnikom pa je uspelo aretirati voditelja tolpe. Gre za 20-letnega in 28-letnega mladeniča, imen katerih niso sporočili.

Argentina brez štirih

RIM — Argentina bo odigrala finalno tekmo brez štirih standardnih igralcev: Olarticoechea, Caniggia in Battista ne bodo igrali zaradi dveh rumenih kartonov, Giusti pa zaradi rdečega.

Lestvica strelcev na SP se izredno počasi daljša

PET ZADETKOV: Skuhravy (ČSFR), Schillaci (It.).

ŠTIRJE ZADETKI: Michel (Šp.) Milla (Kam.), Matthäus (ZRN), Lincker (Angl.).

TRIJE ZADETKI: Völler (ZRN), Klinsmann (ZRN).

DVA ZADETKA: Bilek (ČSFR), Careca (Braz.), Jozić (Jug.), Pančev (Jug.), Lacatus (Rom.), Balint (Rom.) in Redin (Kol.), Stojković (Jug.), Platt (Angl.), Caniggia (Arg.).

EN ZADETEK: Abdelghani (Egipt), Muller (Braz.), Bein (ZRN), Littbarski (ZRN), Brolin (Šve.), Ekström (Šve.), Stromberg (Šve.), Buruchaga (Arg.), Troglia (Arg.), Monzon (Arg.), Caligiuri (ZDA), Murray (ZDA), Cayasso (Kost.), De Wolf (Bel.), Degryse (Bel.), Clijster (Bel.), Ceulemans (Bel.), Scifo (Bel.), Giannini (It.), Hašek (ČSFR), Luhovy (ČSFR), K.I. Mubarak (Ar. emir.), Kieft (Niz.), Oman Biyik (Kam.), Valderrama (Kol.), Sheedy (Ir.), McCall (Škotska), Johnston (Škotska), Bengoechea (Urug.), Hwangbo (J. Koreja), Zigmantović (SZ), Dobrovoljski (SZ), Protasov (SZ), Zavarov (SZ), Susić (Jug.), Juma (Ar. emir.), Rincon (Kol.), Baggio (It.), Ogris (Av.), Rodax (Av.), Flores (Kos.), Medford (Kos.), Gonzalez (Kos.), Wright (Angl.), Vervoort (Bel.), Gorrić (Šp.), Fonseca (Urug.), Gullit (Niz.), Quinn (Ir.), Kubik (ČSFR), Brehme (ZRN), R. Koeman (Niz.) in Serena (It.), Salinas (Šp.), Kunde (Kam.), Ekeke (Kam.).

AVTOGOL: Montero (Kost.) in Abdulrahman (Ar. emir.), Parker (Angl.).

OSMINA FINALA	ČETRTRFINALE	POLFINALE	FINALE	
ITALIJA	ITALIJA			
URUGVAJ		ITALIJA		
IRSKA				
ROMUNIJA	IRSKA			
ŠPANIJA	JUGOSLAVIJA			ARGENTINA
JUGOSLAVIJA				ZRN
BRAZILIJA		ARGENTINA		1. mesto RIM 8. julija ob 20.00
ARGENTINA	ARGENTINA			
ZRN	ZRN			3. mesto BARI 7. julija ob 20.00 (poraženca polfinala)
NIZOZEMSKA		ZRN		
ČSFR				
KOSTARIKA	ČSFR			ITALIJA
ANGLIJA				ANGLIJA
BELGIJA	ANGLIJA			
KAMERUN				
KOLUMBIJA	KAMERUN			

SVETOVNI PRVAK

Tako po TV do konca SP

DANES, 5. 7.
ponovitev ene od polfinalnih tekem 23.30 TMC

JUTRI, 6. 7.
ponovitev ene od polfinalnih tekem 23.30 TMC

finale za 3. in 4. mesto

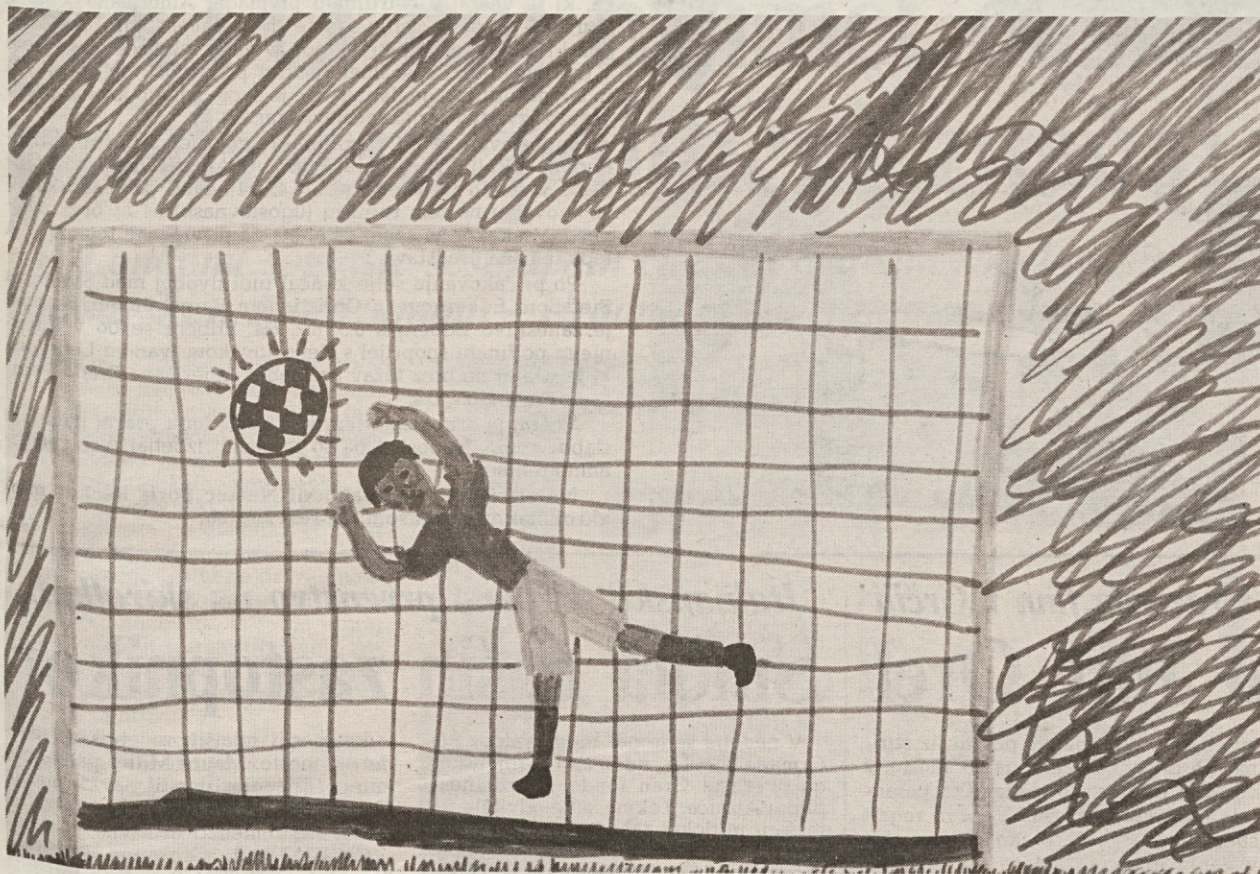
SOBOTA, 7. 7.
ITALIJA - ANGLIJA (iz Barija)
19.45 RAI 2, 19.40 TV-Lj 2, 19.30 TMC (ponovitev 23.15 TMC)

finale za 1. in 2. mesto

NEDELJA, 8. 7.
ZRN - ARGENTINA (iz Rima)
19.45 RAI 1, 19.40 TV-LJ 2, 19.30 TMC (ponovitev 23.00 cca TMC)

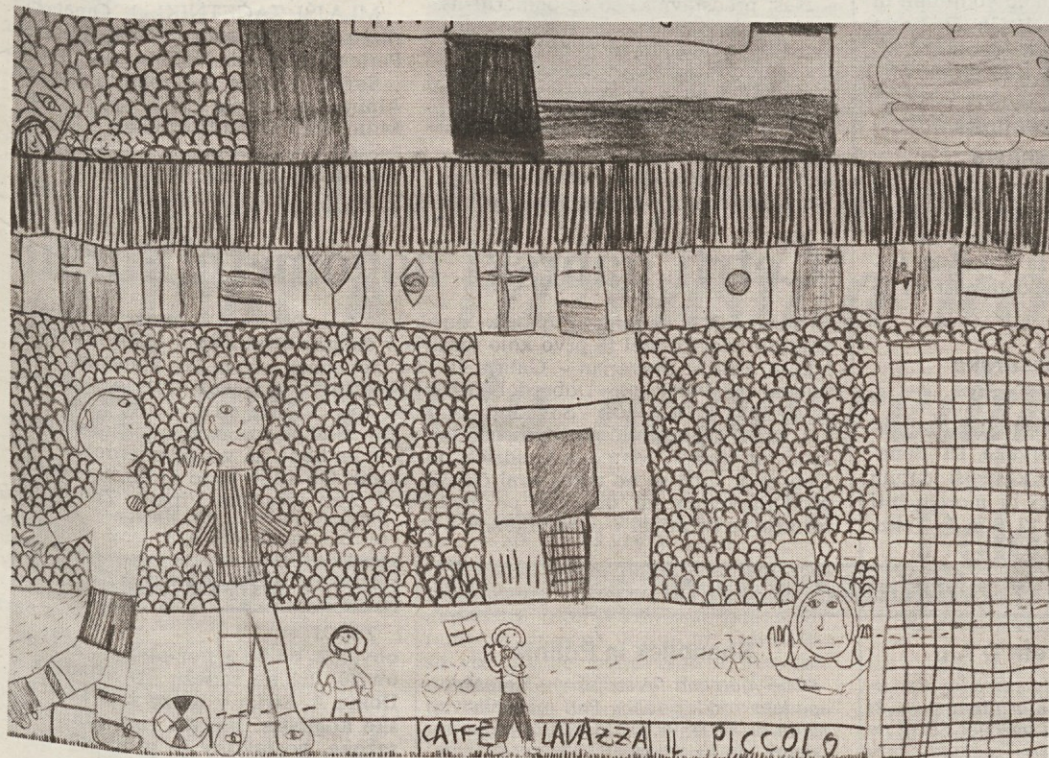
Otroški mundial

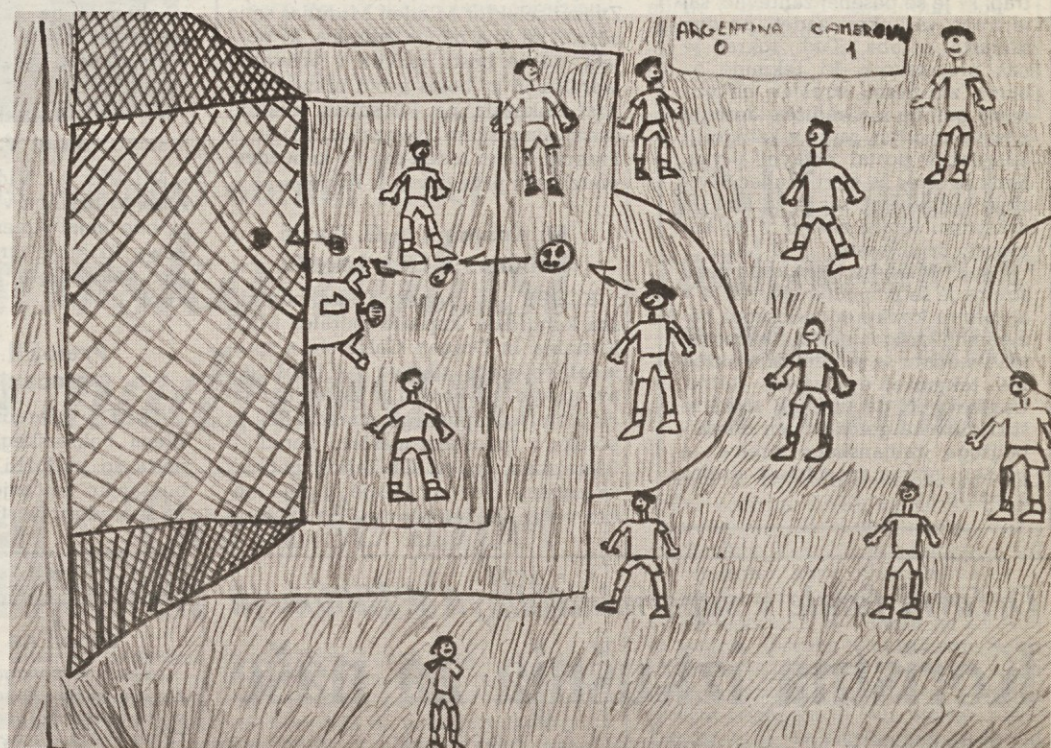
Mateja Bogatec, 2. razred osnovne šole Albert Sirk iz Križa

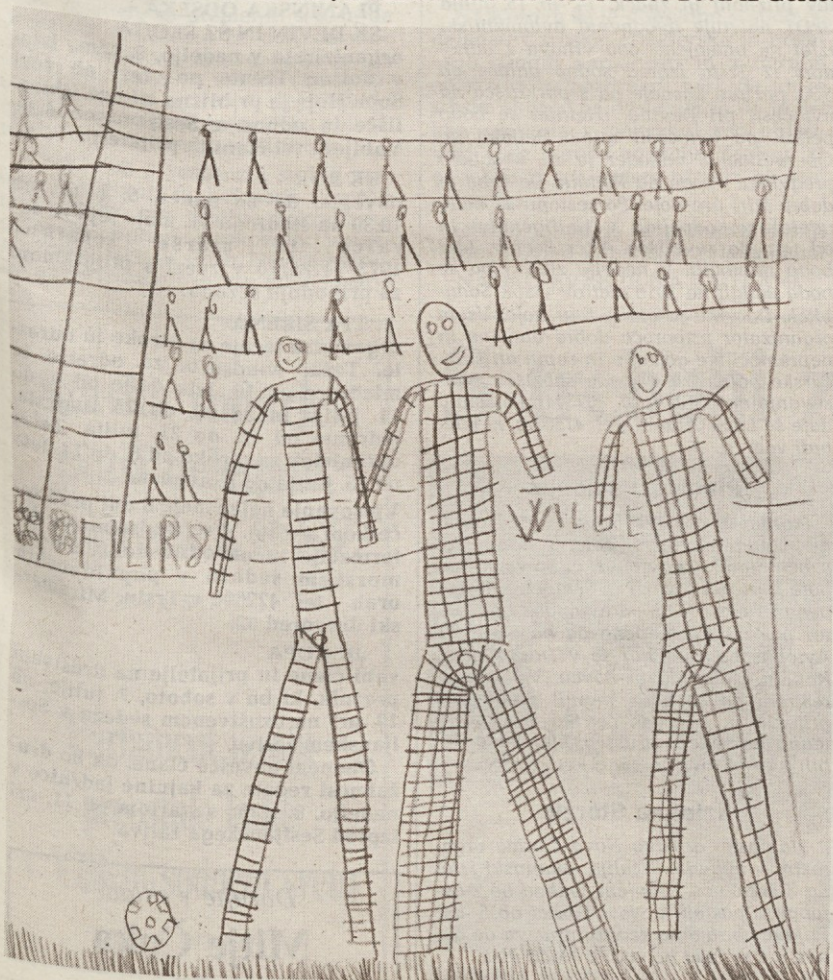
Marco Tartaglia, 5. razred osnovne šole France Bevk iz Gorice

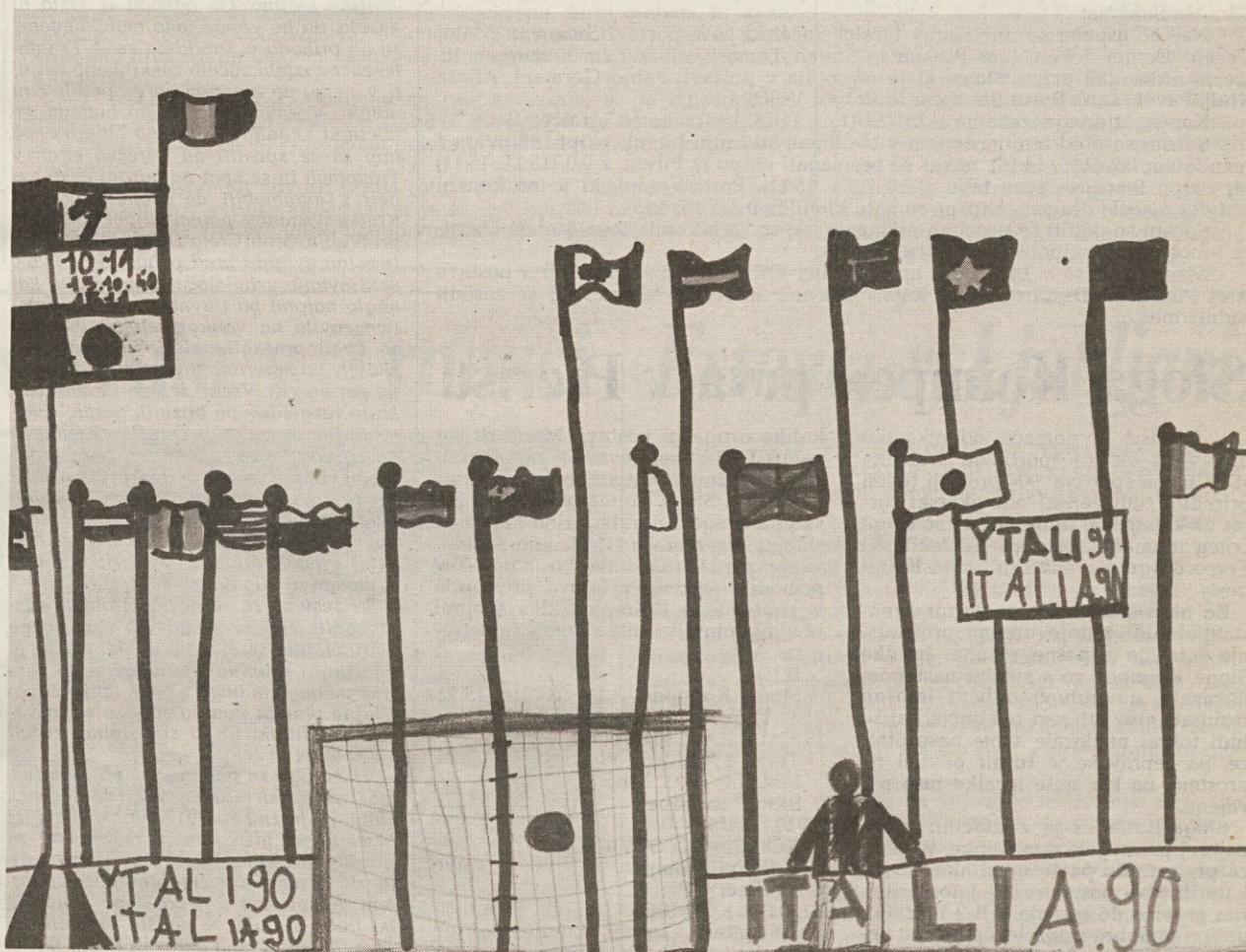
Peter Gus, 5. razred osnovne šole France Bevk iz Gorice

Aleksander Spadari, 4. razred osnovne šole France Bevk iz Gorice

Igor Sorč, 1. razred osnovne šole France Bevk iz Gorice

Ivo Laghi, 3. razred osnovne šole Albert Sirk iz Križa

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglas: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

četrtek, 5. julija 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izda
je
in
tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Peta etapa kolesarske dirke po Franciji

L. Fignon odstopil

ROUEN — Nizozemski kolesar Gerit Solleveld je z dokajšnjo prednostjo več kot 4 minut osvojil včerajšnjo, peto etapo mednarodne kolesarske dirke po Franciji. Solleveld je vozil skoraj 100 km sam.

Kanadčan Steve Bauer je seveda ohranil prvo mesto na skupni lestvici. Ne samo: kanadski kolesar se je včeraj »otresel« tudi dveh možnih konkurentov za končno zmago. V teku včerajšnje etape sta namreč odstopila Francoz Laurent Fignon in Marco Giovannetti.

Francoski as se ni še opomogel po poškodb, ki jo je zadobil po padcu v ponedeljek, medtem ko je Italijan imel težave z želodcem.

VRSTNI RED 5. ETAPE (AVRANCHES - ROUEN, 301 KM)

1. Solleveld (Niz.) v 7:43'07" s povprečno hitrostjo 38,996 km na uro; 2. Museew (Bel.) po 4'27"; 3. De Wilde (Bel.) i.č.; 4. Ludwig (NDR) po 4'30"; 5. Vanderaerden (Bel.), 6. Baffi (it.), 7. Phinney (ZDA), 8. Kelly (Ir.); 9. Lilholt (Dan.), 10. Van der Poel (Niz.).

SKUPNA LESTVICA

1. Bauer (Kan.) 23.20'57"; 2. Pensac (Niz.) po 34"; 3. Maassen (Niz.) po 37"; 4. Chiappucci (It.) po 1'05"; 5. Solleveld (Niz.) po 7'26"; 6. Alcála (Meh.) po 10'02"; 7. Kelly (Ir.) po 10'03"; 8. Rooks (Niz.) po 10'09"; 9. Peiper (Avstral.) po 10'16"; 10. Nulens (Bel.) po 10'18".

Danes bo na Touru prost dan, ki ga bodo kolesarji izkoristili za premestitev v Sarrebourg. Šesta etapa Sarrebourg - Vittel (200,5 km) bo na sporedu jutri.

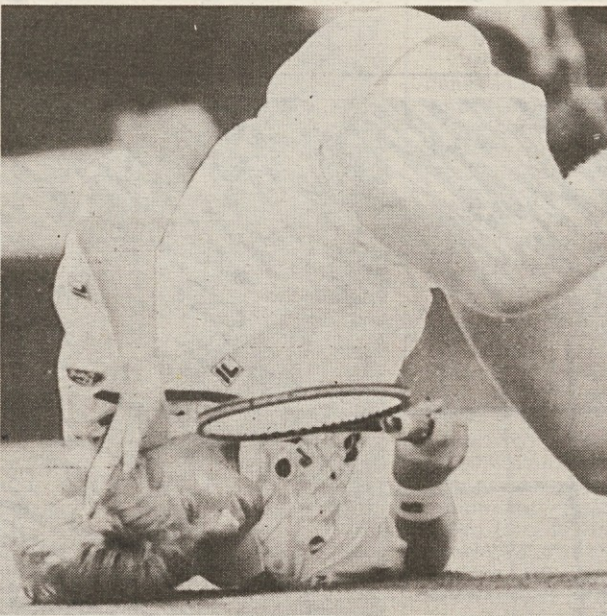
Na OI 1992 skupna nemška reprezentanca

BERLIN — Tudi na športnem področju se obe Nemčiji združujeta. Predsednika olimpijskih odborov ZRN Willi Daume in NDR Joackim Weiskopf sta včeraj izjavila v Berlinu, da bosta obe Nemčiji nastopili s skupno reprezentanco na zimskih OI v Albertvillu in na letnih OI v Barceloni 1992.

Oba ugledna športna delavca sta tudi izjavila, da bosta postavila kandidaturu, da bi bile OI leta 2000 v Berlinu.

Po zmagi nad Američanom Currenom v četrtfinalu turnirja v Wimbledonu

Goran Ivanišević v polfinalu

LONDON — Po 23 letih Jugoslavija spet ima svojega predstavnika v polfinalu velikega mednarodnega teniškega turnirja v Wimbledonu. Gre za mladega Gorana Ivaniševića, ki je včeraj v četrtfinalu premagal Američana Kevina Currena po petih setih napete in izenačene igre. Jugoslovani bi lahko že prej strl odpor svojega tekmeča, predvsem v četrtem setu, ko je imel večkrat priložnost, da osvoji set in s tem tudi zmago. Ivanišević je svoj zmago kronal predvsem z izvrstno serijo »acejev« (kar 27).

Jugoslovani se bo v polfinalu spoprijel z Borisom Beckerjem (ZRN), ki je včeraj odpravil Američana Brada Gilberta v samih treh setih (6:4, 6:4, 6:1). Tudi proti lanskemu zmagovalcu na tem turnirju jugoslovnaski as ni brez možnosti. Vsekakor že sedaj se obeta za privrženca tega športa lepa teniška predstava.

Po pričakovanju se je končal tudi dvoboj med Švedoma Stefanom Edbergom in Christianom Bergströmom. Zmagal je zanesljivo Edberg s 6:3, 6:2, 6:4. Edberg se bo v jutrišnjem polfinalu spoprijel s Čehoslovakom Ivanom Lendlom, ki je včeraj ne brez težav premagal Američana Brada Pearcea s 6:4, 6:4, 5:7, 6:4.

Včeraj je organizatorjem v Wimbledonu precej nagajalo slabo vreme. Naposled pa so le uspeli izpeljati vse četrtfinalne tekme.

Na sliki (foto AP) Zahodni Nemec Boris Becker med akrobatskim poskusom, da reši žogico.

Izjemen uspeh mladega strelca Edija Skoka

Novi uspeh mladega strelca Edija Skoka z Jazbin!

Konec prejšnjega tedna je namreč nastopil v Lonatu pri Bresciji, kjer je bilo na sporedu italijansko državno prvenstvo v streljanju na glinaste golobe. Skok je nastopil v tekmovalcu dvojne trap, ki je še posebej zahtevno, saj je treba vsakokrat zadeti po dva glinasta goloba. Tudi tokrat je naš predstavnik, ki tekmuje za barve združenja strelcev na glinaste golobe iz Gradišča, dosegel izjemni rezultat, saj je v kategoriji mladincev postal državni prvak. Skok je sicer že stari znanec tovrstnih tekmovalcev, saj je že lani na državnem finalu osvojil v tej kategoriji prvo mesto.

Uspeh mladega perspektivnega strelca je še pomembnejši, saj je v absolutni konkurenci dosegel pomembno drugo mesto. Tekmovanja v Lonatu se je udeležilo okrog 250 tekmovalcev iz vse Italije. Upoštevaajoč, da je Skok zadeli štiri glinaste golobe manj od najboljšega italijanskega strelca, je povsem očitna sposobnost strelca z Jazbin.

Na svetovnem prvenstvu v razredu finn v Grčiji

Tudi Koprčan Jure Orel

KOPER — Včeraj sta pod vodstvom trenerja Andreja Borštnarja iz Kopra odpotovala mlada jugoslovanska jadralca Jure Orel (Jadro Koper) in Karlo Kuret (Labod Split), ki bosta nastopila na svetovnem prvenstvu v jadrnanju v razredu finn, ki se bo konec tega tedna pričelo v Grčiji (Porto Carras). Zvezni selektor Mladen Mrduljaš se je odločil za oba mlada jadralca, ki obetata, da se bosta razvila v vrhunska jadralca in ki bosta svojo pravo vrednost dokazala na letošnjem mladinskem evropskem prvenstvu, ki bo v Franciji dober teden dni po končanem svetovnem prvenstvu. (J. Kreft)

M. Kosmina in D. Gašič solidna na EP v Laredo

KOPER — Jugoslovanska olimpijska kandidata, koprski jadralca Mitja Kosmina in Dragan Gašič sta s sprememljivo srečo startala na letošnjem evropskem prvenstvu v jadrnanju z jadrnicami olimpijskega razreda FD, ki poteka v španskem mestecu Laredo v Biskajskem zalivu. Ob težkih pogojih za jadrnanje, ves čas dežuje in piha močan veter, sta Jugoslovana po dveh re-

gatah v konkurenci 90 posadk iz štirinajstih držav uvrščena na 29. mesto, v vodstvu pa je vzhodnonemška posadka Borowski-Svenson. V prvi regati sta zamudila na startu, ko sta se znašla v veliki gneči, iz katere sta se težko prebila. V drugi regati pa sta bila izjemno dobra, ves čas med vodilnimi in jo sklenila na 6. mestu in če bosta tako nadaljevala, se jima obeta uvrstitve med prvo deseterico. (J. Kreft)

Videmski prvoligaš najel V. Askewa

VIDEM — Videmski košarkarski klub, ki nastopa v A-2 ligi, je za novo sezono najel Američana Vincenta Askewa, ki je že igral za bolonjski Arimo. Askew igra kot krilo-post in je visok 198 cm.

Preložili boksarsko srečanje v Trstu

TRST — Zaradi poškodb italijanskega boksarskega prvaka Di Benedetta so preložili na kasnejši datum boksarsko srečanje, ki bi moralo biti na sporedu v četrtek, 12. t. m., v Trstu.

Italijansko državno prvenstvo na skirolkah

Smola naših zastopnikov

V nedeljo se je pet tekmovalcev ŠD Grmada Hobles udeležilo italijanskega prvenstva Gran fondo v državnem parku Abruca. Tekma se je odvijala na mešani in dokaj zahtevni progi. Organizacija je bila dobra in vreme lepo. Proga je bila na 11.000 metrov, 21.000 ter 31.000 metrov.

Naši predstavniki so se pomerili na vseh razdaljah, in sicer v kategorijah cicibanov, mlajših začetnikov, junior ter senior. Naše se je držala dokajšnja smola. Dva naša tekmovalca, in sicer Rajko Zečević ter Gianni Rupil sta morala odstopiti zaradi zloma rolke, oziroma palice. Erik Iori se je v kategoriji cicibanov, kljub bolečinam v želodcu, uvrstil na 5. mesto. Erik Peric je

v kategoriji mlajših začetnikov zasedel 10. mesto. Mauro Miller pa se je v kategoriji senior uvrstil na 25. mesto. Ekipno se je Grmada Hobles uvrstila na 14. mesto med 27 društev.

CICIBANI: 1. Giuseppe Paglione (Sci club Opi) 36'11"9; 5. Erik Iori (ŠD Grmada Hobles) 44'5"9.

MLAJŠI ZACETNIKI: 1. Omar Peruzzo (GS Bassano) 29'46"7; 10. Erik Peric (ŠD Grmada Hobles) 50'49"1.

Senior: 1. Alfio di Gregorio (Brigata Alpina Tridentina) 1.17'37"6; 25. Mauro Miller (ŠD Grmada Hobles) 1.38'52"3.

EKIPNA LESTVICA: 1. GS Bassano 468; 14. ŠD Grmada 71.

ERVIN IORI

Četrti gabrski nogometni turnir

Letošnji 4. nogometni gabrski turnir je v polnem teku. V prejšnjih dneh so odigrali izločilni del in prvo kolo turnirja v članski konkurenci. IZIDI IZLOČILNEGA DELA: Števerjan - Gabrje II 14:4, Sovodnje - Vrh 2:0, Štandrež - Dol Poljane 5:2, Peč Rupa - Doberdob (3:3) 4:7 po enajstmestovkah, Gabrje I - Vipava 1:3. IZIDI I. KOLA: Vrh - Sovodnje 2:4, Rupa Peč - Vipava 4:4.

Drevi bodo prvič nastopili mladinci. Ob 18.20 bodo Sovodenjci igrali proti igralcem Itale S. Marco iz Gradišča, ob 19.30 pa bodo na vrsti Doberdobci proti Gabrcem. Jutri se bo nadaljeval članski turnir. Ob 18.20 bodo igrali Sovodenjci proti Števerjancem, ob 19.30 pa Štandrežci proti igralcem Vipave. Ženski del turnirja se bo pričel v ponedeljek, 9. t. m.

Državni finale v superminivolleyu v Bibioneju

Koristna izkušnja za naše

V Bibioneju je bil konec prejšnjega tedna državni finale v organizaciji italijanske odbojbarske zveze (FIPAV) v superminivolleyu, na katerem je nastopilo v moški konkurenci 24 ekip poleg tržaške Sloge še predstavniki OK Vala in SZ Soča Sobema.

Največ uspeha so imeli prav igralci Soče, ki so v postavi Simon in Matej Černič, Danjel Soban, Igor Perkon in Štefan Tomasi v finalu za 9. oziroma 10. mesto premagali ekipo Sloge, ki je nastopila v postavi: Fabio Germani, Aljoša Kralj, Pavel Marc, Borut Plesničar in Robert Voltič.

Končni izid tega srečanja je bil 2:1 (15:5, 11:15, 15:4) v korist igralcev Soče. Sočani so pred tem nastopom v uvodnem srečanju klonili ekipi iz Roviga z rezultatom 0:2 (2:15, 14:16), nakar so premagali ekipo iz Firenc z 2:0 (15:11, 15:11) ter ekipo Piacenze prav tako z 2:0 (15:4, 15:11). Proti Veroni, ki je na končni lestvici zasedla drugo mesto, pa so nato klonili z 0:2 (7:15, 4:15).

Sočani so dobili še posebno priznanje, saj so za leto mlajšega Mateja Černiča proglasili za najboljšega igralca turnirja.

Manj sreče so v Bibioneju imeli igralci OK Vala, ki je nastopil s postavo Aleš Plesničar, Dimitri Pintar, Rajan Gravner in Aleks Makuc, saj so zasedli zadnje mesto.

Sloga Koimpex prva v Pierisu

V Pierisu je domače odbojbarsko društvo v okviru športnega praznika »Settimana sportiva '90« prejšnji teden priredilo tudi ženski odbojbarski turnir za kategorijo under 18, ki so se ga poleg domače šesterke udeležili še Terzo d'Aquileia, Vivil in Sloga Koimpex.

Za našo šesterko je ta turnir predstavljal tudi zadnjo uradno preizkušnjo letošnje uspešne sezone. Igralke Sloge Koimpex so s svojim nastopom dokazale, da njihovi odlični letošnji rezultati niso bili sad naključja, saj so tudi tokrat nadigrale svoje nasprotnice, pa čeprav se je turnir odvijal na prostem, na kar naše igralko niso navajene.

Sloga Koimpex je v izločilni tekmi najprej premagala domačinke, v tekmi za prvo mesto pa še mladinke Vivila, katerih prva postava si je letos priborila pravico do igranja v B-2 ligi. Slogašice so dobro zaigrale, čeprav so nastopile glede na letošnjo sezono v ne-

koliko drugačni postavi. Manjkali sta namreč Marucelijeva in zaradi šolskih obveznosti Katja Fabrizi, prvič pa je v dresu Sloga Koimpex uspešno nastopila Bregova igralka Irina Pertot. V sklopu dogovora o tehničnem sodelovanju med društvoma bo namreč v prihodnji sezoni Pertotova prestopila v vrste Sloge Koimpex, ki s svojimi novimi soigralkami že nekaj časa trenira.

IZIDI
Sloga Koimpex - Pieris 3:0 (15:12, 15:9, 15:5); Terzo d'Aquileia - Vivil 0:3.
FINALE ZA 3. MESTO

Terzo d'Aquileia - Pieri 3:0
FINALE ZA 1. MESTO
Sloga Koimpex - Vivil 3:0 (15:6, 15:10, 17:16).

KONČNA LESTVICA

1. Sloga Koimpex; 2. Vivil; 3. Terzo d'Aquileia; 4. Pieris.
SLOGA KOIMPEX: Daniela in Kristina Bogatec, Ciocchi, Lupinc, Pertot, Spacal, Starc, Škerk, Žbogar. (Inka)

iz planinskega sveta

Vzpon na Creta D'Aip

Vreme je ponagajalo prizadevnim tržaškim in mačkolijskim planincem, ki so se v nedeljo podali na izlet SPDT na Creta D'Aip ali nemško Trogkofel, 2279 metrov visoko goro v Karnijskih planinah, na meji med Koroško in Furlanijo-Juljsko krajino. Ob odhodu iz Trsta ni kazalo, da bo vreme tako nenaklonjeno, že ob prihodu v Tabljo pa se je 17 udeležencev izleta začelo zaskrbljeno ozirati v nebo, po katerem so se podili črni oblaki. V upanju, da ne bo hudega, so izletniki nadaljevali pot na Mokrine, od tam so se spustili na koroško stran v Tröpolach in se spet po gozdni cesti vzpeli z avtomobili do planine Rudnig. Kratek postanek, potem pa pot pod noge proti cilju, proti Creta D'Aip, ki se je veličastno dvigala pred pohodniki s svojo spoštovanje vzbujajočo steno. Šlo je kar naglo najprej po travnatih poti, ki je potem zavila na veliko melišče. Planinci so kmalu prečkali melišče in se znašli v skalah, po katerih pelje dobro zavarovana pot na vrh. Vsi so si želeli malo užiti in razgledov po bližnjih gorah, a nevihta jim je vse to preprečila. Komaj so dosegli vrh Creta D'Aip, so se zgrnili temni oblaki, začelo je treskati in grmeti in ni preostajalo drugega, kot pobrati šila in kopita in se spet spustiti v dolino. Cilj je bil sicer dosežen, a v srcih je ostal grenak priokus, ker užitka s tem vzponom ni bilo nobenega.

Pri sestopu so se nevihtni oblaki razpotegnili, čeprav so na vrh sosednjega Gartnerkofla še švigale strele, vse se je umirilo in skupina izletnikov se je končno, po naglem begu z gore, lahko odpotovala na planini Rudnig, kjer so se razvezali nahrbtniki in so si planinci začeli tešiti lakot in žejo.

Vračali so se potem spet na Mokrine, kjer so čakali štirje mladi udeleženci, člani podružnice SPDT Zlata krona iz Mačkoli, ki niso imeli dokumentov za prestop meje in so morali ostati na italijanski strani. Še vožnja do Tablje in potem domov, vsi z nepotešeno željo, da bo treba še kdaj, v boljših vremenskih pogojih, na to lepo goro, na Creta D'Aip.

Sonnblick in Polinik

Obe gori na avstrijskem Koroškem spadata v sklop vrhov Poti prijateljstva, ki jih je SPDT vključilo v svoj program izletov, da bi omogočilo svojim članom vzpone na avstrijske vrhove in pridobitev priznanj in značk. 14. in 15. julija SPDT načrtuje dvodnevni avtomobilski izlet na omenjena oba vrhova z odhodom iz Trsta izpred sodne palače ob 5.30, pol ure kasneje pa s parkirišča na avtocesti pri Devinu. Izletniki se bodo peljali po avtocesti mimo Beljaka do Obervellacha, odkoder je že v soboto predviden vzpon na Polinik. Do vrha je dobre štiri ure hoje. Po sestopu se bodo udeleženci odpeljali v Heiligenblut in od tam do zavetišča Alter Pocher, kjer bodo prenočili. V nedeljo jutraj pa se bodo podali na 3016 metrov visok Sonnenblick. Do vrha je okrog 5 ur hoje. Vsem organizator priporoča dobro uhojene in nepremočljive gojzarje in cepin ali smučarske palice za hojo po snežišču. Vpisovanje na ZŠSDI (tel. 767304). Pojasnila daje še Lojze Abram (tel. 415534), ki izlet tudi vodi. (L. A.)

Planinski avtobus

Planinsko društvo Nova Gorica organizira tudi v letošnji poletni sezoni poseben planinski avtobus, ki bo vsako soboto in nedeljo vozil iz Šempetra do Lepene in nazaj. Odhod avtobusa bo ob 5. uri povratek iz Lepene pa bo ob 18.30. Avtobus bo ustavljal še v Novi Gorici, Kanalu, Kobaridu in Bovcu. Vsi zainteresirani pa se bodo morali predhodno prijaviti in sicer do četrta v tekočem tednu na sedežu društva, kjer bodo dobili tudi vozovnico. (E. Č.)

Izlet na Storžic

Planinsko društvo Nova Gorica organizira v nedeljo, 8. julija, planinski izlet na Storžic nad Kranjem. Odhod bo z avtobusne postaje v Novi Gorici ob 5. uri. Prijave zbirajo na sedežu društva do danes, 5. t. m. Izlet bo vodila Nada Pisk. (E. Č.)

obvestila

ZŠSDI obvešča, da bo v ponedeljek, 9. t. m., ob 20. uri na sedežu ŠD Mladina v Domu A. Sirka v Križu seja smučarske komisije. Dnevni red: zaključek sezone, postavitve in program nove MZSTE za prihodnjo sezono.

PLANINSKA ODESKA - SK DEVIN IN SZ SLOGA organizirata v nedeljo, 8. t. m., izlet v dolino Trente po stezi ob reki Soči. Hoje je približno tri ure. Zbirališče in odhod v Sesslanu ob 6.30. Vabljeni vsi člani in prijatelji.

KK BOR obvešča, da bo danes, 5. t. m., ob 19.30 na stadionu »1. maj« seja za igralce in starše letnikov 1973/74/75/76 v zvezi s programom za prihodnjo sezono.

TPK SIRENA organizira tečaje za otroke in odrasle. Tečaj windsurfa za odrasle mladince od 16. leta dalje od 9. do 14. julija in od 20. do 25. avgusta, jadrnanje od 16. do 21. julija. Tečaj optimistov za otroke od 8. do 14. leta od 25. julija do 8. avgusta.

Vpisovanje najkasneje 8 dni pred začetkom tečaja. Vse podrobnejše informacije in navodila dobiš na pomorskem sedežu v popoldanskih urah - tel. 422696 v Trstu, Miramirski drevored 32.

JK ČUPA vabi člane in prijatelje na društveni praznik, ki bo v soboto, 7. julija, ob 19. uri na društvenem sedežu v Sessljanskem zalivu.

Obenem obvešča člane, da bo družabnost regate za kajutne jadrnice v nedeljo, 8. t. m., s startom ob 11. uri izpred Sessljanskega zaliva.

Darujte v sklad
Mitje Čuka